

A tekercs kockaszáma: 3670 = e
 152 Készítette: T. H.
 568 Előhívás ideje: VIII. 23
 170

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
 Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
 Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér, vasúti állomásokon 12 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PÁP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
 TELEFON-SZÁM:
 Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

A Conrád-ügy.

Budapest, december 20.

Kissé megkésve, mert diplomáciai kérdésekben sokszor tanácsos a késedelem, a miniszterelnök ur ma válaszolt gróf Apponyi Albert interpellációjára a vezérkari főnök emlékezetes bukása ügyében. Ha valaki csak a miniszterelnök ur mai diplomatikus válaszát és gróf Apponyi Albert nem kevésbé diplomatikus viszonzását olvassa: císe hinné, hogy ez a két beszéd a Conrád-ügyre s a trónörökös bombanyilatkozatára vonatkozik. Mintha a miniszterelnök ur egyenesen arra számítana, hogy minden szenzáció csak huszonnégy óráig él, tehát az osztrák háborus párt létezésének leleplezése s a trónörökös szenzációs állásfoglalása is feledésbe mehetett a lefolyt négy hét alatt: mindezeket nem is érinti válaszában. Ugy tesz, mintha valami fölösleges kérdésre fölöslegesen megismételné azt az egészen magától értetődő igazságot, hogy a monarchia külső politikájának irányításába csak az alkotmányosan felelős faktorok folyhatnak be s hogy külső politikánk változatlanul a bevált hármasszövetséghez ragaszkodik.

Pedig ez az állítólag csak fölöslegesen megismételt nyilatkozat a legszedítőbb szakadékok feltárulását leplezi. A hármasszövetség egyik ága. Olaszor-

szág, Tripoliszban kalandos politikába kezdett s mikor Törökországgal a távolban nem birt elég könnyen, megkísérelte, hogy a portának Európában kellemetlenkedjék, miközben aggasztóan surlotta saját szövetségésének, a magyar-osztrák kettős monarchiának déli határait. Ez a körülmény, úgy látszik, nemcsak a monarchia két államának népeiben, hanem magában a hadvezetőség köreiből is visszaszűrészt keltett. De míg a népek olaszellenes hangulata megmaradt az akadémikus határok között, addig a hadvezetőség körében kialakult egy határozott háborus párt, mely élén Conrád vezérkari főnökkel s későbbben kipattant jelek szerint a trónörökös szimpátiájával, egyenesen a katonai megtorlás terére akart lépni. Egymással szembekerültek e visszafojtott tusakodás közben a legnagyobb hatalmasságok: a király és a trónörökös, a külügyminiszter és a vezérkari főnök. A tusakodás egy hatalmas explozióval végződött, mert a király a külügyminiszter mellett döntött és Conrád vezérkari főnöknek távoznia kellett, másrészt azonban trónörökös sem nézte némán az ő emberének elejtését, hanem egy szokatlan nyíltságú kommunikéval állott melléje.

Ez az, ami történt. Nyilvánvaló, hogy ebből az eseményben volt egy momentán veszedelem, az ugyanis, hogy

a háborus párt a hármasszövetség felrobbantásával háboruba akarta sodorni a kettős monarchia népeit és volt azonkívül egy állandó veszedelem, az ugyanis, hogy a külső politika irányítását az alkotmányosan felelős tényezők kezéből kiragadják olyan faktorok, melyek alkotmányos felelősség alá nem vonhatók. Azt a harmadik veszedelmet, hogy a hármasszövetség erőszakosan felbomlott volna, legkisebbre taksáljuk a három veszedelem között. Már most gróf Apponyi Albert interpellációjával ezekkel a veszedelmekkel szemben kért megnyugtatót a magyar miniszterelnöktől. S vajjon ezekre válaszolt gróf Khuen-Héderváry miniszterelnök? Nem. Diplomatikusan elkerülte az egész ügy kényes oldalát s akadémikus nyilatkozatokat tett, hogy a külső politikát csak az alkotmányosan felelős faktorok irányítják s hogy külső politikánk változatlanul a hármasszövetség kipróbált pilléreire nyugszik. Hiszen ez igaz lehet elméletben és igaz lehet különösen ebben a pillanatban, mert az urakodó elhatározása csakugyan megbuktatta a háborus párt törekvését és kihuzta a gyékényt a vezérkari főnök alól — de azt jelenti ez, hogy ami történt, az nem történt meg? És ha megtörtént, az egyszeri kudarc garancia már arra is, hogy nem fog újra megtörténni? Bizonyára volt és van háborus párt és bizo-

Az igazság.

Írta: Skita Ervin.

(Utánnoválás tilos.)

Délután négy órakor még azt hitte, hogy élete fordulópontra jutott. Igen... azt hitte, hogy megismeri a szépet, a jót, az igazt. Most hat óra van s úgy ül mereven maga elé bámulva, mint az öreg, kiknek utolsó reményük sirba szállt, de nem tudnak könyözni fölötte.

Még ott ég az ajkán az utolsó eső, még meg-megrándul karcsu teste egy buja ötlet közelédtére s aztán végig vágódik a pamlagon, erőltetve, tehetetlenül és zokog keservesen, hogy csak úgy rángatózik bele az egész teste, hogy elakad a lélekzete.

Fél órába tartott, míg kitérte magát. Hosszu idő... Hosszu... nevelésesen hosszú. Tíz esztendeig várt erre a délutánra; kerek tíz esztendeig arról álmodott mindig álmatlan éjszakákon és négy órakor még azt hitte, hogy élete fordulópontra jutott s most fél hét van. Elmosolyodott. Bágyadtan, keserűséggel nézett körül a szobában, hol egy órával előbb még reménykedett s lassu léptekkel megindult az ajtó felé. A küszöbön még egyszer visszafordult: utolsó pillantását a pamlagra vetette s szeméből annyi gyűlölet, annyi megvetés sugárzott, mint mikor először találkozott szeretőjével, aki elhagyta.

... Különös... és négy órakor még azt hitte, hogy élete elérkezett arra a pontra, melyen túl már a nyugodt egyformaság következik, melyen túl megszűnnek a kielégi-

tetlen vágyakozások, melyen túl már nincs semmi, csak öntudatlan, nyugalmas boldogság, mely felér egy királysággal... nem... mely kárptólás tíz évi vergődésért.

És eljött teljes szépségében, minden bübájával, úgy amint megálmodta álmatlan éjszakákon. Sikoltani szeretett volna az örömtől, tombolni szeretett volna, hogy hallják, hogy lássák, hogy irigyeljék mások, nyomorultak, kiknek ez nem adatott meg.

... Délután négy órakor és most hét óra van.

— Undorító — dörmögte s vállai megremegtek az utalattól, mely e gondolatra hatalmába kerítette. Futva menekült ki az utcára, úgy mint az, akinek ég a háza s meg akarja menteni azt, ami még megmenthető. Gyűlölettel nézett az első asszonyra, aki elhaladt mellette kaczerán illegetve magát s vad habotában tört ki, hogy dermedten néztek rá a körülötte állók, kik nem tudták, hogy Pál urnak ma nagy napja van, kik nem tudhatták, hogy Pál ur két órával ezelőtt elért élete fordulópontjához.

Sietve ment tovább talán a bűvészkedők elől menekülve, talán mert hajtotta valamely láthatatlan erő. Szaladt a legelhagyatottabb a legsötétebb utcák felé, mert úgy érezte, hogy magányra van szüksége, mert úgy érezte, hogy megpattan benne valami, ha ki nem tombolhatja magát.

Egy sötét sarkon beléje karolt egy utcai lány.

— Hová sietsz, ezicza?

Lerázta magától, de aztán hitelen megállt s ajkaira zavaros, torz mosolyült ki.
 — Igaz, hisz minden asszony egyforma

— dörmögte félhangosan s rohant tovább eszeveszett gyorsasággal. Egette a mellét ez a gondolat, tépte a belsejét, mint a kiéhezett farkas.

... Minden asszony egyforma. És erre ma jött rá, ma, tíz esztendei vergődés után, mikor azt hitte, hogy most már mindennek vége, ma, mikor azt hitte, hogy eljött hozzá a legszebb, a legjobb, az igazi... Igen... délután négy órakor és most nyolcz óra van.

Egészen nekihevíült, pedig az elhagyott utcákon hideg novemberi szél száguldott végig tánczolva, dudolva. A lélekzete el-elakadt a nagy sietségben, de azért csak futott, futott, mintha nem akarná lekésni az utolsó vonatot, mely szeretihez viszi. Csak akkor csendült fel kábultságából, mikor az utolsó gázláng is elmaradt mögötte. Idegenkedve nézett körül az ismeretlen helyen, mely valahol túl lehetett a városvégi kerteken s dideregve rántotta össze kabátját, melynek szárnyait eddig vigan lengette a szél. Egy darabig tanácstalannul állott: belebámult a vak sötétségbe, mely előtte ásitozott, aztán megfordult s kimerülten, lassu, ingadozó léptekkel indult vissza arrafelé, ahonnan jött.

Most már nem törődött semmivel. Néha felütötte ugyan fejét úgy, mint mikor az ember távoli elmosódó hangok zenéjét hallja, de aztán belétörődött a folytonos ismétlődésbe s ment nyugodtan, vontatott, ki-mért léptekkel.

Pedig Pál urnak ma nagy napja volt. Ma lett először az övé az az asszony, akit tíz év alatt formált meg álmatlan éjszakákon husból, vérből valónak. Ma lett először az

nyára volt és van törekvés, mely alkotmányos felelősség nélkül befolyást akar gyakorolni a külső politika irányításába. Ha pedig így van: akkor a miniszterelnök ur válasza nem ad megnyugtatót a jövőre nézve.

Csak a multa nézve van igaza a miniszterelnök urnak. Most az alkotmányosan felelős tényezők győztek és Conrad megbukott, noha mentőhálót rakatott alá a trónörökös. De azt csak nem akarja elhítenni a miniszterelnök ur, hogy egy a trónörökös szimpátiájával erősödő irányzat egyszerűen csak egy jelentéktelen szalmaszál, melyen Aehrenthal ur könnyedén átléphet? Ez az irányzat diplomatikus nyilatkozatokkal nem fújható el a külügyminiszter és politikája útjából. Ezt az irányzatot legyőzhették most, de tovább él és állandó veszedelmét jelenti egyrészt a népek békéjének, másrészt a külső politika irányításában való felelősségre vonás jogának. S azért a miniszterelnök ur nyilatkozatát megnyugtatónak nem fogadjuk el. Hogy pedig a trónörökös mit gondol a nyilatkozatról, azt nem tudjuk, de nyilván a magyar miniszterelnök is jobban szeretné nem tudni.

Budapest, december 20.

A képviselőház ülése. A képviselőház legközelebbi ülése holnap, csütörtökön délelőtt tíz órakor lesz. Napirend: az indemnítási javaslat harmadszori olvasása és a költségvetés részletes tárgyalása, nevezetesen a kultusz-vita folytatása.

A főrendiházról. A főrendiház pénzügyi bizottsága holnap csütörtökön d. u. 4 órakor ülést tart, amelynek tárgya az 1912-ik év első hónapjában viselendő közterhekről és a fedezendő állami kiadásokról szóló törvényjavaslat. Utána a főrendiház tart ülést.

A kereskedelmi miniszter ünneplése. Bihar vármegye törvényhatósági bizottsága ma tartott

övét elvitte hozzá minden bűbáját, minden finomságát úgy, amint ő megálmodta úgy, amint meg lehet álmodni a legszebbet... Délután négy órakor és most tizenegy óra volt.

Pál ur esendesen haladt előre, talán észre sem vette a járókat. Nem... minek is vegye észre őket, mit nézzen rajtuk, hisz minden asszony egyforma. Érzékeit valami tompult keserűség fojtogatta, melynek szeretett volna szabad folyást engedni, de amely megülte mellét s nem tágitott, mint a kulancs, mely belevágja magát az állati borbéba.

Észre sem vette, hogy ismét elérkezett oda, ahonnan elindult: haza. Gépiesen nyomta meg a csengőt s felvonszolta kimerült testét abba a szobába, hol álmodozott, hol reménykedett álmatlan éjszakákon, hosszú tíz esztendőn keresztül s ahol várta a boldogságot... délután négy órakor és most tizenkét óra volt.

Lámpát se gyújtott, csak egy ruhástól terület végig a megvetett ágyon s kábult önkívületében még egyre azt suttogta, hogy minden asszony egyforma. Aztán még bányakolódott egy darabig ide s tova, mintha nem találta volna a helyét, de később egészen elcsendesedett.

... Külös... délután négy órakor és most...

Másnap reggel a szobalány velőt hasogató sikoltással szaladt ki a szobából.

— Jézusom a fiatal ur!... A fiatal ur! Jézus Máriám, megölte magát!...

Nincs tovább.

közgyűlésén foglalkozott *Beöthy* László kereskedelmi miniszternek azon leiratával, amelyben kinevezését tudatta s ennek kapcsán *Telegdy* Józsefnek *Beöthy* érdemeit méltató beszéde után a vármegye érdekében kifejtett működéséért hálás köszönetét fejezte ki.

Oroszország és az Egyesült-Államok.

Budapest, december 20.

Az egész világon hihetetlen feltűnést kelt az a hír, hogy az Egyesült Államok felbontották azt a kereskedelmi szerződést, mely köztük és Oroszország közt fennállott s hogy ezt a lépésüket azzal okolták meg, hogy Oroszország nem respektálja azokat az utleveleket, melyeket az amerikai kormány kiállít s a zsidókat utlevél daczára sem engedi be. Az amerikai kormány kijelentette, hogy nem a zsidók, hanem az amerikai állampolgárok ellen irányulónak tekinti Oroszország magatartását. A világ minden kulturnépe szerződéses viszonyban van egymással, melyben megengedik, hogy a másik államának polgárai szabadon időzhessenek minden idegen állam területén. Az Egyesült Államok és Oroszország közt, mint mondtuk, 1832 óta áll fenn ilyen szerződés. Oroszország azonban a külföldi zsidóknak, tekintet nélkül, melyik állam polgárai, ezt a jogát elkobozta. Az amerikai kormány már évtizedek óta tiltakozik az 1832-iki szerződés ilyen flagrns megsértése ellen, de hiába. Most végre tudatára ébredt az amerikai kormány annak, hogy ez a kivétel, melyet az Egyesült Államok polgárai közt Oroszország tesz, nemcsak az amerikai alkotmány szellemét, hanem az Unió tekintélyét is sérti s úgy Roosevelt, mint Taft ismételtén tették lépéseket Pétervárotra. De ez nem használt semmit s még az az üzenet, amelyet Taft e hó 7-én az amerikai kongresszushoz intézett, felemlíti, hogy e kérdésben tárgyalások folynak az Unió és Oroszország közt.

Időközben azonban a kongresszus majdnem egyhangulag hozott határozatában felhívta Taftot, hogy az 1832-iki szerződést mondja fel s ehhez a senátus is tegnap — mint jelentettük — hozzájárult. Ez nem esoda, hisz az Unióban igen sok zsidó él, igen nagy a tekintélyük és befolyásuk, az evangélikusok is ebben a tiltakozásban részt vettek hozzájuk úgy, hogy a kormány nem zárkozhatott el követeléseik elől. A szerződést tényleg fel is bontják s az Unió és Oroszország közt meg fog kezdődni a vámbábor. Hogy ebben melyik rész lesz a vesztes, azt nem lehet tudni. Az tény, hogy az Egyesült Államok bevétele Oroszországba nagyobb, mint amennyit Oroszország importál az Egyesült Államokba, de az amerikai kormány arra hivatkozik, hogy az amerikaiak könnyebben nélkülözik az orosz termékeket, mint az oroszok az amerikaiakat s azonkívül is, ha az amerikai tőke kivonul Oroszországból, ezt az oroszok a gazdasági élet minden ágában nagyon meg fogják éreztetni.

Egyáltalán Taft egész kormányzását energikus gazdasági politika jellemzi. A kelet-ázsiai eseményekbe való beavatkozás, a barátkozás a dél-amerikai államokkal, az a vámszerződés, melyet az Unió Kanadával kötött, mind olyan rendszabályok voltak, amelyek arra céloztak, hogy az amerikai produkció számára minél több új piac teremtsék. Viszont a népesedési mozgalom is olyan, ami érthetővé teszi, hogy az amerikai kormány nem akarja az öt milliót meghaladó zsidó vallású amerikai állampolgárt elkedvetleníteni. A kormányt ugyanis nagyon nyugtalanítja, hogy az amerikai farmerek mint nagyobb és nagyobb számban vándorolnak ki Kanadába. Ebben az évben 145 ezer farmer vándorolt ki. Ez óriási szám, ha meg-gondoljuk, hogy az egész kivándorlás tíz évvel ezelőtt kezdődött s hogy az első évben 18,000 farmer vándorolt ki. Tavaly 121,000 volt a kivándorló. És a legsúlyosabb az esik a latba, hogy éppen az a népelem a farmer, amelyre az Egyesült Államoknak a legnagyobb szükségük van, mert ez a népelem az, amely alkalmas volna nyugoti területek

benépesítésére, ahol a lakosság száma még mindig nagyon gyér. A látszólag a zsidók érdekében tett erőfeszítés nem is annyira a zsidók érdekében, mint azért történt, hogy az amerikai kormány megmutassa, mennyire szívében viseli minden egyes polgár ügyét s hogy aztán ezt a lépést a legközelebbi választások alatt, mint agitációs eszközt használhassa ki a maga és a republikánus párt érdekében.

Lejáróban a fegyverszünet.

— Készülődés a delegációra. —

Hírek a politika világából.

Budapest, december 20.

A képviselőház, amely ma megszavazta az indemnítást, holnap folytatja a költségvetés tárgyalását s valószínűleg be fog fejeződni a soron lévő közoktatásügyi vita. Ezután az igazságügyi tárca következik, amelynél azonban valószínűen hosszabb szóharca fog megindulni, úgy, hogy talán a karácsonyi szünet előtt véget sem ér. Pénteken még rendezés lesz a Háznak, de szombaton alkalmassal csak formális ülést fog tartani és csupán azért, hogy a főrendiház üzenetét átvegye az indemnitás elfogadásáról. A vakáció, a görög-katolikus ünnepek miatt, hír szerint január 15-ig fog nyúlni. A január hátralevő két hetében azután el kell intéznie a parlamentnek az igazságügyi, honvédelmi, pénzügyi előirányzatot s az appropriációt, nehogy ismét feltámadjon az ex-lex veszedelme. Vagyis februárra teljesen ki lesz merítve a november eleji paktum s a véderőjavaslatok újabb napirendretűzésével előlről kezdődik a félbeszakított nagy parlamenti küzdelem, amelynek azonban győztese csupán a nép és az ország jogaiért s érdekeiért osztató ellenzék lehet.

A karácsonyi parlamenti szünet alatt ül össze Bécsben a két delegáció, hogy néhány hónapos provizóriumot szavazzon meg a közös ügyek részére. A képviselőház ma választotta meg a delegátusait: 28 munkapártit, 4 Kossuth-pártit, 3 Justh-pártit, 1 néppártit és 4 horvátot. A horvát tagok ezek: gróf *Pejacsevich* Tivadar, *Spevec* Ferencz, *Swindermann* Balázs és *Szekulics* Lázár. A pártokivüli függetlenségieknek, amint látható, a számképlő munkapárt csakugyan nem szorított egy helyet s ez mentheti *Polónyi* Géza tegnapi drasztikus föllépését. A főrendiház pénteken választja meg a maga husz delegátusát. A mostani szecessió csak egy-két napos lesz s a közös költségvetés rendezésére valószínűleg csak február végén vagy márciusban kerül sor.

Híreink itt következnek:

Miniszterek karácsonya.

A miniszterek ezuttal, tekintettel a parlamenti helyzetre, nagybárra Budapesten töltik a karácsonyi ünnepeket. Így gróf *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnök, akinek Budapesten van már a háztartása, a fővárosban marad és nem utazik Hédervárra, legfeljebb Gyömrőre rándul le az ünnepe valamelyik napján. *Lukács* László pénzügyminiszter Budapesten tölti a karácsonyi ünnepeket, ugyszintén *Székely* Ferencz, *Beöthy* László, *Hazai* Samu miniszterek is. Gróf *Serényi* Béla földművelésügyi miniszter az ünnepek alatt anyósához Martfűred és Putnokra utazik. Előreláthatólag gróf *Zichy* János is nagylángi birtokára megy rövid tartózkodásra.

Az újévi üdvözlések.

Politikai körökben máris sok szó esik a szokásos újévi gratulációkról. A munkapárton azt mondják, hogy gróf *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnök újévi beszédében nyilatkozni fog a véderőjavaslatokról és az azzal kapcsolatos politikai

Csütörtök, december 21.

EGYETÉRTÉS

3

helyzetéről. A miniszterelnököt a munkapárt nevében valószínűleg gróf Tisza István vagy pedig báró Láng Lajos fogja üdvözölni. Erre nézve megállapítás még nincs, de a tanácskozások folyamatban vannak.

A Kossuth-párt, mint minden esztendőben, ezúttal is január elsején üdvözölni fogja elnökét és vezérét, Kossuth Ferencet.

A Justh-párton nem lesz üjlesztendei gratuláció. A néppárton egy küldöttség felkeresi a gyengélkedő gróf Zichy Nándort, a tagok pedig üdvözölni fogják gróf Zichy Aladárt. A pártonkívüli negyvennyolcasok még nem határoztak üjlesztendei maguktartásukról, de valószínűleg felkeresik gróf Károlyi József elnöküket.

Conrad és a külpolitika.

Egy nagyon kiváló állásu politikustól vette a Frankfurter Zeitung a következő értesülést:

— Azok a ténybeli következtetések, amelyeket az osztrák-magyar vezérkar élén bekövetkezett személyváltáshoz fűztek, nem felelnek meg a tényleges viszonyoknak. Ámbár hütendorfi báró Conrad vezérkari főnök eltávozott és noha Ferencz Ferdinánd trónörökös a telet családotul a Svájcban ékárjára tölteni, az osztrák-magyar csapatok elhelyezésének és a nyugati határmenti eredeti építési programjának nem lesz változtatás.

Az altiszti kérdés.

A „Neue Freie Presse“ mai reggeli lapjában az altiszti kérdés rendezésére vonatkozólag közölt hírek — mint illetékes helyről jelentik — teljes tájékozatlanságon alapulnak, amennyiben a legutóbbi közös miniszteri tanácskozás alkalmával az altiszti kérdés szóba sem jött, még kevésbé hozott benne bármelyes határozat. A kérdés maga évek óta tárgyalások alatt van, de még koránt sincs abban a stádiumban, hogy az erre vonatkozó törvényjavaslat a közeli időben a törvényhozásoknak bemutatassék.

A delegációk.

A magyar delegáció tagjai a hónap 27-én, a nyugati pályaudvarról két órákor induló gyorsvonattal utaznak Bécsbe. A delegátusok szokásos előértekezletüket a hónap 22-én este 6 órákor tartják Budapesten a parlament delegációs szobájában. Az első nyilvános ülést a delegáció Bécsben a hónap 28-án délelőtt 11 órákor tartja.

Az alakuló teljes ülést báró Harkányi Frigyes vagy báró Bohus Zsigmond fogja korelnökként megőyíteni. A delegáció mindenképp meg fogja választani az elnököt és az alelnököt. Az elnök az idén a képviselőházi tagok közül kerül ki, az alelnök pedig a főrendiháziak közül. Az elnöki tisztégre előreláthatóan báró Láng Lajos, az alelnökre pedig gróf Zichy Ágost főudvarnagy személyében fognak a delegátusok megállapodni. A jegyzők megválasztása és az albizottságok megalakulása után az elnök fogja terjeszteni a közös indemnitási javaslatot, amelyet az egyesült négyes albizottság még aznap délután fog tárgyalni. A javaslatot valószínűleg báró Burian István közös pénzügyminiszter fogja előterjeszteni.

Andrássy a béketárgyalásokról.

Egy hírlapíró kérdést intézett tegnap gróf Andrássy Gyula grófnál, a készülő béketárgyalásokról, amire a kiváló politikus így felelt:

— Most új békéről beszélni tulajdonképpen egy kisé korai dolog. Jelenleg a különböző táborokban arra gondolnak, hogy a másik felét „amugy is“ megfoghassák és legyőzhessék. Tehát mindaddig, amíg meg nem győződnek arról, hogy ezen az uton a dolog nem megy, nem nagyon esznek, hogy a békét a jövőre is biztosítsák. Ez idő ezert nem folynak konkrét megbeszélések, módzatokról most egyáltalában nem lehet beszélni. De nézetem szerint tőbrekenni kell a békére, mert a véderőjavaslatokért folyó harcokat csak az a politikus végezheti sikerrel, aki mindent felajánlott, hogy a parlamenti harcot elhárítsa. Az ódiomot tehát, hogy a harcot felidőzi, lehetőleg mindenkinek el kell háritania magától, de ez

csak akkor történik meg, ha tényleg mindent felajánlanak, hogy a megértés létrejöhön. Mindenekelőtt várakozó álláspontot kell elfoglalnunk, hogy mit hoz a közeli jövő.

Justh Gyula nyilatkozata.

Napok óta beszélnek a folyosón, hogy Andrássy Gyula gróf béketárgyalásokat próbált közvetíteni, amire Justh Gyula azt mondta volna, hogy ő Andrássyval nem tárgyal. Justh Gyula erre a következőket mondotta:

— A kormány állandóan azt iratja lapjaiban, mintha az ellenzék mindig a békét sürgetné, de a miniszterelnök erre nem hajlandó. Erre való tekintettel mondtam gróf Andrássy Gyulának, aki a napokban az általános és végleges béke eshetőségeiről beszélgetett velem, hogy én többé nem vagyok hajlandó a béke tekintetében mással, mint felelős személylyel tárgyalni. Tárgyaltunk Berzeviczyvel, tárgyaltunk Székely Ferenczel, mint a kormány szeniorával és a végén a miniszterelnök mind a ketőjüket dezavualta. Ilyen körülmények között közvetítőkkel nem lehet érdemlegesen tárgyalni. Ezt mondtam gróf Andrássy Gyulának, de ez nem azt jelenti, hogy én 67-sel vagy Andrássy Gyulával nem kívánok szóba állani.

A függetlenségi pártkörökből.

A negyvennyolcas függetlenségi Kossuth-párt körhelyiségében az est folyamán úgy a képviselő, mint a kültagok nagy számmal jelentek meg. Az elnökség részéről Tóth János és Ságly Gyula alelnökök voltak ott. Beható eszmecsere folyt különösen gróf Khuen-Hédervary Károly miniszterelnöknek mai válaszárol és azokról a nyilatkozatokról, amelyeket a parlamenti béke létesítése érdekében való tárgyalásokról részint gróf Andrássy Gyula, részint Justh Gyula egyes lapokban tettek.

A párt tagjai megnyugvással és megelégedéssel vették tudomásul a miniszterelnök mai választát és a legnagyobb elismeréssel szólottak gróf Apponyi Albertrol, akinek interpellációja folytán tisztázódott a vezérkari főnök távozásának kérdése, másfelől pedig teljesen illetékes helyről megzafoltattak azok a tendenciózus közlemények, amelyek alkalmasak voltak arra, hogy a külföld jóhiszemű közvéleményét félrevezessék annak a politikának irányelveit illetőleg, amelyek Ausztriát és Magyarországot külügyek terén vezetik.

Ami a parlamenti béke kérdését illeti, a párt feleslegesnek tart minden külön állásfoglalást, mivelőt erre vonatkozó komoly tárgyalások megindulnak. Ilyen szilárd alap hiányában a tanácskozások nemcsak nem hozzák egymáshoz közelebb a különböző álláspontokat, hanem ellenkezőleg, elmérgesítik a helyzetet. A békés kibontakozásnak a párt nem áll utjába, sőt, ha meglesznek a tárgyi előfeltételek, úgy azt teljes őszinteséggel elő fogja mozdítani.

A Justh-pártkörben az este nagy számban fenjárt képviselők melegen üdvözölték Holló Lajost mai beszéde alkalmából. Az igazságügyi tárczánál a párt álláspontját Ráth Endre fogja kifejteni, de kivüle még többen fel fognak szólalni a párt részéről.

A választójogi körirat.

A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének nagyválasztmánya csütörtökön, december 21-én délután négy órákor tartandó ülésén fog foglalkozni a miniszterelnök ismert leiratának elintézésével a választói jog reformjának kérdésével. Az ülés iránt úgy a főváros, mint a vidék gyáriparosai körében nagy érdeklődés nyilvánul.

Budapest, december 20.

A bosnyák só-paauza. Szerajevóból jelentik: Minthogy az Arnautovics és Karamahmedovics képviselők kizárása miatt az elnökség és a tartománygyűlés pártjai között támadt konfliktust nem sikerült elsimítani, a pártvezérek elhatározták, hogy a tartománygyűlés karácsonyi szünete már ma megkezdődjék, úgy hogy a mára összehívott ülést mindjárt be is zárták.

Megszavazták az indemnitást.

— Khuen a Conrad lemondásáról. —

A képviselőház ülése.

Budapest, december 20.

A tegnapi nyolcz órás ülés után ma igen rövidesen végzett a Ház a penzumával. Polónyi Géza, aki miatt tegnap harminczháromszor kellett konstatálni a határozatképtelenséget, ma újabb trükkön nem törte a fejét s egyelőre meg volt elégedve, hogy boszut állhatott azért, mert a munkapárt nem volt hajlandó őt beengedni a delegációba. A sok határozatképtelenségnek, a katalógus-olvasásnak azonban nem lett komolyabb következménye, mivel a Ház nem büntette meg a tagjait a diéták megvonásával — Polónyi csínyvetésének betetőzésékképpen.

Megtörtént a delegáció-választás is, de persze Polónyit most még inkább nem választották meg. A „koma“ bizonyára gondoskodik majd róla, hogy kedvező alkalommal — amikor például Návay Lajos elnök újra meg lesz hívva József főherceghez — ismét meg„abrichtolja“ a párhatalmi túltengésben szenvedő kormánypartot. (Návaynak tenap este hat órákor meg kellett volna jelennie József főhercegnél s feleségénél bemutatkozásra, alelnök társaival együtt, miután azonban Polónyi „kihuzta“ az ülést majd negyedhéig, — a látogatásnak ezúttal el kellett maradnia, Návay nem kis boszuságára.)

A negyven delegátus megválasztása után az egy hónapos indemnitás tárgyalása következett, amelynek során a Kossuth-párt részéről Szébeny Antal, a Justh-párt nevében Holló Lajos, a néppárt soraiból Simonyi-Semádam Sándor s a pártonkívüli 48-asok megbízásából Csermák Ernő mondott a bizalmatlanságukat megokoló beszédet. Az ellenzéki szónokoknak Lukács László pénzügyminiszter nyomban válaszolt, amire általánosságban, majd a Justh-párti Bakonyi Samu és gróf Apponyi Albert nagyjelentőségű észrevételei után részleteiben is elfogadták a javaslatot s harmadik olvasást holnapra tüzték ki. Ezzel a november 8-iki fegyverszünet értelmében az ország megszabadult az ex-lex kellemetlenségeitől.

Az ülés végén gróf Khuen-Hédervary Károly miniszterelnök felett Apponyi multikori interpellációjára, amelyben a Conrad, volt vezérkari főnök bukásának okairól kért felvilágosítást. A miniszterelnök kijelentette, hogy Conrad távozása nem állt összefüggésben olaszellenes tendenciákkal s hogy a külügyminiszter, tehát a monarchia híven kitart a hármasszövetség mellett. Gróf Apponyi Albert, a világbeke lelkes apostola megnyugvással vette tudomásul e nyilatkozatot s vele együtt az egész Ház is.

Részletes tudósításunk a következő:

Jejentések.

Návay Lajos elnök féltizenegy órákor megnyitja az ülést.

A mult ülés jegyzőkönyvét hozzászólás nélkül hitelesítik.

Elnök a házszabályok értelmében bemutatja a tegnapi ülésről távol volt képviselők jegyzékét. Kérdi a Házat, ez alkalommal eltekint-e a házszabályok rendelkezésétől? (Igen!) Akkor ezt határozatképpen kimondom.

Bemutatja az elnök Szepes vármegye fölirotát a háziipar érdekében.

A kérvényi bizottsághoz teszik át.

Bujanovics Gyula, a gazdasági bizottság előadója terjesztette ezután elő a bizottság jelentését néhány képviselőházi tisztviselői állásról s az orvosi állás rendszeresítéséről.

Annakidején napirendre tűzik.

Fölolvassák az interpellációs könyvet, amelybe az elhalasztott interpellációkon kívül Sümegi Vilmos jegyzett be interpellációt a biharmegyei vértési függetlenségi és 48-as kör alapszabályainak megtagadása tárgyában.

Az interpellációkra félkettőkor térnek át.

A delegátus-választás.

Napirend szerint a delegátusokat választották meg ezután névszerinti szavazással.

Rendes tagok lettek: Gróf Apponyi Albert, Bakonyi Samu, gróf Batthyány Tivadár, Berzeviczy Albert, báró Dániel Ernő, Dániel Gábor,

Désy Zoltán, id. Erdélyi Sándor, Hegedüs Loránt, Heltai Ferencz, Holló Lajos, Issekutz Győző, Kabos Ferencz, Kammerer Ernő, gróf Karátsonyi Jenő, Kossuth Ferencz, báró Láng Lajos, Melzer Vilmos, Mezössy Béla, Nagy Ferencz, Nyegre László, Pap Géza, gróf Pejacevich Tivadar, Perczel Dezső, Rosenberg Gyula, Sándor János, báró Solyomossy Ödön, Spevec Ferencz, Svindermann Balázs, Szekulics László, Szivák Imre, Szüllő Géza, Tallián Béla, Felegy József, gróf Tisza István, báró Vojnits István, Werner Gyula, gróf Wickenburg Márk, gróf Zichy Aladár, Zsilinszky Mihály.

Póttagok: Bornemisza Lajos Darvai Fülöp, báró Ghillányi Imre, Lukács György, Oberth Károly, Radicevics Lőrincz, Sipeky Sándor, Ugron Zoltán, Vio Antal, Zsóki Milán.

Az indemnity-vita.

Következett az indemnity tárgyalása. Hegedüs Loránt, a pénzügyi bizottság előadója fontos nemzeti és gazdasági érdekre való határozással röviden elfogadásra ajánlja a javaslatot.

Szebeny Antal mindenképpel konstatálja, hogy a kormány az ellenzék minden sürgetése mellett sem nyújtott módot arra, hogy a Ház a költségvetést még idejében letárgyalhassa. A tanács már forronganak s a kormány a helyzet javítására nem tesz semmit. A drágaság megszüntetésére irányuló törekvések semmi nyoma. Pénzügyi helyzetünk emellett egyre rosszabbodik. A két egyetemet a tervezett formában nem elégíti ki kulturális szükségleteinket. Mind a két egyetemet azonnal el kellett volna látni orvosi fakultással, mert ezen a téren a legrosszabb az állapot. A népiszkolák és óvodák felállítására terén nem elégíti ki a kormány működése. Az általános választói jog megvalósítását a kormány meg sem kíséri, pedig ez állandó surlódási pont, amelyet el kellene tántorítani. A kormány olyan eszaki intézkedéseket valósít meg, amelyek nem elégítik ki érdekeinket, másrészt a véderőreform révén megszámlálhatatlan milliókkal akarja megterhelni az országot. Az ilyen kormány iránt nincs bizalommal s pártja nevében kijelenti, hogy a költségvetést nem fogadja el. (Helyeslés a baloldalon.)

Holló beszéde.

Holló Lajos a Justh-párt nevében jelentette ki, hogy a politikai bizalom hiányában nem fogadja el a javaslatot. Ezután szavát tette, hogy a most összeülő delegációnak nincs joga 3 havi indemnityt megszavazni. Elég, ha a magyar és az osztrák kormány megszavazza az indemnityt. Ezek után a közös kormánynak nincs szüksége külön indemnityra. Ez egy abuzus. A pénzügyminiszter azt mondta a pénzügyi bizottságban, hogy mi csak a fedezetet szavazzuk meg, a delegáció pedig a szükségletet szavazza meg. Szerinte erre nincs szükség. A miniszternek az az érve sem áll meg, hogy mi csak a reánk eső részt szavazhatjuk meg, s a delegáció az egész komplexumot állapítja meg. Ez már 1911-re megtörtént s az indemnityt csak ezeket az intézkedéseket hosszabbítja meg. A tulajdonképpeni okot, abban látja, hogy a delegáció fontosságát tudtul fokozni akarják. Általában a mi parlamentünk mellőzését látja az uralkodó részről, míg a birodalmi szervezet nagy parádával jelenik meg mindig az uralkodó előtt. Szavát teszi a véderőjavaslat altisztai kérdéséről. Ugy olvasta, hogy a katonai körök is meg akarják változtatni ez intézkedéseket. Nem lehet fentartani azt, hogy a jó viseletű katonák büntetésből maradjanak vissza harmadik évük szolgálatára. Az hírlik, hogy új altisztai javaslat lesz. Tudni kellene, hogy a kormány e kérdésben meg akarja-e változtatni álláspontját? Ilyen kérdéseket nálunk is csak kompromisszumokkal lehet megoldani. A terhekért a nemzetnek is kell ellenértéket juttatni. Az uralkodói akaratlan szemben a nemzet jogainak is védelmet kell nyújtani ebben a parlamentben. Ezért szükséges az általános választói jog megalkotása. Nem látja a kormány részéről a béke iránti kezdeményezést s ezért ismét el fog következni a merev parlament harc. Az a kifogás nem áll meg, hogy az ellenzéki pártok felfogása sem egyező és ezért nem lehet a béke. Az általános választói jog kérdésében a függetlenségi pártok közt a kérdés megoldásánál a mértékre nézve is meg lesz a megértés módja. De e nézeteltérések megvannak a kormány-pártban is. Egyesek az általános választói jog mellett izgatnak.

Gróf Batthyány Tivadar: Akkor miért vetitek a programba?

Holló Lajos: Mások pedig nyíltan hirdették az általános választói jog szükségét!

Mándy Samu: Azok nagyon kevesen vannak! Sümegi Vilmos: Ez nyílt csalás!

Holló Lajos azt látja, hogy a kormány épp az ellentét miatt nem mer álláspontot foglalni e kérdésben. A kormány megtagadta a saját programját. (Nagy zaj a jobboldalon.)

Lovász Márton: Még ilyen politikai erkölcselenséget nem látott a világ! (Zaj.)

Gróf Batthyány Tivadar: Ez világraszóló politikai gaszág.

Abrahám Dezső: Becsapták a nemzetet!

Holló Lajos szerint a kormánynak elsődendő feladata, hogy a véderővel együtt megalkossa a választói jog reformját, az általános, egyenlő és titkos választói jogot. (Helyeslés az ellenzéken.) Belevonták a vitába a horvát kérdéseket is. Nos, nekünk nem lehet közömbös, hogy a bán mit mivel Horvátországban, mert Tomasić működése egyenesen megrontja azt a békés viszonyt, amely évszázadok óta fennáll a magyarok és horvátok között. A bán a trialista jellegű törekvéseket favorizálta a választások alatt is. (Zaj.) Holott folyton azt hirdeti, hogy ő az unió támasza. Minden tette ellene szól ennek. Nem áll az, hogy mi a horvát választásokon törtéteket nem bírálhatjuk. Amikor Horvátországban történik, az nem a magyar nemzet cselekedete. Ilyen körülmények között bizalommal nem viseltethetünk a kormány iránt, pártja nevében a javaslatot visszautasítja. (Élénk helyeslés és taps a baloldalon.)

Elnök öt percre felfüggeszti a szünet után újra megnyitja az ülést.

Még két szónok.

Simonyi-Semadam Sándor a horvát dolgokkal kapcsolatosan kérdi a kormánytól, miképpen törtéhetett meg az, hogy a horvát autonóm kormány felhívta Fiumét, hogy küldjön két képviselőt a szöborba? Ez egyike a legfontosabb közjogi sérelmeknek, amelyet a horvát kormány a magyar kormánnyal szemben intézhetett. Az indemnityt nem fogadja el. (Helyeslés a baloldalon.)

Csermák Ernő a pártonkívüli függetlenségi csoport nevében sajnálattal konstatálta, hogy a csoport a delegációban nem kapott helyet. A delegáció a törvény rendelkezéseivel ellentétben nemcsak a közös költségvetést állapítja meg, hanem bizonyos fokú indemnityt megszavazását is hatáskörébe vonta. Kifogásolja, hogy a delegátusok hatáskörét kétféle módon akár öt évre is kitolhatják, a delegáció hatásköre az országgyűlésnek csak egy ülészakára terjedhet. Nem szavazza meg a javaslatot. (Élénk helyeslés a baloldalon.)

Lukács László felel.

Lukács László pénzügyminiszter reflektált a felszólalásokra. A választói reform megoldása az ország sorsára évtizedekre, esetleg évszázadokra kihat, azért óvatosan kell hozzányúlni s meg kell várni, míg az adatokat feldolgozzák. A kormány kötelességének fogja ismerni, hogy amit megígért, meg is valósítsa.

Gróf Batthyány Tivadar: Tisztelek más mondanak!

Lovász Márton: Hiszen kevesen vannak, azt mondják. (Zaj.)

Lukács László pénzügyminiszter: Ami a munkapártban a választói jog körül levő ellentéteket illeti, azokat majd ők elintézik. (Zaj.) Kifogásolja, hogy a horvát választásokról bírálatot mondanak, mikor az Horvátország autonóm ügye. Kívánatos, hogy az a párt emelkedjék tulsulyra, amely az uniót akarja.

Sümegi Vilmos: De nem Tomasić Balkán-politikájával!

Lukács László pénzügyminiszter: A delegáció működésében meg vannak a precedensek, nem helyes ezeken változtatni. A szükségleteket eddig is a delegáció állapította meg s az 1867. XII. t.-cz. egyenesen tiltja, hogy a delegációk által megállapított tettek a parlamentekben bírálat tárgyává tessenek. Hiszen nem jöhetne létre közös költségvetés, ha egyik parlament is, meg a másik is kifogásolhatná az egyes tetteket. (Ellentmondás a baloldalon.)

Bikády Antal: De megtagadhatjuk!

Lukács László pénzügyminiszter: Nem érti, hogy Holló a delegációt lekicsinyelte, hiszen a delegáció útján Magyarországnak is olyan befolyása van a külügyek vezetésére, mint a másik államnak. (Derűtlenség a baloldalon.) Az altisztai kérdés megoldását nem tekintik olyanoknak, amely örök időkre ugy maradjon. Vannak pontok, amelyekben ha a viszonyok megengedik, változtatni kell. De arról, hogy már volna, vagy sürgősnek jelentettek volna ki ilyen változtatást, neki tudomása nincs. Csak annyit tud, hogy a mértékadó faktorok a véderőreform törvényére emelésének szükségét hangoztatják. (Zaj a baloldalon.) Ő és a kormány tagjai távol vannak attól, hogy a nemzet jogos aspirációinak teljesülését ne óhajtánák, de ezt a kérdést mégse lehet a do, ut des álláspontja szerint elintézni. (Zaj a baloldalon.)

Falkiáltások a baloldalon: Nem is kapnak semmit!

Lukács László pénzügyminiszter: Az 1867. évi XII. t.-cz. 30. szakasza a delegátusok választásánál bizonyos ingadozást teremtett. Azt hiszi, helyesen jár el a kormány, ha megadja az országgyűlésnek a

jogot, hogy minél gyakrabban élhessen a delegálás jogával. Kéri az indemnityt elfogadását. (Helyeslés a jobboldalon.)

Elnök a vitát befejezettnek jelenti ki és a többség ezután a javaslatot általánosságban elfogadja.

A részletes tárgyalás.

A czimnél

Bakonyi Samu tiltakozik a miniszternek amag álláspontja ellen, hogy a szükségletek megállapítása a delegáció hatáskörébe tartozik. (Helyeslés a baloldalon.) A törvény igenis fentartja az országgyűlésnek felülbíró jogát s a delegáció megállapítási jogát az országgyűlés megtagadási szankciójával látja el, ami a legerősebb felülbíráti jog. (Igaz! Ugy van! a baloldalon.) Ami a delegátusok választását illeti, a miniszter is elismeri, hogy itt ingadozás van. Ha ez áll, akkor meg kell szüntetni az abuzust s az 1848-iki törvény álláspontjára kell helyezkedni, amely világosan kimondja, hogy az ülészakot minden évben be kell rekeszteni. Örül különben annak, hogy a miniszter is elismeri, hogy a delegáció ingadozásra ad alkalmat, a függetlenségi párt meggyőződése is az, hogy a delegáció szükségtelen, a fogalmakat össze-vissza keverő intézmény, amelyet meg kell szüntetni. Ezeket azért mondotta el, mert a miniszter egy pár megjegyzést az ellenzék egy pillanatra se hagyhatja válasz nélkül. (Élénk helyeslés a baloldalon.)

Gróf Apponyi Albert a miniszternek még egy megjegyzését nem hagyhatja válasz nélkül. A miniszter helytelenítette azt, hogy szavátették a Házban a horvát választások ügyét. Hangoztatja, hogy a horvát bán a magyar miniszterelnök előterjesztésére és ellenjegyzésére nevezte ki a király, a horvát bán politikája tehát a magyar kormány politikájának kiegészítő része s ezért a kormány felelősséggel tartozik a magyar országgyűlésnek. (Élénk helyeslés a baloldalon.) Ennek folytán ha a Ház bármely tagja azt tartja, hogy a választások vezetése a bán politikájának olyan jelenségei nyilvánulnak, amelyeket helyteleníteni kell, joggal teszi, ha a magyar kormányt felelősségre vonja. (Élénk helyeslés a baloldalon.) Szükségesnek tartotta ezt megállapítani, nehogy valamely nyilatkozat esetleg közjogi precedensül szolgálhasson. (Élénk helyeslés a baloldalon.)

Az indemnityt ezután részleteiben is tárgyalják.

Elnök a holnapi napirendre nézve teszi meg ezután indítványát, amelyet elfogadtak. Következő az interpellációk.

A Conrad-affér.

Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök válaszol gróf Apponyi Albertnek a volt vezérkari főnök felmentésével kapcsolatos ügyben tett interpellációjára. Gróf Apponyi Albert indokolásának alapfeltételeivel — ugymond a miniszterelnök — annyira egyetértek, hogy azokhoz megjegyezni valóm nincs. (Helyeslés.) A vezérkari főnök felmentése nem azért történt, mert bizonyos katonai körök befolyása következtében olyan törekvések mutatkoztak, amelyek a fennálló hármasszövetségnek, különösen Olaszországgal való felbontására irányultak, hanem a lemondásnak tisztán katonai szempontok voltak az okai. A külpolitika irányítása a király jóváhagyásával a külügyminiszter és a két miniszterelnök befolyása mellett történik. (Helyeslés.) És miután mindig a legmondosabb és féltékenyen őrzik e faktorok az ő illetékességi körüket, semmiesetre sem látom szükségét annak, hogy e tekintetben bármely újabb intézményes rendelkezéseket eszközöljünk. (Helyeslés.) A harmadik kérdés, melyet t. képviselőtársam hozzám intézett, az, hogy a vezérkari főnök milyen viszonyban áll a közös hadügyminiszter és a két honvédelmi miniszterrel? A vezérkari főnök segítő szerve a hadügyminiszternek, aki a vezérkari főnök minden tettéért felelős, mert csakis ő az alkotmányos faktor és ha van is a vezérkari főnöknek bizonyos önálló köre, az onyiból áll, hogy a hadművelési téren természetesen őt illeti meg az intézkedés. (Mozgás a szélső baloldalon), de különben sem a politika vezetésére, sem pedig más tekintetben semmi befolyása nincs. Ő saját észleletei nyomán megteheti javaslatait a hadügyminiszternek, azok fogadtatásáért azonban csakis a hadügyminiszter felelős. (Helyeslés.) A negyedik kérdésre azt felelem, hogy a hármasszövetségi politika tekintetében változatlanul fennállanak külügyi politikánk alapelvei, ezektől semmiféle eltérés nincs, mi bizton nézünk nemcsak a jelenben, hanem a jövőben is arra, hogy az alapelveken nyugvó szövetségi viszonyunk, amely oly hosszú ideig biztosította a békét, zavartalanul fennálljon továbbra is. (Helyeslés) és pedig úgy álljon fenn, hogy ne legyen utjában annak sem, hogy a többi államokkal a most is fentartott jó viszony a jövőben is zavartalanul fennmaradjon. (Élénk helyeslés.) Kérem, méltóztassék válaszatát tudomásul venni. (Helyeslés.)

Gróf Apponyi Albert: A t. miniszterelnök ut részéről most nyert választ teljes készséggel tuda-

Csütörtök, december 21.

EGYETÉRTÉS

5

másul veszem, azt hogy a volt vezérkari főnök lemondása nincs összefüggésben oly katonai mozgásokkal, amelyek ellentétben állottak volna a mi hivatalos külügyi politikánkkal. Tudomásul veszem azt is, hogy a vezérkari főnöknek nem hivatala az ő állása szerint, hogy politikát csináljon, akár katonai politikát, akár más politikát is, mert tényleg tisztán csak azok a közegek lehetnek erre hivatva, akik mellett, hogy ő felségének közegei és neki felelősek, egyszersmind a parlament előtt is a felelősségnek alá vannak vetve. Végül megnyugvással tudomásul veszem azt az igen határozott és minden kétértelműséget és kételyt kizáró nyilatkozatot, amely külpolitikánk eddigi alapjainak fentartására vonatkozik és amelyben a béke fenntartásának egyik zálogát látom. (Élénk helyeslés.)

A Ház a választ egyhangulag tudomásul vette.

Egy interpelláció.

Sümei Vilmos a vértési olvasóköri alapszabályai jóváhagyásának megtagadása ügyében interpellál. A belügyminiszter azzal az indoklással tagadta meg a jóváhagyást, hogy a kör a községben eddig létezett nemzetiségi békének megbontására fog szolgálni. Ez a határozat az egyesülési jog súlyos sérelme. Kéri a belügyminisztert, hogy intézkedését változtassa meg.

Az interpellációt kiadják a belügyminiszternek.

Az ülés fél 2 órakor ért véget.

Budapest, december 20.

Küldöttségjárás. Az Országos Orvosszövetség küldöttsége, amelyben Kéllly Károly udv. tanácsos, egyet. tanár vezetése alatt résztvettek dr. Tauscher Béla és dr. Horváth Mihály országgyűlési képviselők, dr. Adler Zsigmond, Györgyi József m. főorvos, Lichtenberg Kornél tr., dr. Thim József járásorvos és dr. Flesch Nándor tegnap a képviselőházban tiszteltet a belügyminiszternél. Kérve a vármegyei főorvosoknál a statusrendezés alkalmából a VII. és VI., a járási tiszti és velük egyenrangú városi orvosoknak a IX., illetve VIII. fizetési osztályba való sorozását. A küldöttség tiszteltet továbbá a kereskedelemügyi miniszternél, kérve a félszáz vasúti menetjegyekedvezmény megadását egyrészt a községi és körorvosoknak, akiket a törvény köztisztviselőnek minősít és akiknek fizetését az állam adja, másrészt pedig a városi orvosoknak, akik belügyminiszteri rendelet szerint szorosabb értelemben vett közigazgatási tisztviselők, akiknek minisztertanácsai határozat szerint joguk van az említett kedvezményhez. A miniszterek megnyugtatták a küldöttséget aziránt, hogy az orvosi kar megokolt kérelme beható megfontolás tárgya lesz és méltányos elintézésben fog részesülni.

Beöthy László kereskedelemügyi miniszter ma délelőtt fogadta a kereskedelemügyi minisztériumban Krassó-Szörény vármegyének egy küldöttségét, melyben Medve Zoltán főispán vezetésével résztvettek Jakabffy Imre belügyi államtitkár, Plósz Sándor, Huszár Károly (nagyzereneci) és Jakabffy Elemér országgyűlési képviselők is. A főispán a miniszterhez intézett beszédében előadta, hogy Krassó-Szörény vármegyének régi óhaja, hogy kiépüljön a lugos—resiczai, illetve a karánsebes—resiczai vasútvonal, amelynek költségeihez az érdeklélte községek hozzájárulásukat már megszavazták. Kéri tehát a kereskedelemügyi kormányt, adja meg az építkezéshez szükséges koncessziót és eszközöljön ki állami hozzájárulást a vasút létesítéséhez. Válaszában Beöthy miniszter biztosította jóindulattal a küldöttséget, kijelentette, hogy a kérdést tanulmány tárgyává teszi és igyekezni fog a vármegye kívánságát teljesíteni. A küldöttség a választ megnyugvással vette tudomásul.

A „Vármegyei Tisztviselők Országos Egyesületének” szolgabírói szakosztálya határozatából kifolyólag az ország szolgabírái barátságos küldöttsége fog tisztelegni csütörtökön a déli órákban a miniszterelnöknel és a belügyi államtitkárnel a statusrendezés ügyében. A küldöttség szónoka és vezetője dr. Horváth József, az országos egyesület igazgatója. Eredetileg úgy tervezték, hogy a küldöttségben szüzen vagnének részt, de azután, a miniszterelnök határozott kívánságára, lényegesen redukálták a küldöttség tagjainak számát.

Függetlenségi győzelmek a biharmegyei községekben. Biharmegye községeiben most folynak a képviselőtestületi választások. Nagyvárad jelenléte szerint Nagyszalontán sikerült is mind az öt kerületben a függetlenségi párt jelöltjét nagy szótszámmal behozni. Sarkadon is kétharmad részben függetlenségiüket választották meg. A nagyszalontai választásoknál a munkapárt jelöltjei 70—80 szavazatot nyertek, míg a függetlenségi párt 200—220 szavazattal választotta meg jelöltjeit.

KÜLFÖLD.

Súlyos vádak Weisskirchner ellen.

— A Reichsrath ülésének botránya. —

— Saját tudósítónktól. —

Bécs, december 20.

Az osztrák képviselőház ma tartotta a karácsonyi szünet előtti utolsó ülését. Az egyébként jelentéktelen és unalmas ülésnek végén izgalmas jelenetek keletkeztek, mikor szóba került a mentelmi bizottság jelentése Malik képviselőnek kiadása tárgyában. Dr. Heilinger ellenindítványt nyújtott be, hogy a ház ne szolgáltassa ki Malikot s felbőszülten kelt ki e szavakkal:

— A nagyszabású gazembereket futni engedjük, de ilyen kicsiségekkel pocskolják az időt! Várjatok csak, ha sokáig bosszantok, elő fogok hozni nagyobb nevű szélhámosok piszkos dolgait, akkor majd elvállik, vajjon őket is kiszolgáltatjátok!

Malik közbejártott: Például dr. Weisskirchner!

Dr. Heilinger: Igen. Ha erről a csalo Weisskirchnerről van szó, senki sem meri felnyitni a száját.

E jelenet után a képviselőház többsége elhatározta, hogy kiszolgáltatja Malikot.

Most dr. Heilinger kért ismét szót s a következő kérdést intézte a képviselőház elnökéhez:

„Az államadósságokat ellenőrző bizottság, amely tudvaleg a pártokon feül álló testület, kifogásolta, hogy dr. Weisskirchner volt kereskedelemügyi miniszter visszaélt állásával s azt arra használta ki, hogy egy pénzintézettel milliókra menő üzletet kössön meg törvény ellenére és az államkárára. Mivel itt a hivatalos hatalomnak szembeeszközök tulkapásáról van szó, tehát közönséges gonosztétről, amely a még érvényben lévő büntető-törvénykönyv 101. szakaszának megítélése alá esik, felmerül a szüksége annak, hogy az idevágó miniszteri aktákat biztonságba kell helyezni. Minthogy pedig Prantner osztályfőnök, a kereskedelemügyi minisztérium elnöki osztályának vezetője ebben a kör ellen elkövetett gazságban, de a volt kereskedelemügyi miniszter egyéb mocskos üzleteiben is bűnrészes, az a veszedelem forog fenn, hogy az erre vonatkozó akták könnyen elkallódhatnak. Kérdezem mindezeknél fogva a képviselőház elnökét, hajlandó-e odahatni, hogy a ház azonnal kérje át a kereskedelemügyi minisztertől az idevágó okmányokat.

Az elnök azt válaszolja, hogy a kérdést közölni fogja az államadósságokat ellenőrző bizottság elnökével.

Ezután Malik kérdést tett a képviselőház mentelmi bizottságának elnökségéhez, hogy miután ez év július hónapja óta 21 mentelmi esetet utalt a ház a bizottság elé, miért épen csak az ő ügyét vizsgálja elő a bizottság, a másokét nem. Itt súlyos politikai korrupcióról és vérlázító elfogultságról van szó, melyet a német nemzeti szövetség követelt el. De jól vigyázzon magára a szövetség, mert meg fogja keserülni. Egyidejűleg arra is emlékeztet, hogy nemrégiben interpellációt terjesztett elő a triezsi Lloyd Arsenal telkeinek megvásárlása körül elkövetett hallatlan visszaélések miatt, amelyek szintén dr. Weisskirchner akkori osztrák kereskedelemügyi miniszter lelkiismeretét terhelik s az interpellációra a kormány még most sem válaszolt. Ez az eset is milliókkal való megkárosítása az államkincstárnak, világra szóló korrupció. Kéri tehát az elnököt, hajlandó-e a választ a miniszternél megsürgetni.

Az elnök ezt megígéri.

Ezt a szenzációs botrányt megelőzően a Reichsrath több javaslatot fogadott el. Elfogadta az állami alkalmazottak helyzetével foglalkozó bizottság javaslatát az állami munkások helyzetének javítása dolgában, valamint postai és távirati hivatalnokokon kívül a többi szolgálati ágak véglegesített hivatalnokai fizetésrendezése dolgában. Elfogadta továbbá a Ház a nők és gyermekek bányá-

munkára való alkalmazásáról szóló törvényjavaslatot, továbbá a konzuli bíraskodás gyakorlásáról szóló törvény meghosszabbítására vonatkozó javaslatot, a Szerbiával és Bulgáriával való konzuli szerződéseket és több immunitási ügyet intézett el.

Az elnök az ülést a szokásos karácsonyi és újévi jókívánatokkal fejezte be.

A következő ülés idejét írásban fogja az elnökség közölni.

A drágaság az urakházában.

Bécsből jelentik: Az urakháza mai ülésén Baernreuter a drágaságra vonatkozó javaslatának indoklásában a drágaság okait sorolja fel, utal a hibás kereskedelmi és vámrendszere. A legszomorubb az, hogy Ausztria és Magyarország között felmerülő differenciákat mindig az egész világ előtt tárgyalják és orvosolják és mindenki belát a kártyáit. Meg kell szabadulni attól a legendától, hogy általános nyarhas és husbehozatali tilalom áll fenn. Nemrég a magyar földművelésügyi miniszter Polónyi képviselő támadásaira kijelentette, hogy nincs oly törvény, mely a marhabehozatalt tiltaná. A tizenkettedik szakasz második cikkelyt megállapítja, hogy a behozatal kérdésében egyöntetűen kell eljárni. Bizonyos, hogy a 12. szakaszt azzal akarták kiegészíteni, hogy mellette titkos egyezményt kötöttek Magyarországgal. Mindazon egyezményeket, amelyek csak az Ausztria és Magyarország közti viszonyra vonatkoznak, de mindazonáltal titkosak, renicziózusoknak tekintendők. Ily egyezmények, úgy látszik, minden téren vannak. Ha Magyarországgal újra kiegyezést kötünk, erről a rossz szabásról okvetlen le kell tenni. A 12. szakasz pactum de contrahende és Magyarországgal szembe nem vagyunk teljesen szabadok. Gondoskodni kell a jelenről és a közel jövőről is. E tekintetben karöltve járhatunk Magyarországgal, bár cselekvési szabadságunkat nem kell továbbra is korlátozni. A buskérdeést és az annabergi csatlakozás közti kapcsolatot azonban sohasem engedhetjük meg. (Helyeslés.) Ez különben is elhalasztaná az orosz tárgyalást, sőt lehetetlenné tenné azt. Magyarországgal lehet majd tárgyalni, mert a husdrágaságot ott is érzik.

A marokkói kérdés a francia kamarában. Párisból jelentik: A marokkói egyezmény folytatódó tárgyalása során Jaures pontos felvilágosítást kér az okokról, melyek miatt 1909-ben megfeneklett a francia-német egyezmény. Azok ellen fordul, akik hazáról és nemzeti érzelmiől beszélnek, másrészt a francia-német pénzcsoportokban hasznót keresnek. Nézete szerint a német-francia viszálynak nincs komolyabb jelentősége. Az angol-német gazdasági konfliktus háborúra nem fog okot adni. Sem Anglia, sem Németországnak nem áll érdekében a háború. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

De la Fosse szerint az egyezmény lealacsonyítás és rossz üzlet. Németország 1904. év óta tarusit ellenséges magatartást Franciaországgal szemben. Briand kifejté, hogy az egyezményt azért nem szavazza meg, mert az az agadiri nyomás alatt jött létre.

A képviselők közül többen azért tagadják meg a javaslat megszavazását, mert az úgy látszana, mintha a német-francia közeledéshez óhajtának hozzájárulni. Ezután megejtik a szavazást, melynek alapján a német-francia egyezményt 393 szavazattal 36 ellenében ratifikálják.

Orosz-amerikai konfliktus. Washingtonból jelentik, hogy a szenátus egyhangulag elfogadta Lodge határozati javaslatát, amely az orosz-amerikai kereskedelmi szerződésnek Taft elnök által történt felmondását sávahagyja. A szenátus majdnem az egész napot szentelte Lodge rezolúciója tárgyalásának. Raynor szenátor elítélte az orosz intoleranciát és kijelentette, hogy amerikai nem pedig vallási kérdéssről van szó. Rámutatott a francia kamara eljárására, amely ugyanabban a kérdésben épp úgy állást foglalt, mint mi, és Oroszországot engedékenységre kényszerítette. Szólvó oly eljárást javasol, amely alkalmas arra, hogy egyszer és mindenkorra véget vessen amerikai polgárok különbözőképen való kezelésének és hangsúlyozza, hogy kerülni kell minden olyan kifejezést a rezolúcióban, amely esetleg sértő hatással lehetne. Feltűnést keltett Root szenátor azon nyilatkozata, hogy több millió mongol származású orosz alattvaló van, akiket az Egyesült-

Államok nem engednek be, akár van szerződés, akár nincs. A két párt vezérei nyilván azt kívánják, hogy a helyzetből lehetőleg sok politikai hasznot huzzanak, anélkül, hogy az amerikai külkereskedelemnek sokat ártanának.

A képviselőház elfogadta a szenátus határozati javaslatát, amely felmondja az orosz kereskedelmi szerződést. A javaslat ellen csak egy szavazat adatott be.

Pétervárról táviratozzák a Lokalanzeigernek, hogy az orosz-amerikai kereskedelmi szerződés felmondása következtében az orosz kormány hajlandóságot mutat a zsidóellenes törvények enyhítésére, ellenben az a törekvés nyilvánul meg, hogy az új kereskedelmi szerződésnek Oroszországra nézve kedvezőbbnek kell lennie, semmint volt a most felmondott 1832. évi szerződés.

Leleplezések az orosz politikai rendőrségről. Pétervárról jelentik: Több mint egy hete tárgyalják az orosz dumában Stolypin meggyilkolásának ügyét és az előlött megindult vita szenzációs adatait vetett felszínre az *ochrana*-nak, vagyis az orosz politikai rendőrségnek kémrendszeréről. A legnagyobb feltűnést *Miljukov*-nak, a kadet-párt vezérének rémregényébe illő leleplezései keltették. Ezeket a leleplezéseket az összes lapok élénk kommentálják, sőt a „Brseviya Vjedomosztii” szerint a minisztertanács is foglalkozott velük. *Miljukov* leleplezéseiben először is a második дума szociáldemokrata frakciójának a letartóztatását tette szóvá és *Brodzski* Broniszláv volt rendőrkémnek egy levelét olvasta fel, amelyet ez a „Buducsejaja” című, Párisban megjelenő, orosz nyelvű laphoz intézett és amelyben beismerie, hogy a második дума szociálista párti képviselőinek a letartóztatásánál mint agent provocateur szerepelt. A pétervári *ochrana* akkori főnöke, *Gerasimov* tábornok, utasításokkal látta el *Brodzskit*, hogy hogyan kell viselkednie, hogy azt a látszatot keltsse, mintha a szociálista képviselők forradalmár katonai szervezetét akarnának létesíteni egy katonai fölkelés előidézésére. *Brodzski* a levélben elmondja, hogy a forradalmár katonai szervezetet ő csinálta, később pedig összeköttetést létesített a szervezet és a дума szociálista képviselői között, aminek alapján aztán megtörténhetett a képviselők letartóztatása. A letartóztatások után *Trusszevics*, a rendőrdépartement akkori főnöke, magához hívatta *Brodzskit*, kezét szorított vele és külföldi megelégedését fejezte ki. — Azéről *Miljukov* elmondta, hogy ő volt az, aki a finn vizeken a „Standard” nevű csári jacht katasztrófáját inszenázta, hogy a csári családot eltegye láb alól. Az év *Gersuni* nevű, Szibériából menekült terroristával Svájcban kidolgozta a csári család meggyilkolásának tervét és aztán a „Standard” két matrózát nyerte meg tervének. A merénylet azért nem sikerült, mert a matrózok a döntő pillanatban elvesztették bátorságukat. *Lopuchin*, a rendőrdépartement volt főnöke, a bírósági tárgyalásnál fel akarta olvasatni az összes iratokat, amelyek Azevnek ezen merényletvervére vonatkoztak, de a bíróság ezt nem engedte meg. Végül *Miljukov* érdekes epizódot beszélt el *Petrov* terrorista életéből, aki az *ochranába* lépett, hogy *Karpovot*, a pétervári *ochrana* főnökét meggyilkolja. *Gerasimov* tábornok Azev utódjául szerződtette *Petrovot*. A szerződés megkötésekor *Gerasimov* szóról-szóra ezt mondta *Petrov*-nak:

— Önnek nem kell terrorista merényleteket végrehajtani. Ha mégis megtenné, az sem lenne szerencsétlenség. Akkor majd rövid időre letartóztatom.

Nagy feltűnést keltett azonkívül tegnap egy interpelláció. Az igazi orosz népszövetség büneiről rántja le a leplet ez az interpelláció, amelyet a szociáldemokrata parlamenti párt a dumában az igazságügyminiszterhez intézett. *Karakow* szociálista képviselő, az interpelláció benyújtója, levelekkel és okmányokkal bizonyítja, hogy *Dubravin*, a népszövetség vezére, 1906-ban *bérgyilkosokat* fogadott *Karavejev* képviselő meggyilkolására; háromezer rubelt ígért fejéért az orgyilkosoknak, ha elteszik láb alól a képviselőt. A gyilkosság 1908-ban meg is történt *Jekaterinoszlávban* és a levelekből kiderül, hogy egy csendőrszisz vigyázott, nehogy a gyilkosság meggyilkoljon. Az interpelláció leleplezi gróf *Witte* miniszterelnököt is, hogy *Dubravin* segítségével ellopta és a berlini *Mendelssohn*-bankháznál őriztetve tette le a csár több levelét. A csár megfenyegette *Wittét*, hogy letartóztatja, mire a volt miniszterelnök azzal fenyegetőzött, hogy nyilvánosságra hozza a leveleket. Egyidejűleg jelentik Pétervárról, hogy a szaratóvi nemes gyűlésezt tagjai közül kirekesztette *Usztinov* földbirtokost, aki *Stolypin* rokona. *Usztinovot* azzal vádolják, hogy egy hírhedt rablóbanda tagja.

A háború.

— A tripoliszi török csapatok helyzete. — A szultán ellenzi a békét. — Csarikov állása megrendült. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, december 20.

A Tripoliszban harcoló török seregnek amugy is igen nehéz helyzetét még inkább megnehezíti az a körülmény, hogy fegyvereiket és lőszerüket csak a legnagyobb nehézségek árán tudják ujjakkal pótolni. Tripolisz minden oldalról el van zárva és különösen nagy az elkeseredés *Kitchener* lord ellen, aki megakadályozza, hogy Egyiptomon keresztül kapjanak a török csapatok lőszerüket. Erdokes módon gyanúsította meg ma a Németország-ellenes „Times” Németországot azzal, hogy a török seregeknek lőszerüket csempész Tripoliszba. Ez a hír nem valószínű és tisztán az elmégesedett német-angol viszonyonnyal magyarázható. A harctéren egyébként nyugalom van, a török sereg visszavonult előbbi hadállásába és újabb harcok híre nem érkezik.

Mai táviratainkat itt adjuk:

A szultán a béke ellen.

Konstantinápoly, december 20.

Nagyon halovány a remény, hogy hamarosan megindulhassanak a békétárgyalások. A közvélemény erős nyomást gyakorolt a miniszterekre, hogy folytassák a háborút. Előkelő politikai körökben beszélik, hogy tegnap izgalmas tanácskozás volt a szultán és a nagyvezér között. A szultán húzódzik a békétárgyalásoktól, s azt mondta *Said* basának, hogy inkább leköszön a trónról, de nem írja alá a lemondást az afrikai gyarmatokról. Inkább elveszti trónját, semhogy elveszni engedje Tripoliszt és *Kyrenaikát*. A párbeszéd nagyon izgalmas volt, mert a nagyvezér azt bizonyította a szultánnak, hogy lehetetlen a háborút folytatni.

A tripoliszi török sereg.

Berlin, december 20.

Ainzara és Tadjura megszállása után — mint Tripoliszból jelentik — az egyesült török és arab sereg a Djebel vidékre vonult vissza. Azóta hiábavaló volt a repülőgépek felderítő útja, nem lehetett pontos adatokat szereznii az ellenség hadállásáról és számerejéről. Ezért *Canera* főparancsnok és *Briccola* tábornok a római hadügyi kormánytól lovas segédszereget kértek, ámbar a lovasság felderítő szolgálata a harctéren nagyon nehézkes, mert a lováknak sok víz kell s a vizet úgy szállítják a lovasság után. A kormány mégis 10 új escadront és két régi lovasszereget küldött Tripoliszba. Ezeknek egyike a *Lancieri di Firenze* lovasszerege, az olasz lovasság szemefénye.

Angol gyanúsítás Németország ellen.

London, december 20.

Szófiából jelentik a *Times*-nek: A berlini török nagykövét kihallgatáson volt *Vilmos* császárnál és megköszönte kormánya nevében a német birodalom rokonszenvét, amely ilyen válságos időkben kétszeresen értékes Törökországra nézve.

Ugyanez a tudósító jelenti, hogy e hó 11—12-ike közt való éjézőkán a török-szerb határra német hadiszerezállomány érkezett, amely a török hadseregnek volt szánva. Általános az a vélemény, hogy az angol laptudósító így módon akarja meggyanúsítani Németországot, hogy bizalmatlanságot keltsen Olaszországot a német birodalom iránt.

Elkeseredés Kitchener lord ellen.

Konstantinápoly, december 20.

Diplomáciai körökben nyílt titok, hogy a török kormány el van keseredve *Kitchener* lord ellen, mert nem engedi meg, mint eddig, a török fegyverek és lőszerak átszállítását Egyiptomon ke-

resztül. Még nem is olyan régen jelentékeny fegyverszállítványok mentek Egyiptomon át Tripoliszba, s lord *Kitchener* sohasem szólalt fel ez ellen, most pedig egyáltalán nem tűri s ilyen értelemben utasította az egyiptomi vámhatóságokat. Azok a francia aviatikusok, akik repülőgépeikkel Tuniszban akartak Tripoliszba jutni, mert a török hadikormány szerződtette őket a harctérre, Tuniszban rekedtek.

Az Egyiptomnak átengedett terület.

Konstantinápoly, december 20.

A Szolom-kérdésben a „Tanin” kijelenti, hogy a török és az egyiptomi kormány között történt előzetes tárgyalások alapján elhatározták, hogy Szolomot ideiglenesen, a háború befejeztéig Egyiptom katonailag megszállja.

Csarikovot visszahívják.

Pétervár, december 20.

Híre jár, hogy Csarikov konstantinápolyi orosz nagykövétet a Dardanellák kérdésének időszerűtlen felvetése miatt, visszahívják. Utóda valószínűleg *Hartwig* belgrádi orosz követ lesz.

TÁVIRATOK.

A kínai események.

London, december 20.

Pekínből táviratozzák: Japán folyton újabb csapatokat szállít Mandzsuriába, ahol már százezer embere van. Kétségtelen tehát, hogy Japán egészen komolyan be akar avatkozni a kínai eseményekbe.

London, december 20.

Pekingből jelentik: *Csecsuan* alkirálya, *Tuang-Csong* aranyat nyelt, hogy megfulladjon rajta. Ez a legelőkelőbb módja az öngyilkosságnak a magasrangú kínai államhivatalnokok közt. A volt alkirály is így vetett véget életének.

Kalkutta, december 20.

Ideérkezett jelentések szerint több városban, többek között *Lhasában* a kínai katonák zendülésben törtek ki, az állami pénztárakat kirabolták és sok ezer lovat és öszvért elhajtottak. A zendülő Kína felé vonulnak.

Brüsszel, december 20.

Sanghajból táviratozzák: A mandzsu dinasztia sorsa véglegesen meg van pecsételve. Elhatározott dolog, hogy a tróntól megfosztják a császári családot. A köztársaságiak *Juansikajnak* ajánlották fel az elnökséget és dr. *Sun Yat Sun*-nak az alelnökséget. A köztársaság megalakulása után a trónjától megfosztott mandzsu dinasztia busás éjjáradékot fog kuzni az államtól.

Sanghai, december 20.

A békekonzferenciát ma megszakították. *Vuting-Fang* azt az álláspontot foglalta el, hogy a megegyezés egyedüli alapja a köztársaság. *Tang-Sao-Ji* kijelentette, hogy ily nagyfontosságú kérdésre nem válaszolhat, mert először Pekingbe kell jelentést tennie. Ennélfogva a fegyverszünetet egy héttel meghosszabbították.

Török-orosz viszály Perziában.

Köln, december 20.

Hivatalos török részről közlik, hogy arra a perzsa területre, amely a 60-as években vitás lett Törökország és Perzsa közt s amelyet tavaly török csapatok szállítottak meg, most orosz katonaság vonult be. A porta utasította a török csapatok parancnokát, hogy ne adja el a hadállásokat, viszont Csarikov konstantinápolyi orosz nagykövét mindent elkövet, hogy meggyugtasza a török kormányt.

Konstantinápoly, december 20.

A minisztertanács elhatározta, hogy közigyűzket intéz a nagyhatalmakhoz, amelyben tiltakozni fog az ellen, hogy orosz csapatok nyomulnak az *Urmia* tö vidékére. *Ohloban* a helyzet válságos.

Rémuralom Mexikóban.

Berlin, december 20.

Londoni távirat bírül hozza, hogy new-yorki kábeltávirat szerint a *Madero* ellen forralt üsseeskiüvés minden részlete fel van derítve. A bérgyilkosok számára Newyorkban *huszezer dollár jutalmat helyeztek letébe az üsseeskiüvök.* Mexikó fővárosában napirenden *vannak a letartóztatások.*

Közgazdasági táviratok.

Amerikai tőzsdék zárata.

Newyork.		decz. 20.	decz. 19.
Buza	helyben	98.75	99 1/2
	decemberre	97 3/8	98.—
	májusra	103 3/8	104.—
Chicago.			
Buza	decemberre	95	95.50
Tengeri	decemberre	64	63.50

Newyork, december 20. Gyapot Newyorkban helyben 9.65 (9.50), gyapot decemberre 9.40 (9.33), gyapot februárra 9.02 (8.92), Gyapot New-Orleansban helyben 9.48 (9.25), Petroleum Stand white Newyorkban 7.35 (7.35), Petroleum Stand white Philadelphában 7.35 (7.35), Petroleum Refined in Cases 8.85 (8.85), Petroleum Credit Blances at Oil City 1.30 (1.30), zsir western steam 9.40 (9.40), Zsir Rohe és Brothers 9.70 (9.70).

Chicago, december 20. Zsir decemberre 9.10 (9.12), Zsir januárra 9.17 (9.22). Szalonna short clear 7.90 (8.—), Sertéshus januárra 14.62 (14.57).

Egy ügyész tragikus halála.

— A véres deszka. —
— Saját tudósítónktól. —

Budapest, december 20.

Halálos végű szerencsétlenség történt ma este a Városház-utczában. A negyedik szám alatt épülő házból egy deszka zuhant az utcára és az arra haladó dr. *Etter* Dezső királyi ügyész fejét bezúzta s még két másik embert megebesített. A szerencsétlen ügyész a Rókus-kórházban a bevitele után azonnal meghalt.

A rendőrség megindította a nyomozást, hogy kit terhel a felelőség. A megtartott helyszíni szemlének szomorú eredménye lett. A rendőrség emberei megállapították, hogy a munkások pajkosága okozta a szerencsétlenséget.

A megrendítő esetről tudósítónk az alábbiakban számol be:

Etter Dezső királyi ügyész ma délután négy órakor indult el Krisztina-köruton levő lakásából feleségével, hogy a gyermekeiknek karácsonyi ajándékokat vásároljanak. Már mindent megvettek, csak a legidősebb fiúnak akartak egy fényképező gépet vásárolni. Elmentek a Városház-utczába és ott az egyik fényképkellék üzlet kirakatát nézték. Az üzlettel szemben, a négyes szám alatt, most építik gróf *Teleki* Gézáé házat. Az épület már majdnem készen van, az állványokat a jövő héten akarták elbontani.

Az ügyész már egy negyedóráig vizsgálta a gépeket, amikor az épülő házból egy deszka zuhant a járdára. A deszka élével esett a földre és rácsapódott az ügyész fejére. A szerencsétlen ember azonnal összerogyott. *Gloss* Imre rendőrfelügyelő épp arra járt és ott tartott ellenőrző szolgálatot. Rögtön a telefonhoz rohant, a mentők hamar megérkeztek és az első segélynyújtás után a Rókus-kórházba szállították dr. *Etter* Dezsőt.

Amikor az asszony látta a férje balesetét, hangos jajszóval az urára borult, de a férfi nem tért magához. A feleség nem hagyta el egy pillanatra se az urát, a mentők ellenkezése daczára a kórházba is elkísérte a férjét és a beteg ágya mellett zokogott.

Király Lajos és *Makkai* Endre ügyeletes orvosok azonnal ápolás alá vették a szerencsétlen embert, de rögtön látták, hogy segíteni már nem lehet rajta. Koponyalapi törést és agyrázkódást szenvedett az ügyész, amely agyvérzést idézett elő. Egy percze se tért magához és alig husz perc múlva meghalt.

A rendőrség egy félórával a szerencsétlenség után már a helyszíne volt és megtartották a helyszíni vizsgálatot, melynek csak a késő éjjel vetett véget. A vizsgálatot *Sándor* László rendőrkapitány, *Csopey* Dénes vizsgálóbíró, *Pogónyi* Nándor soros ügyész, *Geszti* Andor főügyész és *Planek* Gyula mérnök vezették.

Először *Gerstenberger* Emil főpallért hallgatták ki. A főpallér azonban nem volt a helyszínen és ő is csak a szerencsétlenség hírére sietett az épülő házhoz. A másik két pallér, *Rehner* Antal és *Hermann* Rezső bővebb felvilágosítást tudtak adni.

Ma reggel *Rehner* főpallér észrevette, hogy a negyedik emelet egyik szobája tul van terhelve deszkákkal és ha tovább is ott hagyják, esetleg nagyobb veszedelem történhetik. Rögtön intézkedett, hogy a fölösleges deszkákat távolítsák el onnan. *Hermann* Rezső pallér *Deák* Istvánt, *Grogác* János és *Adanek* Györgyöt bízta meg a munka elvégzésével.

Deák István a parancs szerint fölment a negyedik emeletre és az állványok közötti hézagon a harmadik emeletre csuszattatta a deszkákat. Már tizenkilenc deszkaszálat leengedtek, amikor a negyedik emeletről lefutott egy *Kokas* nevű kömüves. Ugyanekkor engedtek le egy ötméteres hosszú deszkát, *Kokas* esztalanságból erősen hátrugta *Adanek* Györgyöt. A másik nem hagyta magát, hanem utána futott és visszautította. A fönt dolgozó munkás nem vette észre társai zivakodását, hanem eleresztette a deszkát. A hatalmas fadarab a harmadik emelet egyik gerendájába ütődött és innen széles ívben az utcára zuhant.

A földet a deszka élével érte és így dőlt az ügyészre. A közelben lévő *Steinberg* Ármint, a *Yosi* irógépgyár vezérigazgatóját és *Bodnár* Sándor fodrászsegédet is megebesítette a lezuhant deszka. A mentők konstataáltak, hogy *Steinberg* és *Bodnár* a lábán sebesült meg.

A rendőrség a helyszíni vizsgálat alapján *Grogác* János huszonkét éves, *Adanek* György huszonhárom éves és *Deák* munkásokat előállította a főkapitányságra. Velök jött *Hermon* Rezső főpallér is és most a kihallgatásokból fogják megállapítani, hogy kit terhel a felelőség.

A szerencsétlen ügyész, dr. *Etter* Dezső, igen szimpatikus, csak a családjának és a hivatalának élő ember volt. Most mult el negyvenegy éves, az utóbbi időben egy kicsit betegeskedett, de azért pontosan elvégezte hivatását. Felesége *Krupianics* Aranka, Esztergomvármegye volt főispánjának a leánya. Az ügyész is nagyon előkelő esztergomi családból származik. Már tizennyolcz éve éltek boldog házasságot és három gyermekük volt. A legnagyobb fiu tizenöt éves, *Gyulának* hívják, az apja öt akarta meglepni karácsonyra a fényképezőgéppel. Azonkívül van egy tiz éves leánykájuk is, a gyönyörű szép *Klárka* és az alig öt esztendő *Dezső*.

Az ügyész hét évvel ezelőtt került föl Budapestre hol most a fegyházvezető ügyész tisztjét töltötte be. Mindenki nagyon derék embernek ismerte és tragikus halála általános részvétet keltett.

EGYHÁZAK.

(Az új szombathelyi püspök installációja.) Gróf *Mikes* Jánosnak, az új szombathelyi püspök felszentelésének és installációjának idejét véglegesen megállapították. A püspököt újév napján a budapesti Szent István bazilikában fogják gróf *Mailáth* Gusztáv erdélyi, *Várady* L. Árpád győri és dr. *Fischer-Colbrie* Ágost kassai megyéspüspökök püspökké szentelni, ennek megtörténte után pedig a püspök székhelyére utazik. Érkezése napján a vármegye küldöttsége Czeledömölkösa fogja őt üdvözölni, míg Szombathely város képviselőtestülete élén a polgármester, a szombathelyi vasúti állomáson fogja fogadni. Bevonulása alkalmával az egyesületek, testületek és a tanuló ifjuság sorfalat fog állani a székesegyházig, amelynek ajtajában az egyházmegye papsága élén a szombathelyi székeskáptalan fogadja az új püspököt. Rövid szentegimádás és áldásadás után a püspök palotájába vonul és január 5-én az installációt megelőző napon fogja fogadni a helybeli küldöttségeket.

Ugyanaz nap este, mint a székkfogalás eljéstéján Szombathely polgársága fáklyás zenét rendez az új főpásztor tiszteletére. Az ünnepélyes installáció január 6-án, reggel fél 9 órakor kezdődik s ezt diszebed fogja követni, melyet a Kulturház dísztermeben rendeznek.

(Előléptetések a esanádi székeskáptalanban.) A király dr. Engel János örkanonoknak az éneklő kanonokságra, *Wittenberger* Antal főesperesnek az örkanonokságra, *Blaskovics* Ferencz ifjabb mesterkanonoknak a főesperességre és idősb mesterkanonokságra, *Bauer* György alapítványi kanonoknak az ifjabb mesterkanonokságra való fokozatos előléptetését jóváhagyván, a megüresedett alapítványi kanonokságot *Pacha* Ágoston tiszteletbeli kanonok, pápai kamarás és püspöki titkárnak adományozta.

UJDONSÁGOK.

A sajtó parazitái.

Köszönet illeti a mi részünkről dr. *Bauman* járásbíró, amiért *Salgó* Ignác kollégánkat csak két korna pénzbüntetésére ítélte s ennek a büntetésnek a végrehajtását is felfüggesztette, jóllehet megállapította a becsületsértést. S kollegiális köszönet illeti *Salgó* Ignác kollégánkat, amiért egy nagy lakomán azzal némitott el egy tolakodó alakot, aki megbízás nélkül az ujságírók nevében akart felköszöntőt mondani, hogy pofont igért neki.

Mert végre is egyszer csak el kellett következnie a leszámolás idejének. A lapokban, amelyeket hivatásos zsurnaliszták csinálnak, mindenről esik szó: politikáról, irodalomról, művészetről, gazdasági evolucziókról, közéleti szereplőkről és sok más egyébről. De a legritkább esetben esik szó a zsurnalisztákról. Magunkról csak a legutolsó esetben és helyen beszélünk s bizony a magunk érdekeit legrosszabban védelmezzük meg.

Ily körülmények közt méltán felháborodhatik minden vérbeli és hivatásos ujságíró, aki értesül arról, hogy az ujságírói névvel és jellel azok kevélykednek legjobban, akik nem voltak soha és kvalifikáció hiányában nem is lehetnek soha ujságírók.

S ha még kevélykednének ezek a sajtó-paraziták! De visszaélnék vele. Olyan előnyöket szereznek azzal, hogy magukat zsurnalisztáknak adják ki, amely előnyöket igazi ujságírók nem is tudnak szerezni. Ki-bejárnak államhivatalokban; tolakodnak, nem is szemtelenkednek, hanem pofátlankodnak, kérnek-követelnek, fenyegetőznek és terrorizálnak, holott semmi közük a sajtóhoz.

Nem esem messze az igazságtól, ha azt állítom, hogy az a típus, amelylyel a nagy közönség érintkezésbe jut zsurnaliszta elnevezés alatt, a legnagyobb többségben nem ujságíró, csak annak adja ki magát. Akik lehangosabban hirdetik és ordítva kiáltják odakünn az életben, hogy ők ujságírók, rendszerint nem azok, hanem vagy más foglalkozásuk, vagy semmiféle foglalkozásuk nincs. Ezek tolakodnak oda mindenhová, ahol félnek az ujságíróktól, vagy legalább is ahol tartanak tőlük. S ha vannak köztük, ahol a zsurnalisztáknak rossz a híre, ezt a rossz hirt mindig a sajtó-paraziták keltik. Az igazi zsurnaliszta erről csak akkor értesül, amikor az elődi már alaposan megrontotta a renoméját.

Most tessék elképzelni az igazi és hivatásos zsurnaliszták felháborodását, mikor a Székely Gyulák az oréatlanságban odáig mennek, hogy a hivatásos hírlapírók szemelattára, füle hallatára adják ki magukat ujságíróknak és akkor szónokolnak, mondanak felköszöntöket az ujságírók nevében, amikor vérbeli kollégáink jelen vannak. Minden jogosultság minden megbízás nélkül tolakodnak előre nagy és diszes társaságokban s míg a hivatásosak ezerényen hallgatnak, addig a sajtó-élősdiek viszik az ő nevében a szót.

Csoda-e, ha ilyenkor előnti őket a harag! Semmit sem tartok természetesebbnek, mint azt, hogy az egyik hivatásos ujságíró egyszerűen pof igéretével némitotta el a tolakodó frátert, miután tudomása volt arról, hogy más

alkalmakkor is a zsurnalisták nevében szerepelt.

A pofon-igéret becsületeért. Ezt a bíróság megállapította. De helyén volt a dolog; ezt belátta. Ezért két koronára ítélte a hírlapírókat, de a büntetés végrehajtását felfüggesztette. Ezért valamennyien hálával tartozunk neki.

Még sok ilyen ígérlet és még sok ilyen ítélet és talán a sajtó-élősdiek száma csökkenni fog. Hát még ha sanguinikusabb kollégáink nem fognak ilyen alkalmakkor az ígérlet mellett maradni! (t.)

NAPIREND. Naptár. Csütörtök, december 21. — Róm. kath.: Tamás ap. — Prot.: Tamás. — Görög-ország: december 8. Patáp. — Zsidó: Kiszlev 30. — A nap két reggel 7 óra 47 perccel, nyugszik este 4 óra 9 perccel. — A hold két reggel 8 óra 56 perccel, nyugszik délután 4 óra 17 perccel.

A miniszterelnök mint belügyminiszter fogad a belügyminisztériumban délután 5 órakor.

Az igazságügyminiszter fogad délután 12 órakor.

A honvédelmi miniszter fogad délelőtt 10 órakor.

Művészi géphimnuszok kiállítása az Iparművészeti Múzeumban. Nyitva 9—1-ig. Belépődíj nincs. — Japán-kiállítás a Teréz-körút 7. szám alatt lévő földszinti termekben. Nyitva egész nap. Belépődíj nincsen. — Lakásberendezési és iparművészeti kiállítás a Technológiai Iparmúzeumban. Nyitva 9—1-ig és 3—7-ig. Belépődíj 30 fillér. — Karácsonyi vásár az Iparművészeti Múzeumban. Nyitva 9—1-ig. Belépődíj nincsen. — Háziipari Szövetség kiállítása (Kigyó-tér 1.) Nyitva egész nap. Belépődíj nincsen. — Petőfi-ház (Bajza-utca 21.) Nyitva 10—2-ig. Belépődíj, kedd kivételével, 1 korona.

Nyitvalevő múzeumok: Nemzeti Múzeum állattára 9—2-ig. — Erzsébet Múzeum 9—4-ig. — Földtani Múzeum 10—1-ig. — Iparművészeti Múzeum 9—1-ig. — Mezőgazdasági Múzeum 10—1-ig. — Ráth Múzeum 10—4-ig. — Szechenyi Múzeum 10—12-ig. — Tansermúzeum 9—7-ig.

Nyitvalevő könyvtárak: Akadémiai Könyvtár 3—7 óráig. — Egyetemi Könyvtár 9—6-ig. — Fővárosi Könyvtár 9—2-ig. — Iparművészeti Múzeum Könyvtára 9—12-ig és 6—8-ig. — Kereskedelmi Múzeum Könyvtára 9—2-ig. — Pedagógiai Könyvtár 9—7-ig. — Statisztikai Könyvtár 10—1-ig. — Földtani Intézet Könyvtára 4—6-ig.

Nyitvalevő képtárak: A Műcsarnok jubiláris kiállítása. Nyitva 9—4-ig. Belépődíj 1 korona. — A Nemzeti Szalon téli kiállítása. Nyitva 9—5-ig. Belépődíj 1 korona. — Pállya Celesztin gyűjteményes kiállítása a Könyves Kálmán művészeti szalonjában (Nagymező-utca 37—39.) Nyitva 9—7-ig. Belépődíj 60 fillér. — Karácsonyi vásár a Művészházban. Nyitva 10—6-ig. Belépődíj 1 korona. — A Szépművészeti Múzeum régi képtára. Nyitva 10—2-ig.

— **A német trónörökös betegsége.** A német trónörökös még nem látta ujszülött fiát. Danzingi jelentés szerint a trónörökös meghülése éppen nem jelentéktelen és tegnap óta sem javult állapota. Orvosi rendeletre a trónörökös kénytelen ágyban maradni, de remélhetőleg pénteken már elutazhatik Berlinbe megnézni ujszülött fiát és az újévi ünnepet is a fővárosban fogja tölteni.

— **Udvari tanácsosság.** A király Klupathy Antalnak, a kolozsvári tudományegyetem nyilvános rendes tanárának, nyugalmába vonulása alkalmából, a tudomány és a főiskolai oktatás terén szerzett érdemei elismerésül, a magyar királyi udvari tanácsosi címet díjmentesen adományozta.

— **Vilmos császár, a tömegdoktor.** Berlinből jelentik: Vilmos császárnak nem kell több tudori oklevél. A császár maga mondta, hogy elég doktori diplomája van, hiszen diszdzoktora a pennsylvaniai, az oxfordi és a berlini egyetemek jogi fakultásának, 1911-ben a prágai orvosgyógyászati, közvetlenül azután a kolozsvári egyetem természet-tudományi és mennyiségügyi fakultása nevezte ki diszdzoktorrá. Már csak theologiai oklevele hiányzik, hogy az egyetem minden tudományos szakának felavatott doktora legyen. A „Roland von Berlin” pattantja ki ezt a hírt mai számában s megjegyzi, hogy mikor a kolozsvári egyetem természettudományi fakultásának tanárai küldöttséget akartak mezenézni Berlinbe, hogy személyesen adják át a császárnak a diszdzoklevelet, mert nem kis dolog, ha személyes kézzorítással fogadják a császárt maguk közé s emellett esetleg rendjelet is szerezhetnek, a császár legsajátosabb kívánsága volt az, hogy a kolozsvári urak ne jöjjenek Berlinbe, hanem diplomáciai úton juttassák el hozzá a diszdzoklevelet.

— **Uj királyi tanácsos.** A király Csontos Olivér marosvásárhelyi ügyvédnek, az ügyvédi pályán és a közügyek terén szerzett érdemei elismerésül a királyi tanácsosi címet díjmentesen adományozta.

— **Magyar báróság.** A királyi vizeki Tallian Béla országgyűlési képviselő, valóságos belső titkos tanácsosnak, volt földmívelésügyi miniszternek és törvényes utódainak a bárói méltóságot adományozta örökösödő főrendiházi tagsági joggal.

— **Alapítvány a Hírlapírók Nyugdíjintézetének.** A Kőbányai Polgári Serfőző R.-T. Budapest—Kőbányán arról értesítette ma a Magyarországi Hírlapírók Nyugdíjintézetét, hogy a jubiláris mozgalom támogatni kész és ezért négyezer koronás adománnyal az intézet alapítóinak sorába lép. A Nyugdíjintézet elnöksége ezen az úton is hálás köszönetét fejezi ki az adományozónak alapítványáért.

— **Savka Subotic előadása.** A Magyar Feministák Egyesületében ma este érdekes előadást tartott Savka Subotic asszony a szerb nőmozgalom egyik megalapítója. Előadásában a szerb nőmozgalom ismertetése mellett megemlítette, hogy Szerbia a XIV. századtól kezdve egész XIX. századig leginkább török iga alatt szenvedt és így elmaradt a kultúrától. Az alatt a pár évtized alatt azonban, amióta Szerbia ismét önálló királyság, erősen halad a kulturális fejlődés útjain. Rátért ezután előadásának igazi tárgyára, a szerb nők helyzetének ismertetésére. Szerbiában igen sok tudományos pályán működnek nők. Számos orvos, mérnök kerül ki a hölgyek sorából és nem egy közülük országos hírnevet örvend. A posta-távírdó és telefon szolgáltatásban is nagy számban állnak nők. A művészet és irodalom terén is több kiváló nő működik. Számos kitűnő festő, szobrász és több jeles író nő nevét Szerbián túl is ismerik. A szerb nők jelentékeny tevékenységet fejtenek ki a társadalmi élet minden terén, mert minden városban van egy nőegyesület, amelyben a nők tömörülve fejtik érdemes munkásságukat. Ismertetette azután azokat a mozgalmakat, amelyek a szerb nők teljes emancipációjára, függetlenségére, a férfakkal a politikai jogok tekintetében való egyenlőségre irányul. Az érdekes előadást a közönség élénk érdeklődéssel hallgatta és zajos tapsal honorálta.

— **Budapester Presse.** Budapest német nyelvű nagy napilapjának száma megnőtt egygyel. Ma jelent meg a „Budapester Presse” első száma, gazdag, komoly tartalommal, egy jó napilap minden kvalitásával lépve a nyilvánosság elé. A lapon mint főszerkesztő Vészi József előkelő neve szerepel, felelős szerkesztője pedig Pfeiffer Sándor és ez a két név már karakterizálja az új lap egész irányát, szerkesztőségét és annak zsurnalistikai kvalitásait, amelyek közül már az első lapszámok megállapítható a megbízhatóság, frissesség, elevenség és a komoly munkára való eredményes törekvés.

— **Thurn-Taxis herceg elárverezése.** Thurn-Taxis Egon herceg baltavári kastélyának és az ingóságoknak elárverezésével tegnap véget ért a nagy uradalom teljes elárverezése. A nagyértékű butorokat és a könyvtárat a herceg nővére vette meg és azokat legnépszerűbb részét Sándor Pál váltotta magához egy nagyobb konzorcium megbízásából. A jószágok másik része és az ingóságok egy része az árverések rendes közönségének kezébe került.

— **A kortes horvát színész jutalma.** A zágrábi nemzeti színház intendánsának különös afférja támadt a Tomasics bán egyik kortes színésze miatt. A most lezajlott horvát képviselőválasztások ideje alatt a zágrábi kerületekben Tomasics bánnak egyik legegységesebb és lehangosabb kortese Gerasics színész volt. Gerasicsot összeférhetetlen természetű, gyanus üzelmei miatt elbocsátották a zágrábi nemzeti színház kötelékéből és a mostani kortes hadjárat alatt Tomasics főkortésének csapott föl azért, mert a bán kortesszolgálati fejében megígérte neki, hogy visszaszerződteti a nemzeti színházhoz. A válaszlások lezajlottak és most a színész jutalmát sürgette. A bán tényleg felszólította Trescec intendánst, hogy fogadja vissza Gerasicsot. Beavatottak mondják, hogy e miatt éles szóváltás volt a két horvát főember között. Az intendáns nem akart kötelnek állni, a bán követelőzött s végül Trescec lemondással fenyegetőzött. Be is nyújtotta írásban lemondását, amelyet a bán még nem vett tudomásul, de az intendáns egyelőre szabadságra utazott.

— **Az angol munkássztrájk.** Dundeeből táviratozzák: A helyzet még mindig válságos. Több gyár tüzelő eszközök hiányában beszüntette üzemét. Mintegy 20.000 gyári munkás beszüntette a munkát. 2000 sztrájkoló ma este tüntetést rendezett az utcán, mely alkalommal kihágások történtek. A rendőrséget meg kellett erősíteni.

— **Két milliós malomtűz.** Eszékrol óriás malomtűz jelentenek. Tegnap késő éjszaka tűz ütött ki Belováron, az Első Belovári Gőzmalom hatalmas épületén. A harmadik emelet ablakaiból csaptak ki a lángok, amelyek rémes gyorsasággal terjedtek tova az egész épületen. Kivonultak a tűzoltók, meg két század gyalogság és emberfeletti erővel láttak hozzá a mentéshez. Csak reggel felé tudták lokalizálni a tüzet, de ekkor már teljesen leégett a malomépület. Két milliónál nagyobb a kár, amely azonban biztosítás révén megtérül. Szigorú vizsgálatot indított a rendőrség a tűz okának felderítésére, de eddig még nem tudott eredményt elérni. Egy újabb távirat szerint a buzakészletek még mindig égnék. A kár biztosítás útján megtérül. A részvények legnagyobb részét magyar pénzintézetek kezében vannak és csak kevés részvény van horvát vállalkozók és magánosok kezében. Hogy a tűz oly nagy dimenziókat öltött, az legnagyobb részben a Belovárban uralkodó vízhiánynak tulajdonítható. A helyőrség a tiszték vezetésével, a tűzoltósággal karöltve, önfeláldozó módon vett részt az oltási munkálatoknál.

— **A mentők egy évi működése.** A mentők most állítják össze becsületes és áldásos működésüknek az évi statisztikáját. Bár még befejezést nem nyert a statisztikus munkája, mert hiszen még az évnek is hiya van, máris igen érdekes az az eredmény, mely a mentők az évi fokozott működését bizonyítja. Ezek szerint az évben mintegy 30.000 esetben vette a nagyközönség igénybe a mentők munkásságát. Ebből a hatalmas számból közel 18.000 esetben vonultak ki autóbilokon és lófogatokon és körülbelül 130.000 kilométert futottak be. De nagyon érdekesek a statisztika részletei is. Így például az évben közel 800 öngyilkosság történt Budapesten, amelynek csak 12 százaléka (körülbelül 100 egység) volt halálos kimenetelű. Ipari baleset 1900 volt olyan, amelyben a mentőket hívták. Ezek közül halálos kimenetelű 20 volt. A főváros munkásságának intelligenciájára vall, hogy a nagyszámú ipari baleseteknek csak 26 esetben volt az alkohol az okozója. A véres verekedések is apadóban vannak! Ez évben — eddig — 1450 olyan verekedés volt, ahol a mentők segélyére szorult sebesült maradt a csatatéren. Az elgázolások száma ellenben feltűnő módon növekedik. Ez évben már eddig is 1200 elgázolás volt, melyből 5 százalék végződött halállal. A főváros forgalma nagymérvű emelkedésnek tudható be, ép úgy, mint az is, hogy az építkezési balesetek száma az évben megháromszorozódott. De feltűnően, sőt mondhatnánk aránytalanul emelkedik az elmebeteg szállításának száma is, ami viszont az idegület nagymérvű fokozódására vezethető vissza. Érdekes statisztikai tény az is, hogy a legtöbb öngyilkosság az évben május hóra esett, míg a legkisebb szám október hónap volt. Ipari balesetek leginkább a hétfői napon fordulnak elő, ami azt bizonyítja, hogy a súlyos gépmunkával bántó munkásokat az egy pihenő vasárnap is kiközlenti megszokott közgyűléseiből. A verekedések természetesen majdnem kizárólag a szombat és vasárnap éjszakára esnek. A különféle utcai balesetek leginkább a téli hónapokra jutnak. Tömeges szerencsétlenség is meglehetősen sűrűn fordult elő az évben. Nagyon szerencsétlenségek voltak:

Május 28-án a Hermina-uti korosmában történt összetűzésnél 9 egység sérült meg súlyosan.

Június 4-én az ifjusági tornaversenyen 43 baleset volt.

Július 9-én a Sangerhausen gyár égésénél 7 egyénnek nyújtottak első segélyt.

Július 19-én Angol-utca 3. sz. alatti házbeomlásnál egy halálos és 7 súlyosan sérült egyénél működtek a mentők.

Július 24-én a Kovald-gyári robbanásnál megégett 7 munkást részesítették első segítségben.

Ugyane napon az Unió-gőzmosóda 6 munkásnője lett hirtelen rosszul.

Október 17-én a Rákóczi-téri 15. sz. ötemeletes ház építkezésénél alkalmaszint állványok bedőlve, segítségnyújtásban részesült 21 szerencsétlenül járt embertársunk.

A mentőegyesület ezt a hatalmas munkát két gépkocsin, 12 lófogaton, 27 orvossal és tisztviselővel, 16 hennlakó és 300 önkéntes mentővel és 36 tagból álló ápolószemélyzettel végezte el.

— **A Delhi-hajó pusztulása.** Tangeri jelentés szerint a zátonyra jutott Delhi-hajó menthetetlen. Tegnap a tiszték és a matrózok is elhagyták a süllyedő hajót, miután még sikerült negyvenláda aranyrudat megmenteni.

— **Házasság.** Salgó Honkát, Salgó Mór nyug. tanár leányát f. hó 24-én délután fél 2 órakor vezeti oltárhoz a Dohány-utcai izr. templomban Révész Márton.

Csütörtök, december 21.

EGYETERTES

9

— Az exszultán állapota. Szalonikiból táviratozzák: Egy magasállású török hivatalnok, a ki gyakran fordul meg az Alatinivillában, azt mondja, hogy Abdul Hamid most jól érzi magát. Az udvari orvos hetenkint háromszor látogatja meg az exszultánt.

— A meztelen tánczosnő. A müncheni meztelen tánczosnő ismét szerepelt. Müncheni jelentés szerint Vilány Andorin tánczosnő engedelmet kért és kapott a rendőrségtől, hogy a Lustspieltheaterban meghívott szakértő-közönség előtt eljárassa azokat a táncokat, amelyek miatt meggyült a rendőrséggel a baja. Tegnap este volt ez a produkció. A művésznövendékek erősen tapsolták a tánczosnőt.

— Olaszországi árvizek. Milanói jelentés szerint Olaszország egész északi részében nagy árvizek pusztítanak. Comóban az ár egy gyermeket magával ragadott. Apuliában a helyzet fenyegető.

— A házmaster a betörő. Tegnap éjjel a főkapitányságon Décsi Gyula mozgósínház tulajdonos följelentést tett ismeretlen tettesek ellen, mert a Király-utca 112-ik számú lakásában betörés történt. A lakásban egész délután nem volt senki. Décsi Gyula és a felesége egész nap a moziban voltak, a szakácsnő és a szobaleány pedig a mosókonyhában dolgoztak. Amikor Décsiek késő este a lakásukra mentek, ijedten vették észre, hogy a konyhaajtó fel van feszítve és a hálószoba szekrényeit is feltörték. Décsi egy vaskazettában tartotta a készpénzét és a különböző értékpapirokat. A kazetta eltűnt. A kiküldött detektívek csakhamar elfogták a betörőt Kazó József házmaster személyében, aki rovtomultu, többször büntetett betörő. Kazót azonnal letaróztatták, mert az egyik szobaleány, Pavlek Józsefné azt vallotta, hogy látta a házmastert a kazettával együtt a lakásból kijönni. Az ellopott érték körülbelül háromezeröttszáz korona.

— Viharos időjárás a Dunántúl. A Dunántúlon ma nagy vihar volt, mely különösen a brucki vonalon okozott károkat. A vonal mentén a vihar a pályára döntötte a távirópóznákat, úgy, hogy ezek késettették a vonatokat. A vonatok több órai késéssel érkezett Budapestre és Bécsbe, mert előbb szabaddá kellett tenni a pályát és csak azután jöhettek-mehettek a vonatok. A vihar a telefon- és táviró-vezetéseket is annyira megrongálta, hogy egy napig Bécs és Budapest között a telefon- és táviró-összeköttetés csaknem lehetetlen.

— A balászfalvi betörők. A mai számunkban már jelentettük, hogy a rendőrség kezére került a két görög betörő, Panajotesz Konstantakoss és az öccse Tarsotté, akik hétfőn hajnalban kifosztották a balászfalvi Pátria-bankot. Tegnap már nagyjában kihallgatták a két kasszafurót, de a vallatással csak nehezen tudtak boldogulni a rendőrök, mert nem tudtak görög tolmácsot keríteni. A két görög azonban török alattvaló és így folyékonyan beszél a török nyelvet. A török tolmács segítségével megtudta a rendőrség, hogy a két testvér közül Panajotesz 35 éves és asztalossegéd, Tarsotté pedig 32 esztendő és lakatos. Déli 12 órakor még tartott a kihallgatásuk, de a két betörő, jöllehet a pénzt megtalálták náluk, nem akarja beismereni a betörést. A rendőrségnek erős a gyanuja, hogy ezek a betörők furták ki két héttel ezelőtt Isaszegen is a közönségi pénztárt a vitték el annak tartalmát 4400 koronát. Ennél a betörésnél ujjnyomok maradtak a kasszán, amelyekről a daktiloszkópiai összehasonlítás után fogja majd megállapítani a vizsgálat, vajjon azonosak-e a két görög ujjlenyomatával. A gonosztevő testvéreknek egy harmadik társuk is volt: Dimitrov Nikoláj, szintén török alattvaló. Ez eszelte ki a kasszafurás egész tervét. Sikerült megugrania a csendőrkök elől s lehetséges, hogy Budapestre szökött. A főkapitányságtól több detektívet küldöttek ki a nyomozásra.

— Csökönnyös életűt. A minap a Bohémfanyán öngyilkos kísérletet követett el Farkas Adél tánczosnő. Ma délután megismételte a kísérletet. Benzínben veronált oldott fel és megitta, de állapota nem súlyos.

— A torzrajzoló sorsa. Madridból táviratozzák: Canalejas miniszterelnök kegyelemre ajánlotta a királynak Segrittát. Ez a kiváló spanyol művész karrikatúrát rajzolt a királyról és az uralkodóház tagjairól s felsőszécsértés miatt tíz évi fegyházra ítélték.

— Képrömbölások a ezári muzeumban. Pétervári jelentés szerint az I. Sándor csár nevét viselő muzeumban megdöbbenve vették észre a képtárörök, hogy egyes, különösen becses régi festmények meg vannak csonkítva. Hires orosz mesterek alkotásait össze-vissza karcolták, bemázolták olajfestékkel. A vandalizmust nyilván festőnövendékek követték el, akiknek a muzeum igazgatósága megengedte, hogy a képeket másolják. Tegnap óta nem engedik be a képtárba a festőakadémia növendékeit.

— Omnibusz és villamos karambol. Ma délután, pár perczel tizenegy óra után könnyen végzetessé válható baleset történt a Teréz-körút és az Andrásy-ut keresztezésénél. A Városi Villamos Vasut 6-os vonalának 926-os számú kocsija, amelyet Dósa Mihály kocsivezető vezetett, az Erzsébet-körút felől jövet éppen megállóban volt a Kovács-kávéház előtt, midőn a Városliget felé koczogó 82. számú omnibusz, amelynek a bakján Juhász István kocsis ült, áthaladt a sineken. A társaskocsit visszafogni már nem lehetett, a villamos kocsi vezetője pedig hiába fékezett, a napok óta tartó esőtől és ködtől nedves sineken a fék nem rántotta vissza elég gyorsan a villamost, úgy hogy egyenesen behajtott az omnibuszba. A társakocsiban szerencsére csak nagyon kevesen voltak. A perronon Klein Sándor kalauzon kívül csak két utas állott. Amikor látták a közeledő balesetet, leugrottak a nyitva hagyott lejárón. A kocsi belsejében Bernát Lenke és Szluha Anna ültek. Ők is idejében eszrevették a veszedelmet. A két leány kirohant az ajtón és leugrott a kocsiról, éppen idejében, mert a következő pillanatban az omnibusz felfordult. A népes környéken járókélők természetesen odasiettek a baleset színhelyére s jó negyed óráig a villamos forgalom is szünetelt. Az Oktogonon csakhamar megjelentek a környék összes rendőrei és a mentők is, akik a két leány könnyű sérüléseit bekötötték. A villamos vasutársaság műszerei automobiljának és néhány omnibusz-alkalmazottnak segítségével csakhamar feltámasztották a felborult omnibuszkocsit, amely a sérületlen lovakkal elhajtattott, az elromlott fékű villamost hozzácsatolták a mögötte állóhoz, feltizenkettőre pedig helyreállították a forgalom rendes menete.

— Megrendítő öngyilkosságok. Két megrendítő öngyilkossági esetről érkezett hozzánk hír. Az egyik esetben az apa családja szemeláttára lett öngyilkos, a másiknál egy leány anyja és testvére előtt pusztította el magát. Az első eset Losonczon történt. Bobka Pál vagyonos losonci gépjármű felelőse és gyermekei szemeláttára szívenlőtte magát és rövid kínlás után meghalt. Tették oka valószínűen pillanatnyi elmezavar. A másik eset hírét Szabadkáról jelentik. Kovács Mária 16 éves leányt az atyja valami miatt megverte. A leány elkeseredésében megszökött a szülői házból és a Tiszába akart ugrani. Anyja és testvére utána rohantak, a parton elérték, de a leány kitepte magát anyja és testvére kezei közül és beleugrott a Tiszába. Az anyja, mikor látta, hogy leánya elmerül, ajultan rogyott össze. Most súlyos betegen fekszik a szerencsétlen anya.

— Felrobbant üzlet. Podersami jelentések szerint a Löwy és Fiaczég üzletében aerogén-gázt vezettek be és ebből súlyos szerencsétlenség származott. Egy szerelő tegnap munkája befejeztével elfelejtette elzárni a légszusz-esapot, úgy, hogy az az egész éjjel át kiömlött. Amidőn ma reggel a cég tulajdonos sógora a gyertyával a pin-czébe ment, a gáz meggyuladt és felrobbant. A leány oly súlyosan megsebesült, hogy csakhamar behalt sebeibe. Nővére, a cég tulajdonos neje, aki hűgának segítségére sietett, szintén súlyosan megsebesült.

— Olcsó ékszerek. Tudvalevőleg Zirner Testvérek utóda Liszt Hugó belvárosi ékszerész-cég a Váci-utca 2. számú házába helyezte át üzlethelyiségét. Hogy rég kiterjedt vevőkörét szélesítse és új vevőkört teremtsen magának, amugy is karácsonyi occasiós árait még tetemesebben leszállította. Ajánljuk e céget ékszerbevásárlásoknál a közönség figyelmébe.

— Megmérgezett család. Teplitzből jelentik: Ma éjjel Kulhanek Mihály utazó, neje, gyermeke és egy náluk lakó szabónő gázmérgezés áldozatai lettek. A világító-gáz egy, a lakás alatt elhúzódó megrepedt csőből áradt a szobába.

— Milliós újévi ajándékok adhat ismerősének vagy saját magának néhány korona áldozattal. December 27-én délután 4 órakor kezdődik ugyanis a Konvertált Jelzőlog-sorsjegyek húzása, melyen 225 nyermény (köztük 1 millió és egy százezer korona) kerül kiSOROLásra. Ha ezen értékes sorsjegyeket nagyobb pénzáldozat nélkül akarja megszerezni, olvassa el „Egy szerencsés véletlen” című hirdetésünket.

— A kolozsvári tifuszbajrány. Kolozsvári jelentés szerint a tifuszbajrány még mindig terjed ugyan, de már nem oly veszedelmes méretekben. A főorvosi jelentés szerint tegnap hat új megbetegedés történt. A katonaságnál napok óta nincs új megbetegedés. A csapatkórházban tegnap a negyedik katona halt meg. A fertőzött vízvezetési cső fertőtlenítésén tegnap dolgozni kezdtek. Az elzárt csöveket kénsavval fertőtlenítik. Az iskolákban már megkezdették a karácsonyi szünidőt és az egyetemi előadásokat is beszüntették.

— Öngyilkosság a kávéházban. Debreczenből jelentik: Abelesz Adolf, az itteni izraelita iskola internátusának 39 éves igazgatója, az Egyetem-kávéházban revolverrel fölbölte magát s azonnal meghalt. Hátrahagyott levelében tettének okául grógyithatatlant idegbajt emlit.

— A posta és az ünnepek. A folyó évi december hó 24-ére eső vasárnapra a munkaszünetet a kereskedelemügyi miniszter felfüggesztette. Ezen intézkedés következtében az összes postahivatalok december hó 24-én hétköznapra előirt szolgálatot tartanak oly megszorítással, hogy a Budapesten működő azon postahivataloknál, melyek hétköznapokon este 7-ig, illetve 9 óráig tartanak szolgálatot, csomagok és pénzeslevelek felvétele, illetve utalvány, takarékl- és csekk-összegek befizetése csak este 6 óráig tart.

— Összegett gyermek. Az első kerületben, a Fonál-köz 2. szám alatt végzetes szerencsétlenség történt. Itt lakik Rostás Sándor fodrász feleségével és két gyermekével. A fodrász már reggel az üzletbe ment, a felesége pedig délután a városba jött, hogy karácsonyi bevásárlásokat tegyen. A szobában hagyta a hét éves Ilonka és a négy esztendő Boriska leányát. Amikor hazatért, ijedten vette észre, hogy a szobából dől ki a füst. Hirtelen föllármázta a házat, de amire már föltörték az ajtót, a kisebbik leány teljesen szénmégégett. A nagyobbik a divány alatt kuczorodott és sirva beszélte el, hogy a kisebbik ruhája az égő kályhától tüzet fogott. Boriska megijedt a lángoktól, nem mert a nővére segítségére sietni és a divány alá menekült. A rendőrség megindította a vizsgálatot.

— Elfogott kém. Párisból jelentik nekünk: Gauss wilhelmshafeni rendőr, akit kémkedésért és árulásért letartóztattak, de a wilhelmshafeni fogházból állítólag kémtársai segítségével megugrott, Párisban kézrekerült. Egy rendőr felismerte s előállította, azóta felügyelet alatt tartják s minden valószínűség szerint ki fogják szolgálatni a német hatóságoknak, mert a kémrendőr betöréseket is követett el.

— Egy érdekes multu pap halála. Pécsről jelentik: Spiesz Nepomuk János pápai prelátus, apátörkanonok, székesegyházi jószágkormányzó a mult éjjel 79 éves korában meghalt. Élete nevezetes momentuma volt, hogy 1887-ben mint paksi plébános a Dunán kompon bucsusokat vezetett Kaloosára. A tultelt komp fölborult és 150 bucsus a Dunában lelte halálát, egrodül Spiesz menekült uszással a partra. Végrendeletében vagyonát, a 25.000 korona családi örökségtől eltekintve, jótékony célokra hagyta, s ennek felosztását a pécsi püspökre bizta.

— Egy szerelmes gyermek öngyilkossága. Nincsenek ma már gyermekek. Tóth Sándor török-szentmiklósi tizenegy éves fia tegnap agyonlőtte magát, mert nem vehette feleségül azt a leányt, akibe szerelmes volt.

— Öngyilkos hivatalnok. Aradról jelentik: Szilvány Antal, az arad-osanádi vasutársaság hivatalnok, ma a hivatalában szívenlőtte magát. Azonnal meghalt. Tettét gyógyithatatlant betegségé miatt követte el.

— Halálozás. Ifju Janny Rezső orvostanhallgató egyetemi gyakornokot ma délután temették el a kerepesi-temető halottasházából nagy részvét mellett. A beszentelést nagy regdéllettel Hysati István, a Szent István-kórház lelkesze végezte, ezután pedig Szukovathy Imre segélygyuleti elnök bucsuztatta el megható, őszinte részvétől és gyászól áthatott beszédben a korán elhunyt kártársat.

Id. Tasnády Gyuláné, Mizsey Mária elhunyt. A köztisztletben álló matróné nagyszámu és előkelő rokonság, köztük veje, Tóth Imre, a Nemzeti Színház igazgatója gyászolják. Temetése holnap délután fél három órakor lesz az L. Logódy-utca 33. számú gyászaházból a farkasréti temetőben helyezik örök nyugalomra. Az engesztelő szentmise e hónap 23-án délelőtt 10 órakor lesz a krisztinavárosi plébánia-templomban.

Zágrábról jelentik: Ma délelőtt ment végbe dr. Frank József, a közjogi ellenék elhunyt vezérének temetése, az összes társadalmi rétegek nagyszámu részvételével. A sírnál a jogpárt vezérei bucsuztatták az elhunytat.

Özv. Keikessi Cserynyus Györgyné, Ráth Erzsébet, 58 éves korában, Szegeden meghalt.

Lesser Fülöp, a jónévi berlini Lesser Nánán és társa-bankvezér egyik tulajdonosa meghalt Berlinben. Az elhunyt bankár kiváló szerepet vitt a berlini tőzsdén.

Büchler Salamonnét, nyug. tanító özvegyét ma délután helyezték örök nyugalomra a rákoskeresztúri izr. temetőben.

Konstantin Péter, a hódmezővásárhelyi takarékpénztár megalapítója, 87 éves korában, Hódmezővásárhelyen meghalt.

Jekel Péter, nyug. lelkész, 73 éves korában Földváron meghalt.

Árpád Jánosné, Földi Anna, 41 éves korában Brassóban meghalt.

x Royal-Orfeum, Budapest, Erzsébet-körút 81. sz. Színházi és variété műsor. Kezdeté 8 órakor.

x Fodor-féle vívóterem a Koronaherzeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

x Czim és reklámtáblákat, nemesi címereket készít Harsányi László, Budapest, VII., Hungária-körút 155. Telefon 170-12.

x Kizárólag amerikai felvételekből állította össze az Apolló Színház remek új műsorát. Az új világ legjellemzőbb, legszebb szokásait, tájait mutatják be a felvételek kiváló humoros, megkapó történetek, eredeti mesék keretében. Pénteken délután fél négy órakor nagy gyermekelőadást rendez az Apolló külön műsorral. Gadl Mózes mesél.

x Karácsonyi oecassio. Bartányi Zsigmond, Koronaherzeg-utca 6. szám alatti szőnyeg-nagyáruházára felhívjuk az olvasók figyelmét, a közelgő ünnepekre való tekintettel, a cég amúgy is jutányos árait még tetemesebben leszállította. Bizonyos, hogy nem megvetendő karácsonyi ajándék egy szép perzsaszőnyeg és ilyen szempontból ajánljuk Bartányi Zsigmond szőnyeg-nagykereskedőt a bevásárló közönség figyelmébe.

Nyilttér.

Drovathon költöttek nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

MAGYAR MŰVÉSZET KÉPERBEN

Az EGYETÉRTÉS karácsonyi számához ez idén is mellékelve lesz a

KÉPES SZALON

című illusztrált hetilapunk, melyben körülbelül

300 fényképben

bemutatjuk a magyar művészetet. Előfizetőinknek ingyen mellékeljük a művet

20 fillér bélyeg beküldése ellenében bárkinek megküldjük az EGYETÉRTÉS karácsonyi számát és a KÉPES SZALONT.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Téli rege.

Shakespeare-reprise a Nemzeti Színházban.

Budapest, december 20.

A budapesti színházi közönség annyira rajong Shakespeare-ért, hogy egy-egy Shakespeare-reprise is szinte ünnepszámba megy. A Nemzeti Színház igazgatósága tavaly a saison vége felé győzdött meg legjobban a publikumot a rajongásáról, amikor is a Shakespeare-ciklus mentette meg majdnem az egész színházi szezon erkölcsi és anyagi eredményét. A tanulság, amelyet akkor az igazgatóság levont, a mai reprise-on is észrevehető volt. Kötő rendezésben, jó szereposztásban, gondos és összevágó összjátékban elevenítették föl a „Téli rege”-t, a brit költőnek ezt az egyik legsajátságosabb művét, amelyben a mesjátékot és a tragédiát oly csodálatosan olvasztotta egybe.

A darabot három év előtt elevenítették föl utoljára. Ma egyet-mást, amit azelőtt kihagytak, belefoglaltak az előadásba, megfelelő színészkeret adván az egyes képeknek. A diszkrét és csinosak, ha nem is kifogástalanok voltak. Így például a pástorlakon túl elterülő virágos hegyeknek nem volt semmi távlata, ami meglehetősen szembeszökő és illúziótromtó volt.

Az előadás egyik előnyének mondható, hogy aránylag gyorsan pergett le a darab szaggatottsága kevésbé volt érezhető. A szerepek csekély kivétellel elsőrangú művészi kezében voltak. Váradi Aranka kapta a Perdita szerepét, melyet művésziessé fogott fel s elragadó üdeséggel, költőiesen játszott el. Az ifjúság és frissesség bájosabb formában alig jelent még meg a színpadon, mint amilyen Váradi Aranka ebben a szerepben volt. *Bereginek* a Leontes szerepében szintén sikere volt s ha itt-ott, különösen a tragikus kitérésekben nagyobb mérsékletre törekedett volna, sikerét teljesen mondhatnám. Egyébként egy kis feleslet is történt vele. Az egyik jelenetben a kard markolatát fogván, a karddal széles mozdulatot tett. A penge lazán volt a hüvelyben, aminek az volt a következménye, hogy a penge a kezében maradt, a kardhüvely pedig elrepült a zenekarban ülő zenészek feje fölé. A muzikusok leguggoltak (nyilván mind-egyik féltette a szemét) a kardhüvely pedig a nézőtérre esett csörömpölve, szerencsére senkiben sem okozván kárt. A kis incidens azután hamar elfelejtették. *Gál Gyula* a jellemfestés minden művészetét belevitte alakításába és rendkívüli hatást tett játékaival. *Hegyesi Mari* szép, nemes és megható Hermione volt, *Fáy Szeréna* pedig erőteljesen és művészién játszta el a Paulina szerepét. *Pethes* is szint tudott adni a Camillo szerepének. *Bakó László*, aki Polixenest játszta, az első felvonásban nehezebb volt, mint később, amikor mégis természetesebben beszélt. Előnyösen tűntek ki *Mészáros Alajos*, *Rikos Alice* és *Kölemen Mária* akik egy énekszámot adtak elő hármashban. *Rózsahegyvi* foglalt le jóformán mindent, ami humor van a regés játékokban. Eredeti, jóízű és ötletes volt és sehol sem esett túlzásokba. *Garamszeghy*, *Mihályfi*, *György Ilona* szintén sikeresen működtek közre.

A közönség mindent tapsokkal honorált s az előadás apróbb hiányai iránt elméző volt.

T. Sz.

(*) Filharmoniai hangverseny. A béke ünnepeinek előjelei voltak érezhetőek a ma esti IV. filharmoniai hangversenyen. Csendes, szürke műsor, semmi ujság, semmi érdekesség; csendes, közönyös hangulat az ezuttal erősen megrikult sorokban. Nem változtat a dolgon semmit az a körülmény sem, hogy a műsor súlypontja *Beethoven* VII. szimfóniája volt: bágyadtan és erőtlően hangzottak ma este a hatalmas alkotás markáns ritmusai, ra-

gyogó akkordjai és bár a második tétel után felhangzó egységes tapszugást *Kerner* karnagy udvarias gesztussal háritotta el magától és juttatta zenekarának, az elismerés éppen ezuttal kizárólag az ő dirigens energiájának jár ki jogosan, hogy ingadozó zenekarával is tudott pálcája összetartó erejének segítségével pompás hatásokat produkálni. — Az est vendége, *Soomer Walter* kamarazenees, a drezdai operaház baritonistája a „Bolygó hollandi” nagy áriáját és *Wotan* bucsudalát énekelte. — A műsornak ez a két száma nem változtatta meg ugyan a wagneri drámarészleteknek hangversenyteremben való előadása iránti averziókat, de el kell ismerni, hogy a bassus felé hajló baritonénekés alig találhat e kettőnél hálásabb darabokat. — *Soomer* nem éppen színpadias megjelenésű, meleg hangú énekes, meglehetősen kiénekel, sőt színezetű baritonja predestinálja *Wotan* szerepére; dalklaméziója wagneri értelemben tökéletes. A *Bolygó hollandi* áriájának előadása hidegen hagyta a közönséget, annál lelkesebb volt a *Wotan* bucsudalát fogadtatása, igaz, hogy ehhez a fenséges „tűzvarázs” zenekari pompája is erősen hozzájárult. A hangverseny *Mendelssohn*-nak a „Szentiványi álom”-hoz írt nyitánya vezette be, melynek közvetlen, hangulatos előadása jobban sikerült a szimfóniánál. (— na.)

(*) Az Operaházban holnap, csütörtökön, az előre hirdetett „Téli rege” helyett *Szemere Árpád* közbejött megbetegedése miatt a „Bajazzól” dalmi s utána a „Csodaváza” ballet kerül színpadra. *Leoncavallo* dalművében *Neddát* *Ambrusné*, *Cajót* *Lunardi*, *Silviát* *Takáts*, *Toniot* dr. *Delnoki*, *Beppót* *Kertész*, a két pórt *Kárpát* és *Juhász* énekelik. Vezényli ifj. *Ábrányi Emil*, rendező *Kiss Dezső* rendező. A csodaváza főszerepében *Nirschy Emilia*, *Smeraldi*, *Kranner Ilona* és *Pini Lépnék* föl. A balletet *Szikla Adolf* karmester vezényli és *Guerra Miklós* balletmester rendező. (Évi bérlet 173. szám. Kezdeté hét órakor.) — Pénteken „Carmen”-t tűzték a főbb szerepekben *Szemesi Elza*, *Hejdu Ilona*, *Környev*, *R. Berts*, *Payer*, *Kornai*, *Mihályi*, *Pichler*, *Ney B.* és *Pallai Anával*. (Évi bérlet 175. szám.) — Szombaton a „Fidelio” előadását ismétlik meg a multkorai repiz szereplőivel. (Évi bérlet 174. szám.)

(*) Hírek a Népoperából. A „Kornevillai harangok” pénteki bemutatója lezárja az idei év újdonságainak sorozatát a Népoperában. Ujévig a régi kedves operett váltakozva fog színpadkerülő a színház két eddigi nagyszerű operáival. *Qua vadis*-szal és a *Mignon*-nal. Ujév után gyors egymásutánban több rendkívül érdekesnek ígérkező bemutató előadás lesz a Népoperában, melyekkel jelentősen fog már eddig is nívós műsora bővülni. A következő újdonságok *Verdi* „Rigoletto”, *Mozart* „Varázsfuvola”, *Giordano* „Szibéria” és *Gounod* „Botesinálta orvos” című operái, melyekből már serényen folynak a próbák a Tisza Kálmán-téri színházban. A *Rigoletto*t, *Varázsfuvolát* és a *Botesinálta* orvosot *Reiner Frigyes*, a Népopera fiatal karmestere tanítja be és fogja vezényelni, aki a „Kornevillai harangok” pénteki előadásán fog ismét a budapesti közönség előtt, mint dirigens megjelenni. A nagytehetségű fiatal zenész, quí ismeretes, a Népszínház-Vigoperában tűnt fel először, mint kiváló dirigens talentum, a színház megszűnése után pedig a mult szezon végéig a laibachi színháznak volt karmestere. A *Rigoletto* népoperi bemutatásának különös érdekessége lesz, hogy a főszerepet *Bonci*, a híres olasz bel-canto énekes fogja kreálni, akivel — mint értesülünk — a Népopera igazgatósága több estére terjedő vendégjátékra nézve megállapodott. A híres tenorista januárban kezdi meg vendég szereplését. — Tavasszal ugyancsak érdekes vendég szerepléseknek színhelye lesz a Népopera, Áprilisban egy elsőrangú olasz staggione, *Arturo Vigna*, a legkisebb olasz dirigensek egyikének vezetése alatt a legkiválóbb olasz operákat fogja több estén át előadni, májusban pedig egy kitünő német operanemlé *Wagner* operáival fogja fölszentelni a modern zenedráma számára a Népopera színpadát.

SALVATOR

a kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás, vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitünő hatása.

Főraktár Budapesten: EDESKUTY L.-nél.

(*) Két előadás. A Vígyszínházban holnap, csütörtökön, két előadás lesz. Este a „Nices tovább“, Földes Imre budapesti története kerül színre, amely gyarapítani fogja a Vígyszínházban külföldre került újdonságainak számát. Bécsben is, Berlinben is készülnek az izgalmas darabra, a melynek a legaktuálisabb társadalmi bajra, a baccarat-szenvedélyre felépített érdekes eseményével annyira foglalkoztatja a kedélyeket. A második felvonás kaszinói jelenetei, amelyekben jóformán az egész férfiszemélyzet vesz részt, a vígyszínházi rendezés különösen sikerült produkciója. Csütörtökön délután a Janesi királyt, Komor Gyula vidám énekes mesejátékát ismétlik, amelyet a premiéren nemcsak a gyermekek, de a felnőttek is igen nagy tetszéssel fogadtak. Az előadást rendkívül mérsékelt helyárrakkal tartják meg.

(*) Balling tervai. Az Operaház főkarnagya, mint értesülünk, a „Fidelo“ nagyszerű reprize után most *Boildieu* „A fehér nő“ című operájának színrehozatalát tervezik. A régi dalmű bemutatása valóságos újdonságszámba megy az Operaház színpadán, mert nálunk akkor játszották utóljára, mikor az operaelőadásokat még a régi Nemzeti Színházban tartották. *Balling Mihály* az új esztendő első leteiben még két estén fog dirigálni. *Wagner* „Lohengrin“-jének előadását fogja vezényelni és előkészíti *Delibes* „Coppelia“ című balletjének a reprizét új betanulással, amelyet szintén ő fog vezényelni. A „Coppelia“-val egy estén a „Parasztebecsület“ fog színre kerülni, Santuzza szerepében *Sebők Sárival* és *Alfio* szerepében *Rózsa S. Lajossal*. A szezon későbbi folyamán *Belling* vezényelni fogja „A walkür“ előadását is, amelyben, hír szerint, *Környei Béla* fogja énekelni *Siegmundot* és *Szamosi Elza* *Sieglingét*.

(*) *Knote* az Operaházban. *Knote Henrik*, a müncheni Hoftheater híres tenoristája, karácsony után több estén át fog vendégszerepelni az Operaházban. A művész a többi közt két estén a „Lohengrin“ czimszerepét, egy estén az „Aida“ Radameszét fogja énekelni.

(*) Kiténtetett drámairó. Madridból jelentik: A spanyol kormány a legnagyobb kiténtetésre, az aranygyapjas rendre terjesztette föl *Echegarayt*, a Nagy Galeotto világhírű szerzőjét.

(*) A daltársulatok. Az Országos Színészegyesület fenhatósága alatt harmincznyolcz színtársulat játszik most az ország különböző városaiiban. A mult színházi évadban még mindössze harminczegy színtársulat volt és a színészegyesület tanácsa a szerződéstelen színészek nagy számára való tekintettel szavazott meg újabb konzessziókat. A legfontosabb ezek között a negyedrangú színgazgatói engedélyek dolga, amelylyel megtették a kezdő lépéseket a daltársulatoknak a rendes színtársulatok körzetébe való bevonásra s ez által a vidéki színészet művészi nivójának általános emelésére. A kisebb vidéki színtársulatok igazgatói részéről állandó volt a panasz, hogy ezek az úgynevezett daltársulatok, minden rendelkezés és szabály ellenére szindarabokat játszottak, még pedig legtöbbször a fővárosi színházak nagyszerű műsordarabjait, úgy hogy a rendes színtársulatok műsora már alig tudott érdeklődést kelteni. Amennyiben egy ilyen daltársulat a nagyhírű s biztos sikerrel kecsegtető darabokat megszerzeni nem tudta, azért hirdette a darab előadását s egy nagyszerű darab ezime alatt valami régi, más darabot adott. A daltársulatok rendezésének ügye a közel jövőben befejezést fog nyerni, mire a színészegyesület kéri fogja a belügyminiszteriumot, hogy az ezután is engedély nélkül működő megbízhatatlan társulatok előadásait szabályrendelileg tiltsa be.

(*) A lakásművészeti kiállítás kiténtetettjei. Az Iparművészeti Társulatnak a Technológiai Iparmúzeumban rendezett lakásművészeti kiállításán, egy állami nagydíj és nagy iparművészeti érem került odaítélésre. A kereskedelmi miniszter ma értesítette a Társulatot, hogy az illetékes bírálóbizottság javaslata alapján a kétezer koronás állami nagydíjat *Mocsay József* asztalosmesternek ítélte oda, az állami iparművészeti érmekekkel pedig a következő iparosokat tüntette ki: *Héber Antal* asztalosmester, *Pauncz* és *Kovács* kárpitosmesterek, *Majeros Károly* üvegfestőmester és *Tull Viktor* bórdiszmvés.

Kleinwachter tanár, az európai híri nőorvos a következőket állapította meg: A termézetes *Ferencz József-köserüvíz* mindig pontos és huzamos időn át is hatékony hashajtónak bizonyult. Mivel semmiféle mellékhatást nem észlelhető, a *Ferencz József-víz* mellett megérdemli a legmelegebb ajánlást.

(*) *Csodagyerekek Nagyváradon*. *Hegedüs Hermin* 10 éves és *Hegedüs Margit* 8 éves kislányok e hó 26-án hegedűhangversenyt adnak szülővárosukban, Nagyváradon. Előkelő zenei nagyságok a legnagyobb elismeréssel nyilatkoznak a két gyermekről, akiknek nagy jövőt jósolnak és technikai készségüket máris *Vecsey Ferencz*hez hasonlítják. Nagyváradon nagy az érdeklődés a hangverseny iránt.

(*) *Magyar festők műlapjai*. „A Hat Magyar Festő Műlapjai“ ezimel megjelenő, évenként hat eredeti szignált műlapnak készítői és kiadói: *Berény Róbert*, *Czóbel Béla*, *Fényes Adolf*, *Kernstock Károly*, *Pór Bertalan* és *Rippl-Rónai József* festőművészek kéri előfizetőiket, hogy az aláírt ivatek mielőbb küldjék kiadóhelyükre (I. Városmajor-utca 38. Telefon 82—66), nehogy a már karácsonykor megjelenő hét első részkare szétküldésénél zavarok legyenek. Tekintettel az előfizetések napról-napra növekedő számára, szükséges közléstenni, hogy számuknak határa 250.

(*) *Hangversenyek*. *Méry Béla* hangversenyei. *Carreno* *Teresa* egyetlen zongoraestélyét pénteken, 22-én rendezi a Royal-teremben a következő érdekes műsorrall: *Beethoven*-szonáta es-dur op. 31., *Chopin* *Prelude*, *Polonaise* fis-moll, as-dur, *Mac Dowel* *Barcarolle*, *Hexentanz*, *Etude de Concert* (először), *Schubert* *Impromptu*, *Schubert*—*Liszt* *Soire de Vienne*, *Schubert*—*Tausig* *Marche militaire*. — *Elman* *Mischa*, a világhírű olasz hegedűművész, aki kedden, január 9-én rendezi egyetlen hangversenyét a Royal-teremben *Rondy* *Cludia* énektnívész nő közreműködésével, remek műsört ígért estélyére. Egyelőre *Bruch* g-moll versenye, *Bach* *Chaconne*ja és *Beethoven* f-dur szonátája vannak kiszemelve a nagy számok sorozatára. — *Lafitte* *Leon*, a párisi Opera hőstenorjának nagy operaestélye, amelylyel pénteken, január 12-én mutatkozik be először a budapesti közönségnek a Vigadó nagytermében, előreláthatólag a szezon legérdekesebb szenzációja lesz. — *A Cseh-vonásnégyes* eredetileg január 4-én akarta megtartani zsidai kamaracstélyét. Minthogy azonban ezen napra utólag más hangversenyt is hirdettek, a társaság estélyét márczius 15-ére halasztja el és így, mint negyedik estélyt, a Méry-féle bérletben a párisi *Capet-vonásnégyes* fog következni február 8-án. — *A Harmónia* hangversenyei: *A Wiener Tonkünstler Orchester* *Nedbal* *Oszkár* vezénylete alatt január 4-én és 5-én a Vigadó termeiben két rendkívül érdekesnek ígérkező hangversenyt rendez. Az első estély egyuttal *D'Albert* *Eugen* bucsuja is lesz, amennyiben ezen hangversenyen fogja *Beethoven* egyik zongoraersenyét, mielőtt a hangversenyteremből teljesen visszavonulna, a budapesti közönségnek bemutatni. A második estély keretében *Mancn* *Joan* *Lalo* *Eduárd* hegedű- és zenekarra irt *Symphonie Espagnole* című művét fogja előadni. — *Schmidthauer* *Lajos* tanár január 6-án tartja orgonacstélyét a Zenekadémia termében, *Farkas Mártha* hegedűművész és budai *Plichta* *Ella* énekesnő közreműködésével. *Helyátrak* 1—10 K. — *Szauer* *Emil* január 11-én a Vigadó nagytermében zongoraestélyt tart. *Jegyek* a Harmóniában 3—10 K-ért kaphatók. — *Gönczi* *Mór*, *Kresz* *Géza*, *Nedbal* *Oszkár* és *Becker* *Hugó* január 13-án és 15-én a Lloyd-teremben két kamarazeneestélyt tartanak. *Helyátrak* 2—10 K. *Bérletátrak* 3—16 K. — *Casals* január 16-án tartja második szülő-estélyt a Vigadó nagytermében, amelyre igen érdekes műsört állított össze. *Jegyek* a Harmóniában 3—15 K-ért kaphatók.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM

* Gróf Apponyi Albert a Szabad Egyetemen.

Ha gróf *Apponyi Albert* az illetékes körök hibájából nem is tarthatja előadásait a tudományos egyetemen, azért mégis megtalálja a maga egyetemét és a maga közönségét. A kiváló államférfiu az idei télen egymásután 5—6 ciklusos előadást fog tartani a Szabad Egyetemen s első előadásának ezime „A magyar közjog osztrák világításban“ lesz. Az előadások iránt máris igen nagy az érdeklődés.

* *Goldziher* tanár ünneplése. Ma negyven esztendeje annak, hogy *Goldziher* *Ignác* udvari tanácsos, egyetemi tanár, szakmájának egyik legnagyobb és legjelentékenyebb tudósa, egyetemünkön a sémi filológiát és az islam történetét tanítja. Ezt az alkalmat az orientalista tudósok, akik mindannyian *Goldziher* tanítványainak vallják magukat, arra használták fel, hogy mesterük iránt való hódolatukat és tiszteletüket egy ünnepi kötet átnyújtásával fejezzék ki. A budapesti tudományegyetem is megragadta az alkalmat, hogy a közbeszülésben álló tanárt, aki évtizedek óta egyik legnagyobb büszkesége egyetemünknek, méltó ünneplésben részesítse. Dében tizenkét óraker megjelennek *Goldziher* tanár lakásán a bölcsészeti és teológiai kar összes tanárai, továbbá *Goldzihernek* a külföldről idesceroglett barátai és tisztelői a tudományegyetem rektorának vezetése alatt. Az ünneplésre a külföldről *Bezold* *Károly* titkos tanácsoson kívül *C. Snouck Hurgronje* leideni egyetemi tanár és kormánytanácsos, *Jacob György* kieli egyetemi tanár, *Stein Lajos* berlini egyetemi

tanár, a vidékről *Löw Immanuel* és *Büchler Sándor* Keszthelyről érkeztek.

* *Gróf Apponyi Albert* előadása Bécsben. A „Wiener Volksbildungsverein“ felkérésére január 25-én gróf *Apponyi Albert* Bécsben felolvasást fog tartani, amelynek keretében negyvenéves parlamenti működéséről fog elmondani jellemző eseményeket és az elmúlt negyven év parlamenti működéséről fog megemlékezni. A „Wiener Volksbildungsverein“ ebben az évben tizenkét ciklusos előadást tart s ezeket az előadásokat Európa legnagyobb államférfiai, írói és tudósai tartják. Ezek közé illesztették be gróf *Apponyi Albert* előadását is, amelyet a kiváló államférfiu községgel vállalt s amely elé nagy érdeklődéssel néz Bécsben is a közönsége, amely gróf *Apponyi Albert*ben a világhírű államférfiut és jogtudóst ismeri.

* *Stein Lajos* előadása. Az Országos Magyar Izr. Közművelődési Egyesület ma délután hat óraker tartotta második előadó estélyét a Pesti Lloyd Társulat dísztermében *Hevesi* *Simon* főrabbi elnöklésével nagy és díszes közönség előtt. Az ülés első előadója *Stein* *Lajos* berlini egyetemi tanár, hazánkfia volt, aki német nyelven ismertette a modern monista mozgalmat. Az igen érdekes és tanulságos előadást *Szabolcsi* *Lajos* felolvasása követte, aki négy hangulatos költeményét olvasta fel.

* *Ady Endre*: *Uj versek*. *Ady Endre* az *Uj* *versek* megjelenésével kezdte meg annak az utnak vágását, melyben azóta az egész modern magyar irodalom diadalmasan hajolt be. Az *Uj* *versek* volt az utolsó évtizedek legerősebb, legemlékezetesebb és legmaradandóbb szenzációja. Forradalmi és megváltó cselekedetté vált ez a kis verses könyv, mert nyomában bátrabban mert megszólalni a tudomány, a művészet, még a politika is. Mintha e versek hatása alatt bilincsek oldódtak volna meg: a tudomány egyszerre merészebben mert kutatni, a művészet merészebben mert keresni s a politika merészebben mert követelni. Magyarország új korszakát nyitották meg ezek az *Uj* *versek* és *Ady Endre* neve azóta zászló és forradalmi induló lett. Sokat és nagyszerűket irt azóta *Ady Endre*, de az *Uj* *versek* még az ő súlyos könyvei között is külön stációt jelentenek: a nagyszerű indulást, a forradalmi fellépést, a hódító feltűnést. S hogy ez az első jelentős könyve milyen páratlan népszerűségre jutott, azt legjobb igazolja, az *Uj* *versek* most megjelent harmadik kiadása. A *Pallas* irodalmi és nyomdai részvénytársaság *Ady Endre*nek ezt a legjelentősebb könyvét gyönyörű kiállításban adta ki karácsonyra. A könyv ára 4 korona s kapható, úgy a kiadó *Pallas* részvénytársaságnál (V. Honvéd-utca 10.), valamint minden könyvkereskedésben.

* *Bajza József* élete és munkái. A harminczas és negyvenes évek magyar irodalmának vezéréről, egykor népszerű költőjéről és félelmetes kritikusról érdekes életrajzi esszé jelent meg az *Olcsó Könyvtár* legújabb füzetéi közt. Szerzője, *Farkas Zoltán*, széleskörű filozófiai és irodalmi műveltséggel fogott hozzá feladatához: nem annyira *Bajza* amugy sem nagyon érdekes és változatos élete folvására veti a súlyt, mint inkább belső fejlődésére. Kevés irodalmi életrajzunk van olyan sok és oly erős szempontokból megírva, mint ez a könyv, amely megérdemli a szokottnál általánosabb figyelmet is. A könyvet a *Franklin-Társulat* adta ki, ára 80 fillér.

* *Tányértalpu* koma csodálatos kalandjai Amerikában, hajótörése és szerencés hazatérése. A magyar ifjusági irodalomnak legmagyarosabb alakjáról, *Tányértalpu* komáról, a híres neves *Mackó-család* tréfás ivadékáról ismét új könyv jelent meg. A bundás nagy ur hűségese és eleven tollu írődeákja, *Boes Bálint* ebben az új könyvben megírta *Tányértalpu* koma csodálatos kalandjait Amerikában, hajótörését és szerencés hazatérését. *Csupa* vidámság ez a könyv, amelyen bizonyára sokat fog még kaczagni az ifjuság, amint a hírneves *Mackó* uramat végigkíséri mulatságos kalandjain, amelyek a nagy vizen tul estek meg a pajkos, örökké jókedvű bundás nagy urral. A gyönyörű albumalaku kötethez *Mackó* alakjának a megteremtője, *Mühlbeck* *Károly* készítette a sok rajzot. Az ára gyönyörű díszkötésben 7 korona. *Kiadja* *Singer* és *Wolfner* könyvkereskedése, Budapest, VI. ker., *Andrássy-ut* 10.

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

© *Aviatikus* sors. Párisi jelentés szerint *Sadi Lecoine* aviatikus *Carmaux* mellett a sarclari aerodromban lezuhant. Körülbelül husz méter magasán járt, amikor a gép lebukott; *Lecoine*nek volt annyi lélekjelenléte, hogy kiugorjon az úléből, de a repülőgép romjai mégis maguk alá temették, úgy, hogy súlyosabb zúzódásokat szenvedett. A gép teljesen összetört.

FŐVÁROS.

Nívót'an büdzsévíta.

— Négy ny alügyész —

A főváros mai közgyűlése.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, december 20.

Nagyon szomorú és sivár képet mutatna, ha a törvényhatósági közgyűlés értelmi nívóját a mai büdzsévíta alapján ítélnék meg. A főváros jövő évi költségvetését tárgyalta ma le a közgyűlés és évekre visszamenőleg nem emlékszünk büdzsévítára, mely nívótlanabb, sekélyesebb, érdektelenebb lett volna a mainál, amikor pedig egy 120 millió költségvetés rengeteg tétélei a soknál is több alkalmat szolgáltatottak, hogy egy széles mederben folyó, viczinális kérdéseket kiküszöbölő, nagy koncepciójú vita induljon meg. E helyett apró-cseprő helyi érdekeket szolgáló dolgokat feszegettek a felszólalók, mindenki hazabeszélt, a vezérszónokok szerepét pedig vették át, akiknek nem volt egyéb mondanivalójuk a 120 millió büdzséhez, mint hogy javítsák a közúti forgalmát, kövezenek ki egy utcát és tatarozzanak egy elhanyagolt iskolát. A mai büdzsévíta ismételtén arról győzött meg bennünket, hogy a törvényhatóság legfontosabb, legjelentősebb, legértékesebb és legmunkásabb szerve a pénzügyi bizottság, mert a költségvetésnek pénzügyi bizottsági tárgyalásán legalább mélyreható nagy kérdéseket vetettek fel, többek között Vázsonyi Vilmos, Platthy György, Feleki Béla és báró Herzog Péter, míg a mai közgyűlésen ezek az igen értékes vezéremberek a szavukat sem hallatták. A közgyűlés maga teljes részvétlenséget tanúsított a vitával szemben és a közgyűlés vége felé többen voltak a teremben a tanács tagjai közül, mint ahányan a törvényhatósági bizottságot képviselték. A költségvetés letárgyalása után a napirend többi pontjainak tárgyalását az e hó 29-én tartandó rendkívüli közgyűlésre halasztották.

Ma választották meg a négy tiszti alügyészt is, és az egyes bizottságokban megüresedett tagsági helyeket is ma töltötték be.

A közgyűlésről alábbi részletes tudósítást adjuk:

Az ülést *Fülepp* Kálmán főpolgármester nyitotta meg, aki jelentette, hogy ő felsége a király 10.000 koronát adományozott a főváros szegényeinek tüzelőanyagára.

Interpellációt *Kasics* Péter és dr. *Erődy* Ernő jelentették be.

A napirend első tárgya a főváros 1912 évi költségvetése volt, amelyet dr. *Bódy* Tivadar alpolgármester ismertetett. A költségvetés 119.821.935 korona egyenleggel zárul.

Az általános vitához dr. *Eulenberg* Salamon szölt elsőnek. Beszélt az idegenforgalom emeléséről és a követendő fűrdőpolitikáról. A költségvetést elfogadja.

Ullmann Gyula az általános végleges szabályozási terv elkészítését sürgette. Indítványozta, hogy a tanács tegyen három hónapon belül a közgyűlésnek jelentést, mily módon kívánja az általános nagy városszabályozási terv létrejöttét előmozdítani, amelynek költségeire már a jövő év budgetjébe tetemes összeg volna beállítandó.

Gálos Kálmán az idegenforgalom emeléséről szólott. A hiba ott van, hogy semmit sem teszünk az idegenforgalom emelésére. Még statisztikánk sincsen, ami adatunk van, az hamis. Indítványozza, hogy az idegenforgalom emelésére felvett 10.000 koronát megfelelő összegre emeljék fel.

Benedek Dezső teljesen osztja *Ullmann* nézetét. Kifogásolja, hogy a költségvetés mostohan bányák a VII. kerülettel, amelynek fejlesztésére ugy szólván semmi gondot sem fordít. A költségvetést elfogadja és megsürgeti az Erzsébet-sugárút kiépítését és az Aréna-uton az egységes villamos közlekedést.

Dr. *Waigand* József kérdezi, miből fogják fe-

dezni a műterközö nagy szükségleteket, ha az angol és francia kölcsönpénzeket már teljesen felémésztették. A költségvetést elfogadja.

Szilágyi Károly négy indítványt terjeszt elő: 1. Hogy a tanács a Kossuth Lajos-utcai villamos vasut dolgában a tárgyalásokat vegye fel és azokról a közgyűlésnek mielőtt jelentést tegyen; 2. Tegye tanulmányozás tárgyává a budai forgalom kiépítését; 3. az építkezési program végrehajtásánál vegye figyelembe a III. kerületet, ahol felette nagy a lakásínség és 4. Hogy a III. kerületi hegyvidék rendezésének ügyét szintén tegye tanulmányozás tárgyává.

Szilágyi beszéde után az elnöklő főpolgármester kihirdette a választás eredményét. Összesen 251 szavazatot adtak le. A négy alügyészi állásra *Scheffer* Dénest 218 szavazattal, *Farkas* Józsefet 221 szavazattal, *Reichl* Károlyt 167 szavazattal és *Klimm* Róbertet 163 szavazattal választották meg. Szavazatot kaptak még *Tóth* Péter (78), dr. *Váradi* Jenő (78) és mások.

A megválasztott alügyészeket küldöttség ment. Megjelenésük után letették a hivatali esküt. *Fülepp* Kálmán főpolgármester üdvözölte az újonnan megválasztott tisztviselőket, akiknek nevében *Scheffer* József mondott hálás köszönetet a közgyűlésnek.

Ezután folytatták a költségvetés tárgyalását. Dr. *Thüring* Gusztáv, a statisztikai hivatal igazgatója, *Gálossal* szemben védelmébe vette a főváros statisztikai hivatalát.

Miután több szónok nem volt feljegyezve, az elnöklő főpolgármester a vitát bezárta.

A közgyűlés ezután a beadott indítványok felett szavazott. *Ullmann* Gyulának a városrendezési terv elkészítésére vonatkozó indítványát a három havi határidő elhagyásával a közgyűlés elfogadta, hozzájárult *Benedek* sürgető indítványához és *Szilágyi* Károlynak négy indítványát is magáévé tette.

Ezután a részletes vita következett.

A részletes tárgyalás során *Perzelt* Béla a városi elemi iskola tatarozását és a Vármezőn lévő padok szaporítását sürgette. Dr. *Reiner* Ede intenzív fűrdőpolitikát ajánlott a tanács figyelmébe, míg dr. *Pető* Sándor arra mutatott rá, hogy a fővárosban az utak és kövezések kérdése a legelhangzottabb állapotban van.

A költségvetés tárgyalását ekkor félbeszakították és áttértek az interpellációkra.

Dr. *Bódy* Tivadar alpolgármester választott *Hajdók* Istvánnak a számlák késedelmes kifizetése ügyében, valamint *Baránszky* Gyulának a nyilvános órák felállítására ügyében a polgármesterhez intézett interpellációira. A választ úgy az interpellálók, mint a közgyűlés tudomásul vette. — Ezután *Kasics* Péter interpellált a Budapesti Közüti Vaspálya Társaság dolgában és a tarifareviziónak szükségességét hangoztatta. Az interpellációt kiadták a polgármesternek. — Dr. *Bródy* Ernő az autotaxi ügyében terjesztett elő interpellációt, melyben kéri a tanácstól, mikor szándékozik a szabályrendeletet életbe léptetni.

Ezt az interpellációt is kiadták a polgármesternek.

A költségvetés folytatolagos tárgyalásánál dr. *Fűredi* Mór kifogásolta, hogy bizonyos egyesületek részére három évre állapították meg a segélyt és indítványozta, hogy a segélyt csak egy évre állapítsák meg. — *Almády* Géza tanácsos hozzászólása után a közgyűlés ehhez hozzájárult.

A polgári iskolák tételénél dr. *Reichl* Jenő azt a kérelmet terjesztette elő, hogy ezeknél az iskoláknál a tandíjmentességet lehetőleg terjeszték ki. *Ember* Károly ugyanennél a tételnél a szakfelügyelet rendszeresítését kívánta. A közgyűlés a tételt változatlanul elfogadta. Az idegenforgalom emelése tételénél dr. *Hacass* Rezső keveselte a 10.000 koronát. *Gálos* Kálmán ugyanilyen értelemben szólott. A költségvetésnek többi kérdés tétéit, valamint az összes bevételüket, vita nélkül fogadták el.

Az elnök indítványára a napirend többi részének tárgyalását az e hó 29-én tartandó rendkívüli közgyűlésre halasztották.

(A főváros ideiglenes hivatalnokainak mozgalma. A főváros ideiglenes hivatalnokainak egy küldöttsége tiszteltet ma dr. *Bárczy* István polgármesternél és *Buzay* Károly tanácsos-főjegyzőnél, akiknek egy sok száz ideiglenes hivatalnok aláírásával ellátott memorandumot nyújtott át, melyben azt kéri, hogy az újv alkalmával kapjanak 30 százalékos drágasági pótlékot. Kéri további rendszeres előléptetésüket.

(A szemétkérdés. A főváros még a nyáron elhatározta, hogy a szemétfuvarozást házi kezelésbe veszi és lemond a Cséry-féle vállalat megvételéről. Amikor ez történt, a közgyűlés elhatározta, hogy a vállalatot teljesen függetlenül fogja megoldani a szeméttárolás kérdését. Utasította egyúttal a közgyűlés a tanácsot, hogy minimális áron igyekezzen megszerezni *Szemere* Miklósnak Pest Szent Lőrinczhez tartozó 82 holdnyi területét, amelyen a szeméttároló és feldolgozó telepet fűállítanak. Utasította továbbá a tanácsot, állapítsa meg, mennyibe kerül egy új szemétszállító vasutnak az építése és végül, hogy minő minimális ártól szeresheti meg a főváros a ma fenálló szemétfuvarozó részvénytársaságtól a telepet és a vasutat. A közgyűlés határozata alapján *Rényi* Dezső tanácsos, a közlekedési ügyosztály vezetője, a kérdésben megfelelő előterjesztést dolgozott ki. Az előterjesztésnek a főváros szempontjából az az első kedvező eredménye, hogy az új megoldási mód a Cséry-féle ajánlattal szemben másfél millió korona megtakarítást jelent a fővárosra nézve és azonfelül is sokkal előnyösebb a szemétfuvarozás szempontjából. A közlekedési ügyosztály hatféle megoldási módot ajánl, amelyeket az e czélra kiküldött vegyes bizottság december 23-án, szombaton délután fog tárgyalni.

(Az Artézi-fürdő szállója. A közgyűlés elhatározta, hogy a Városligetben épülő Artézi-fürdő mellé gyógyszállodát épít 1.600.000 koronás költségösszeg keretén belül. A helygymnászter ma értesítette a főváros közgyűlését, hogy a közgyűlés határozatát jóváhagyta.

Mulatságok.

* Széchenyi-bál. Mindenféle érdeklődésre talál az a tevékenység, mit a rendező-bizottság a Széchenyi-bál érdekében kifejt. Az 1912. évi Széchenyi-bál ismét kimagasló ünnepe lesz az idei farsangnak. Izabella és Augustia főhercegnasszonyok a bál védőségét újból elfogadják s megjelenésüket is kilátásba helyezték. A bál díszelnökei gróf Széchenyi Béla koronaőr, gróf Edesheim-Gyulai Lipót és gróf Széchenyi László. A mai nappal már a csaknem ötszáz tagu teljes bizottság lépett akcióba. A bizottság élén ifj. gróf Khuen-Hédervary Károly áll, mint elnök, kinek munkájában osztozkodnak Both Dezső másodelnök, gróf Andrássy Manó, gróf Bathhány Gyula, ifj. gróf Edelsheim-Gyulai Lipót, ifj. báró Ghillány Sándor, gróf Károlyi József, herceg Odessalchi Béla, báró Prónay Gábor, gróf Széchenyi György, gróf Wolkenstein Oswald társelnökök s az egész tisztikar.

* A Máv Gépgyár „Aczélhang” Munkás-Dalgyűlése december 31-én, vasárnap, az egyesület helyiségében, máv, gépgyár munkás nagy éttermében (gyártelep, Golgotha-ut) színelőadással és táncszal egybekötött Szilveszter-estélyt rendez. Kezdeté este 8 órakor. A zenét a 23. gyalogezred zenekara szolgáltatja.

TANÜGY.

= Iskolaszék megalakulás. A főváros VII. ker. III. sz. iskolaszéke folyó hó 16-án alakult meg. Elnöke: dr. *Bakonyi* Kálmán. Alnöke: *Köpesdy* Sándor. Jegyzők: *Techert* Gyula, *Mézes* János. Gondnok: *Tócsa* Pál.

= Járvány miatt bezárt iskolák. Hajdumegyében olyan nagy mértékben lépett föl a vörheny, hogy majd minden község fertőzve van. Egyekről jelentik, hogy a vármegyei alispán sürgősen intézkedett *Egyek* 10 iskolájának sürgős bezárása iránt. A hatóság erélyes intézkedése azonban sokszor csődöt mond, mivel akadnak, kik terve az orvosi és a patika költségektől, nem jelentik azonnal a háznál fellépett járványt, rabiznak a szomszéd asszonyra, majd ráolvas, vagy megfűstöl a gyermeket; csak amikor már komoly a baj és a hókusz-pókusz nem használ, méis csak rákerül a sor az orvosra is. Az orvos és a helyi hatóság intézkedésére, nehogy eltitkolják az eseteket, járvány-örök czirkálnak a faluban. A falu nagyobb

Reggelizés előtt fél pohár
Schmidthauer-féle
Használatra valódi áldás gyomorbetegségeknél és székszorulásban szenvedőknek.

Igmándi keserűvíz

Az elrontott gyomro
2-3 óra alatt tel
jesen rendbe hozza
Kis üveg 40 fillér
Nagy üveg 60 fillér

Csütörtök, december 21.

EGYETÉRTÉS

13

része napszámos, szegény ember, kik kezük munkájával szerke a faluban keresik kenyerüket, ez a körülmény igen megnehezíti a járvány megakadályozását.

KÖZIGAZGATÁS.

Uj főszolgabírósg Pestmegyében. A hivatalos lap mai száma közli lapunkban már régebben közölt azon hírt, hogy a belügyminiszter jóváhagyta Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye törvényhatósági bizottságának 1909. évi április 19-én tartott közgyűlésében hozott véghatározata ama rendelkezést, amelylyel a monori főszolgabírói járásbeli Kispeszt, Pestszentlőrincz, a ráczkevei főszolgabírói járásbeli Csepel, Dunaharaszti, Erzsébetfalva és Soroksár községekből, Kispeszt székhellyel egy új főszolgabírói járás szervezése rendeltetett el. Az új járás főszolgabírói hivatala működését 1911. évi december elsejével már meg is kezdette.

A közjegyzők képviseleti joga. A budapesti kir. közjegyzői kamara legutóbb előterjesztést tett gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök, mint belügyminiszterhez, amely alkalommal a kamara panasz tárgyává tette, hogy az egyik törvényszék egy királyi közjegyzőt nemcsak felelnek a gyámhatóságnál való képviseleti jogától, de a beadványozási jogától is megfosztott és meghatalmazását a közjegyzőnek visszaadta. Minthogy a közjegyzői kamara ebben az intézkedésben a közjegyzők sulyos sérelmét látta, arra kérte a belügyminisztert, hogy a vonatkozó rendeletet változtassa meg, ne hogy a rendelet téves értelmezése következtében a hasonló esetek ismétlődhessenek. Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök, mint belügyminiszter a budapesti közjegyzői kamara előterjesztése alapján körrrendeletet adott ki, amelyben kijelenti, hogy a tévesen magyarázott s ráczben kiadott belügyminiszteri rendelet nem érintheti a jogát, mely szerint ugy a gyámhatóságokhoz mint bármely más közigazgatási hatóságokhoz a felek képviseletében beadványokat intézhetnek.

EGYESÜLETEK.

(—) **A Magyar Egyesület a leánykereskedés ellen** tegnap este igen mozgalmas igazgatósági ülést tartott dr. Giesswein Sándor elnöklésével a Szent István-társulat kistermében. Elhatározta a gyűlés, hogy a vezetőség lépést tesz aziránt, hogy azok a külföldi állampolgársággal bíró nők, akik Magyarországon erkölctelen életet élnek, hazájukba visszaküldessenek. Az országban folyó leánykereskedés megakadályozása végett dr. Rottenbiller Fülöp indítványa folytán az igazságügyminisztérium által szervezett felügyelő hatóságok megkeresését határozták el.

(—) **A Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesületének** választmánya legutóbb tartott ülésén elhatározta, hogy a testvéregyesületekkel kerölve 1912. január 7-én, vasárnap délelőtt a fővárosban országos kongresszust tart. A kongresszus előadói a következők lesznek: *Taubner Vilmos*, a KAOE. ügyvezető elnöke a záróra szabályozásáról és az 1907. év óta történetéről fog referálni; *dr. Makay Ernő*, a kereskedelmi alkalmazottak jogviszonyának szabályozásáról; *dr. Róz Jenő* a nyugdíjügy rendezéséről; *Schlanger Mór* az országos állásalkotóról; *Morvay Izó* a szervezkedésről és a választói jogról; *Harmath Mór* a kereskedelmi szakoktatásról és a temesvári egyesület kiküldöttje a vasárnapi munkaszünetről. A kongresszus tanácskozásait *Vásonyi Vilmos* orsz. képviselő, a Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesületének elnöke fogja vezetni.

(—) **A Magánmérnökök Országos Egyesülete** ma délután *Kubik Gyula* elnöklésével választmányi ülést tartott, amelyen a közszállítási szabályozás módosítására vonatkozó javaslat tárgyalását befejezte. Elhatározta a választmány, hogy a módosítási javaslatot felterjeszti a kereskedelmi miniszterhez, egyúttal megkeresi a társégyesületeket, hogy a módosításokhoz járuljanak hozzá.

(—) **A mozisok közgyűlése.** Folytatólagos tisztújító közgyűlést tartotta ma a Magyar Kinematográfusok Országos Szövetsége. A közgyűlésen *Borhegyi János* elnökölt. Diszelnökké egyhangú lelkesedéssel *dr. Vásonyi Vilmos* orsz. képviselőt választották meg, azután pedig a tisztikart választották meg. A közgyűlés elhatározta, hogy *dr. Vásonyi Vilmos* diszelnökké való választásáról küldöttség útján értesíti, a belügyminiszter és *Boda Dezső* főkapitányt küldöttség és memorandum útján felkeresi a filmcenzúra és a filmek magyar felirata tárgyában, előadván nekik a szövetség kívánásait a főkapitánynak egyébként szükséges rendelete tárgyában. A közgyűlés után lakoma volt.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ **A járásbírósg bélyegcsalói.** Losonczon — mint táviratunk jelenti — az ottani járásbírósgnál nagy bélyegcsalásnak jött nyomára *Kruboczkay kir. táblabíró*, a járásbírósg vezetője. Az aktákra ragasztott bélyegekről kitűnt, hogy azok már használt bélyegek. Megállapították, hogy valaki a beadványokról leszedte a jó bélyegeket és azokat használt bélyegekké helyettesítette. A vizsgálat eddigi eredménye szerint az aktákról levett bélyegek értéke tízezer korona. A helyszínen megjelent a balassagyarmati királyi pénzügyigazgatóság kiküldöttje, aki ítéletet vett fel. A bélyegcsalással egy, a járásbírósgnál már végkielégített tisztviselőt gyanúsítanak.

§ **A „sajtószonok”.** Egy Székely Gyula nevű államvasuti hivatalnok, aki magánóráiban egy olasz lapnak a levelezője, feltűnési és szereplési viszketőségben szenved. Mindenütt mint hírlapíró szerepel, betolakodik, jegyeket kér, potyabanketteket eszik végig. Mindez elviselhető lenne, ha ez az ur nem szenvedne szónoklási dühben. Banketteken mindig hírlapírók nevében igyekszik beszédeket tartani, amiért már leintették a hivatásos hírlapírók, de az elolaszosított „Zeoceli” Székelyen nem fogott a szó. A mult év augusztus elején a főváros a Margit-szigeten lakomát adott a látogatóban lévő amerikai gyárosok és kereskedők tiszteletére s a lakomán természetesen megjelent *Székely Gyula* is. Sőt, amikor elhagyta a sajtót illető hivatalos felkötészt, nyomban fölállott, hogy arra válaszoljon. *Salgó Ignác* hírlapíró, aki már ismerte Székelynek azt a szokását, hogy a sajtó nevében beszél, ingerülten felugrott helyéről és rászólt:

— *Ha beszélni mer, fölpofozom!*

Székely a kínos zavarban, amelyet az incidens keltett, leült, de becsületsértés miatt tett panaszt *Salgó* ellen. — Ma tárgyalta ezt a panaszt a büntető járásbírósgon *dr. Baumgarten* járásbíró. A bíró fölhívására *Salgó Ignác* kijelentette, hogy jogos fölháborodásában használta az inkriminált kifejezést a panaszossal szemben, mert ez jogosulatlanul toltá föl magát a magyar sajtó képviselőjének. Már régóta rossz szemmel nézték a fővárosi sajtó hivatásukat teljesítő tagjai *Székely Gyula* szereplését, fölött erre neki megbízása nem volt és nem is lehetett, mert nem volt soha tagja egyetlen egy budapesti lap szerkesztőségének sem. Azután kihallgatta a bíróság Székely Gyula panaszát. Azzal kezdte, hogy ő a *Giornale d'Italia* budapesti levelezője. Ezt az állítást egy gépirásos levéllel akarta a bíró előtt igazolni azzal, hogy ez a szerződése a nevezett lappal. Elmondotta, hogy a magyar újságírók irigységnek rá azért, mivel folyékonyan beszél a francia, angol és az olasz nyelvet. *Vukovári Albert* a *Pester Lloyd* munkatársát hallgatta ki a bíróság. A tanu elmondotta, hogy Székely már a hűtőipari kongresszus tagjainak tiszteletére rendezett díszlakomán is a magyar sajtó nevében szónokolt. Hiába figyelmeztették őt, hogy ne tegye. A következő tanu *dr. Sántankovits Szilárd*, a polgármester titkára volt. A tanu elmondotta, hogy Székely Gyula őt folyton zaklatta a főváros által rendezett bankettekre szóló meghívójegyekért. A tanu számtalanszor elutasította Székelyt, de azért hiúsgosan megjelent az ünnepi lakomákon akárhány esetben jegy nélkül is. Hogy a bankettéről ki nem utasították, azt csak annak köszönheti Székely, hogy nem akartak botrányt előidézni a díszlakomán. Több ízben, mikor elutasította kérelmével, megfenyegette a polgármestert, hogy nem írja ki a nevét a *Giornale di Italia*ban, mert nem adott neki banket-jegyet. *Dr. Diósy Béla*, a külföldi hírlapíró-sítók szindikátusának tagja, elmondotta, hogy a szindikátushoz több panasz érkezett Székely Gyula ellen. Ezek a panaszok arról szóltak, hogy Székely Gyula tolakodó módon viselkedik mindenütt és mindenbóra befurakodik, ahol semmi keresnivalója sincsen. A bíró ezzel a bizonyító eljárást befejezettnek jelentette ki és *Salgó Ignác*ot büntetésnek mondotta ki a becsületsértés vétségében és ezért őt két korona pénzbüntetésre ítélte, de ennek a büntetésnek végrehajtását is fölfüggesztette a novella 1. szakasza értelmében. Az ítéletben *Salgó* megnyugodott, de *Székely Gyula* föllebezést jelentett be a novella 1. szakaszának alkalmazása miatt. Az ítéletet a nagyszámu hallgató közönség zajos éljenzéssel fogadta.

§ **Válopör Curiené miatt.** Mint emlékezetes *Langevin* tanár, a tudós professzorné, *Curiené* kedvéért a faképnél hagyta a feleségét, aki ezért válopért indított ellene. Párisból táviratozzák, hogy a bíróság ma elválasztotta *Langevin* tanárt feleségétől. Az ítélet a férj hibájából mondta ki a választ, az asszonynak bűndeli kiadni a gyermeke-

ket s havi 800 frank tartásdíjat állapít meg *Langeviné* számára.

§ **Pör a pápa előtt.** Ráth Gusztáv a pápa-hoz fordult engedelemért, hogy állítsa törvény elé gróf *Széchenyi Miklós* nagyváradi püspököt. Polgári pör útján kétszáz ezer koronát követel a váradi egyházmegye főpásztorától. A felperes úr-asszonynak férje, néhai *Ráth Gusztáv* műépítőmérnök *Finney Richardson* angol vállalkozóval még 1891-ben bérbevette a váradi püspökségnek Vaskóh községben levő hét vasbányáját, vashámorát. *Ráth* minden pénzét elveszítette a vástelepen, kénytelen volt abbahagyni a vállalkozást, később sulyos idegbajt kapott és a sok izgulom időnap előtt sírba vitte. Özveggye pert indította a váradi püspökség ellen és körülbelül másfél millió koronát követelt. Azt bizonyította, hogy férje azért bukott bele a vállalkozásba, mert a püspökség nem tartotta be a szerződést, illetőleg nem is tarthatta meg. Így csak két vasbányát adott át a vállalkozóknak, föllehet a szerződés hétről szólott. Azonkívül a püspöki uradalom a maga használatára tartotta vissza a telepen lévő épületek nagy részét. *Ráth Gusztáv* a pör idejében járt fűhöz-fához, előszobázott *Schlauch Lőrincz*, majd később *Samreiszényi* váradi püspöknél, akikkel szívesen kiegyezett volna kisebb összegben is. A bírói fórumok aztán meghozták a döntést, elutasították a keresetet — a Kuria is — azzal a megokolással, hogy *Ráth Gusztáv* szerződése szerencseszerződés volt, tehát a váradi püspökség a vállalat bukásáért nem vonható felelősségre. Gróf *Széchenyi* kinevezése előtt két évig üres volt a váradi püspöki stallum, az interkalaris jövedelmeket ezalatt a kormány kapta. Ráthné tehát gróf *Zichy János* kultuszminiszterhez fordult, hogy közbenjárása révén kiegyezzen a püspökséggel. A miniszter egy jogbírósg bírlatára adta az ügyet és megállapította az özvegy kártérítési jogát kétszáz ezer koronára. Gróf *Széchenyi Miklós* megígérte, hogy a jogbírósg által megállapított kétszáz ezer koronát kifizeti az özvegynek, mihelyest installálják a váradi stallumbar. Ezt az ígéretét megismételte a püspök *dr. Hajduska Emil* előtt is. Ráthné sürgette a pénz kifizetését, de a püspök mindig elutasította, sőt már audienziára sem akarta fogadni. Ráthné hosszu pöre alatt egy időben nagy nyomorba jutott. Tanítással tartotta fenn magát Budapesten, most jár jőre fordult sorsa, fiai felnöttek: egyik hajóskapitány, a másik Amerikában gyáros. A özvegy Olaszországban él s most csak azért jött vissza Budapestre, hogy a váradi püspökkel való pörét elintézzze.

§ **Bauer Endre ügye.** A Kereskedelmi Bank kúrára elkövetett negyedmiliós váltóhamisítás ügyében letartóztatott *Bauer Bajor Endre* siklósi szállodást — mint már megirtuk — dr. Szlavec Ferencz vizsgálóbíró tegnapelőtt részletesen kihallgatta és azután szabadlábra helyezését rendelte el. Az ügyészség a vizsgálóbíró végzésének szabadlábra helyezést elrendelő része ellen felfolyamodást jelentett be. Ezt a felfolyamodást a büntető törvényszék vádtanácsa holnap délben tárgyalja *Langer* táblabíró elnöklete és *dr. Tholt István* bíró előadása alapján.

§ **Tarnowska grófné.** Milanóból jelentik: Befezett dolog, hogy *Tarnowska grófné*, gróf *Komarowski* meggyilkolásának értelmi szerzője, kegyelmet kap. A grófné még csak harmadát töltötte ki nyolcz évi fegyházbüntetésének, de a tömlöczben megbetegedett és rokonsága minden követ megmozgatott, hogy az elítéltet, mint nemrégiben *Murri Linda* grófnét is, bocsássák feltételes szabadságra. *Tarnowska grófné* rokonai egy kis olasz helységbe akarják vinni, hogy ott felgyógyulhasson. Rendőri felügyelet alatt fog maradni, de nem állami fogházban, hanem bér-lakásban.

§ **Sulyos költségek.** Aradról táviratozzák: Gróf *Gyulay István* és volt jogtanácsosa, *Lukácsy Lajos* aradi ügyvéd ismeretes elszámolási perében választott bíróság döntött. E választott bíróság saját költségét 80.000 koronában állapította meg s ezt *Lukácsy* a nagyváradi kir. táblánál megfőllebbezte. A kir. tábla 24.000 koronát ítelt meg jogerősen, mely összegből a választott bíróság elnökének, *Bieber Gyula* budapesti táblabírónak 6, *Csizmadia Endre* ügyvédnek és *Botos Gyula* budapesti bírónak 5—5, *Mittler Izidor* és *Kell Lipót* aradi ügyvédeknek, mint bírósági tagoknak 3—3, végre *Szell Lajos* aljárásbírónak, mint jegyzőnek 2000 korona jut.

BELLEVUE PENSIO TELEFON 140—88.

BUDAPEST, V., ZOLTÁN-UTCA 8. SZÁM.

Budapest legújabb és legnagyobb kényelemmel berendezett pensiója. Hűség és melegviz ellátás. Központi fűtés. Külön lakosztályok. Fürdőszobák. Társalgótermek. Minden szoba balkonnal és kilátással a Dunára. 000 Prospektus ingyen.

KÖZGAZDASÁG.

Kilépések a tőzsdetanácsból. Aki figyelemmel kíséri a budapesti tőzsdetanács működését, annak lehetetlen észre nem vennie, hogy a tőzsdetanácsból az utóbbi időben felette gyakran történnek kilépések. Így ma is a tanács két előkelő tagja, *Schmidt József*, a Magyar Országos Központi Takarékpénztár-elnök-vezérigazgatója és *Vajda Imre*, a Magyar Bank volt vezérigazgató-helyettese jelentette be lemondását tanácsosi tisztéről. Természetesen a lemondások igazi okát a lemondó tanácsosok nem igen jelölik meg; többnyire másirányú „nagy” elfoglaltságukat, vagy megrendült egészségi állapotukat hozzák föl okul. Tény azonban az, hogy a tőzsdetanácsosok között bizonyos békétlenség és elégedetlenség tapasztalható. A tanács legelőkelőbb tagjai nincsenek megelégedve a tanács mostani működésével s ha az eddigi lemondások oka minden esetben nem is ebben keresendő, bizonyos, hogy ez is hozzájárult a feltűnő sok kiválás előidézéséhez.

Az Iparegyetemes ülése. Az Országos Iparegyetemes végrehajtó-bizottsága tegnap délelőtt *Matlekovics Sándor* v. b. t. t. elnöke alatt ülést tartott, amely alkalommal *Gelléri Mór* igazgató bejelentette, hogy *Kárminsky* osztálytanácsos, az osztrák kereskedelmi múzeum igazgatója, január 22-én „Association und Organisation in der Industrie” címmel tartja meg tervezett előadását. Elhatározta a végrehajtó-bizottság, hogy a még végre nem hajtott adótörvények végrehajtási utasításainak tervezetét bekéri és ezeken intézkedéseit az ipar szempontjából tanulmány tárgyává teszi. Tudomásul vette a végrehajtó-bizottság a titkárnak azt a bejelentését, hogy az egyesület szakosztályai a miniszterelnök leiratának tárgyalása alkalmából az általános választójog mellett foglaltak állást, egyúttal azonban az elnök javaslatára elhatározta, hogy a felterjesztés elkészítése előtt foglalkozni kíván a választói reform részletkérdéseivel, (mint a névjegyzékek összeállítás, stb.) amelynek szintén igen nagy jelentősége van. Elhatározta a bizottság, hogy az iparosság széles rétegeinek bevonásával tárgyalni fogja a budapesti kereskedelmi és iparkamarának a tavaszi vásár nemzetközi alapon való rendezésére vonatkozó tervezetét, hogy megállapítsa a módokat, melyek mellett a magyar ipar érdekei megőrizhetők. A kereskedelmi miniszter felkérésére az egyesület a hadsereg bór-ipari szükségletének a magyar kisiparra és a hányadát megállapító bizottságba *Gelléri Mór* igazgatót küldte ki.

A Magyar Bank ügyvezető-tanácsa. A Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság igazgatósága az intézet igazgatóinak kebeléből ügyvezető-tanácsot szervezett. E tanács tagjai: *Székelly Ferenc* vezérigazgató, *Szalai Béla* vezérigazgató-helyettes, *Fleissig Sándor* és *Blum Brunó* igazgatók. Ez a tanács minden reggel összeül és az összes ügyeket tárgyalás alá veszi. A tanácskozásokról *Jegyzőkönyvet* vezetnek, amelynek tartalmaznia kell minden egyes üzemekre vonatkozó összes megállapításokat. Az ügyvezető-tanács már működik is.

Az új osztrák járadék. Mivel a magyar állami hitelműveletek rendszerint az osztrák állami hitelműveletek után szoktak következni, a hazai pénzügyek is közelről érdeklő az új osztrák járadék küszöbön álló kibocsátása. Általában az a hír volt elterjedve, hogy az osztrák kormány már januárban felveszi a tervezett 150 millió kölesönt. Ezt a hírt azonban megzavarták, úgy hogy a jelenlegi tervek szerint csak februárban, vagy márciusban kerül a kölesön felvételére a sor, addig pedig kincstári utalványok útján fedezi pénzügyi szükségletét a kormány. Bizonyosra vehető, hogy az új osztrák kölesönműveletre vonatkozó szorodást és prospektust az osztrák postatakarékpénztár és a 23 osztrák bank mellett a Rothschild-cég is aláírja. Azaz újabb bizonyítalan lett az, hogy ez a 23 osztrák bank teljesen csatlakozik a csoporthoz. Lehet, hogy 20 lesz a 23-ból. Ugyanis három bécsi bank: a *Verkehrsbank*, a *Mercur* és a *Depositenbank* nincsenek megelégedve az eddigi szindikátusi részvételükkel és kijelentették, hogy ha kvótájukat fel nem emelik, akkor ők nem vesznek részt az állami hitelműveletekben. A három bank közül a *Mercur*nak óriási klientúrája van, a *Depositenbank* üzletköre is nagyon jelentékeny, úgy hogy különösen a két bank kiválása a konzorciumból igen kellemetlen dolgot volna. Remélhetőleg nem is hagyják annyiban a dolgot és kiegyeznek velük. — Még egy másik váratlan nehézség is merült fel, még pedig a járadékfolyamok hanyatlása. Ennek a hanyatlásnak sok mindenféle oka van, mint a pénzügyi viszonyok rosszabbodása, a kellemetlen politi-

kai helyzet, de különösen a biztosító társaságok járadékfeladásai. Tudvalevőleg a pénzügyi kormány arra kényszerítette a biztosító társaságokat, hogy az 1911-ik folyószámla-előleget 90 éves kölesön alakjában vegyék át. A biztosító társaságok természetesen nem hagyhatják a milliókat kamatoztatlanul heverni és így az a 76 millió korona, amit most az új kölesönért készpénzben le kell majd fizetniük, sincs készpénzben felhalmozva. Hogy tehát az új kölesönt átvehessék, kénytelenek értékpapirkészleteik egy részét eladni. Szinte természetes, hogy első sorban a járadékot adják el, mert ez okoz az örökös árfolyam fluktuációjával legtöbb bajt a biztosító társaságoknak. Már most a helyzet az, hogy a biztosító társaságok kormánypresszió alatt átveszik az új kölesönt, mely nekik szárna van, de hogy ezt átvehessék, járadékot adnak el, ami a járadékfolyamokat lenyomja és a kormány pénzügyi tranzakcióját megdrágítja. Erre való tekintettel nem valószínű, hogy a pénzügyminiszter nem bocsátja ki most az egész 150 millió korona járadékot, hanem csak 100 milliót, míg a többivel vár addig, amíg talán jobb árfolyamot érhet el. Most ugyanis legfeljebb 90 százalékos árfolyamra számíthat a járadékért. Ebben a pénzügyminiszter is ludas, mert az ő fejegetése az államadóságok rohamos növekedéséről szintén hozzájárult a járadék árhanatlásához.

Az Aradi Első Takarékpénztár tőkeemelése. Az Aradi Első Takarékpénztár igazgatósága — mint táviratozzák lapunknak — ma ülést tartott s *Ottenberg Tivadar* vezérigazgató előterjesztésére elhatározta, hogy 1912. január 21-ére rendkívüli közgyűlést hív egybe alaptőkéjének felemelése ügyében. Az intézet rohamos fejlődése ezt az alaptőkeemelést nemcsak hogy indokolta, hanem egyúttal szükségessé is teszi. Az intézet a legrégibb vidéki bankok egyike, mely különösen 1906. óta fejlődik rohamosan. Ekkor emelte föl 720 000 koronáról alaptőkéjét 1 080 000 koronára, mit 1907-ben 1 500 000 koronára növelt, 1910-ben 3 400 000 koronára emelkedik az alaptőke, melyet ez év március 26-án megkésztettek. Ennek az alaptőkeemelések olyan fényes sikere volt, hogy az igazgatóság most 3400 darab 1000 korona névértékű új részvény kibocsátását határozta el, miből 1800 darab átvétele már most fix kezében biztosítva van, a többi pedig a régi részvényeknek ajánlják föl. Ezzel a kibocsátással az intézet saját tőkéi elérik a 17 200 000 koronát, míg az alaptőke maga teljesen befizetett 10 200 000 koronára fog emelkedni. Ezzel a művelettel az Aradi Első Takarékpénztár a vidék első pénzintézetévé lépdette föl magát, mi elsősorban annak a nagy koncepciója vezetésének tudható be, amely *Ottenberg Tivadar* működését jellemzi.

Magyar, osztrák és német pénzintézet közös érdekeltsége. A bécsi *Laenderbank*, a Magyar *Lezárt* és *Pénzváltóbank* s a frankfurti *Deutsche Effekten und Wechselbank* között olyan megegyezés jött létre, amely szerint a három pénzintézet nagyobb pénzügyi műveletek keresztülvétele céljából egymással szorosabb üzleti összeköttetésbe lép. A megegyezés értelmében a *Laenderbank* igazgatóságának két tagját bevásárolják a frankfurti *Deutsche Effekten- und Wechselbank* felügyelő-bizottságába s az utóbbi intézet megbízottja a *Laenderbank* igazgatóságában kap helyet. Ennek az érdekközösségnek főleg azért van nagy jelentősége, mert általa a magyar értékek könyvében lesznek elhelyezhetők — a német piacra.

A Városi Villamos új igazgatója. A Városi Villamos Vasút igazgatósága ma délelőtt ülést tartott, amelyen *Ágoston Miksát*, a társaság helyettes igazgatóját igazgatóvá választotta.

Az áruforgalom akadályai. A magyar királyi államvasutak igazgatóságától kapott értesítés jelenti, hogy a budapesti helyi érdekű vasutak *Erzsébetfalva* és *Obuda-Filator* gát állomásain torlódás állott be; mind a két állomáson az érkező kocsirakomány áruk feldolgozásánál nagy hátralék van. A hátralék feldolgozhatása és további torlódás elkerülése céljából a megnevezett állomásokra rendelt kocsirakomány áru felvételét élő állatok, friss hús, friss gyümölcs, friss fozelék és tojás kivételével három napra, még pedig a hó 21., 22. és 23. napjaira megszüntették. Kispeszt—Pestszentlőrinc állomásra a kocsirakomány teherárak befutása oly erős, hogy azokat az állomás naponta feldolgozni nem képes. Ennek következtében az állomáson nagyobb hátralék keletkezett. A hátralék mielőbbi feldolgozhatása céljából a Kispeszt-Szentlőrinc állomásra rendelt kocsirakomány teherárak felvételét élő állatok, friss hús, friss fozelék és tojás kivételével a hó 21-től kezdve további intézkedésig megszüntették.

A Magyar Kiviteli és Csomagszállítási R.-T. 1912. január 6-ára rendkívüli közgyűlést hívott egybe, amelynek egyedüli tárgya a mostani felszámoló lemondása és két új felszámoló megválasztása. *Hirsch Károly* és *Deutsch Béla*, a bécsi *C. H. Hirsch und Compagnie* cég beltagjai ugyanis lemondanak a felszámolói megbízásról, mert a gyors-áru-részvénytársaságnál elfoglalt igazgatói állással inkompatibilitásba kerülnének. A közgyűlés többsége előreláthatóan *Holló Gyulát*, a társaság tiszviselőjét és *dr. Jacobi Olivér* ügyvédet fogja megválasztani helyükbe.

Az Osztrák-Magyar Bank közgyűlése. Az Osztrák-Magyar Bank ma teszi közzé 1912. évi közgyűlésének meghívóját. A közgyűlés február 3-án lesz Bécsben. A közgyűlés napirendjét a bank vezetősége később fogja közzétenni.

A Déli Vasut új beruházásai. A Déli Vasut igazgató-tanácsa tegnap tartotta évi ülését, melyről a következő, rövid kommunikét adták ki. Az igazgató-tanács foglalkozott a vasut beruházási tervével s az előirányzott új beruházásokat lovag *Weeber* vezérigazgató előterjesztése szerint elfogadták. Elhatározták továbbá, hogy új katonai felfutó léptet életbe az államvasutakon érvényben levő tarifa mintájára. A napirend többi tárgya a részletkérdésekre vonatkozott. Az 1912. évtől 11 millió korona az az összeg — mint értesülünk — melyet a vasut beruházási célokra akar fordítani. Ebből az összegből 7 milliót az építkezésekre és 4 millió koronát pedig forgalmi eszközök beszerzésére fordítanak. A katonai tarifa megváltoztatása révén a bevételek az a tétel 14 millió koronáról 1.6 millió koronára fog emelkedni. Ezt a többletet kizárólag a hivatali tisztek fizetésének javítására fordítják.

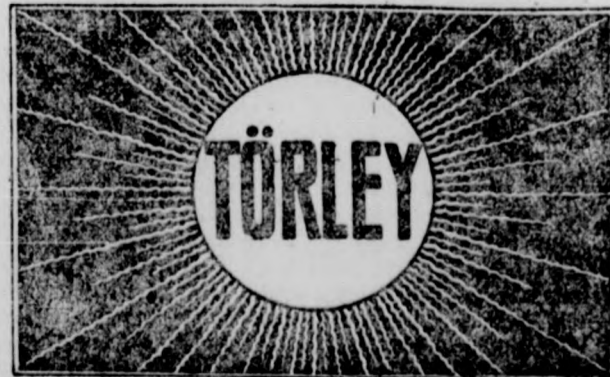
Fizetési képtelenségek. A bécsi hitelezői védegyelet a következő fizetési képtelenségeket jelent: *Mihalkó János* Balmazújváros; — *Kornhauser Mór* Késmárk; — *Fink Ferenc* Csáktornya.

Ipari főfelügyelőség Kolozsvárott. *Beöthy* kereskedelemügyi miniszter elhatározta, hogy a jelenleg fenálló budapesti és pozsonyi ipari főfelügyelőségek mellé *kolozsvári* székhellyel felállítja a harmadik ipari főfelügyelőséget. Az új kolozsvári ipari főfelügyelőség hatáskörébe — mely működését 1912. évi január hó 1-én kezdi meg — az erdélyi vármegyéken kívül még *Arad*, *Temes* és *Krassószörény* vármegyék fognak tartozni.

Sorsolás. A Magyar Jelzálog Hitelbank kamatozatlan nyereségkönyvének sorsolása f. hó 27-én délután fél 4 órakor fog a bank helyiségeiben kir. közgyűlés jelenlétében megtartatni.

A Mercur új fiókot létesít. Ugy halljuk, hogy a *Mercur Váltóüzleti R.-T.* két új vidéki fiók felállítását tervezi. Az egyik fiók *Ujvidéken*, a másik *Trencsénben* kerülne elhelyezésre. Az utóbbi fiók az anyaintézet pozsonyi fiókjának lesz alárendelve, míg az újvidéki direkt a központ rayonjába tartozna.

Beszűntetett hajóforgalom. A Dunagőzhajózási Társ. közli, hogy az áru felvétel a *Wien (Praterkai)*, *Nordbahnhof*, *Quaibahnhof* és *Budapest* közötti viszonylatban, még pedig mindkét irányban, valamint az összes uszályrakománytorgalom az idén *febr. hó 23-án* lesz beszüntetve. Ezzel — amennyiben kedvezőtlen időjárás korábbi beszüntetést szükségessé nem tesz — az említett napon az idei összes áruforgalom megszűnik. — A Magyar kir. Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság igazgatósága közli, hogy az áru felvételt *Korneuburg*, *Wien*, *Pozsony*, *Budapest* és *Budapest dunaparti* teherpályaudvar állomások egymásközi forgalmában — amennyiben ezt az időjárási viszonyok előbb meg nem követelnék — ez évi december hó 23-ával a folyó hajózási évadra megszünteti. Ennek folytán a fenti naptól kezdődőleg a személy- és podgyászszállítás, valamint az áruk felvétele a klenák-sabaczi átkelés, illetve átrakodási forgalom kivételével, a Magyar Kir. Folyam- és Tengerhajózási R. T. összes állomásain szűnetel.

A tekercs kookaszama: 3670 = e
 Készítette: Tpa
 Előhívás ideje: VIII-23

Csütörtök, december 21.

EGYETÉRTÉS

15

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

Budapest, december 20.

A készáru-piaczon kedvtelen volt ma a hangulat. Bőséges kínálattal szemben a malmok tartozkodók voltak és különösen hajóáru iránt nagyon kevés érdeklődést mutattak. Így aztán mindössze csak mintegy 19.000 q buza kelt el, ezek közül a waggónáru szilárdan tartott, a hajóáru alig tartott áron. A legdrágább eladási ár 12.20 korona volt 81 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 11.— korona 79 kilós dunai buzáért. Egyéb gabonaneműek közül a rozs és a tengeri változatlan, a zab szilárd. Forgalomba került: 200 q rozs 9.80—9.90 koronás áron és 800 q zab 9.20—9.90 koronás áron. A határidőpiacra a mai üzlet különben mándjárt a megnyitáskor kedvtelenül és a tegnapi zárathoz viszonyítva alacsonyabb jegyzésekkel indult meg a forgalom folyamán, amely meglehetősen szűk korlátok között mozgott, igen nyugodt volt a hangulat, mi mellett pár fillér keretén belül ingadoztak az árfolyamok. Az áprilisi buza 11.78 koronán indult, kezdetben 11.80 koronán is köttetett, aztán lassan 11.74-ig gyöngült és zárathoz 11.76 koronán maradt. Az áprilisi rozs 10.86 koronás kezdő árfolyama 10.32-ig gyöngült és zárathoz így is maradt. Az áprilisi zab 9.70 koronán indult, 9.72 és 9.70 korona között ingadozott és zárathoz 9.70 koronán maradt. A májusi tengeri 8.60 koronán indulva, 8.55-ig szorult vissza és zárathoz 8.56 koronán maradt. A tegnapi zárathoz viszonyítva, végeredményképen ma az áprilisi buza 3 fillérrel, a májusi buza 3 fillérrel, az áprilisi rozs 4 fillérrel, az áprilisi zab 1 fillérrel, a májusi tengeri 3 fillérrel csökkent.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a követ.

Termék	Méret	Ár
Buza	1100 kg	11.78
Tiszavidéki, új	75	23.35—23.70
"	76	23.55—23.91
"	77	23.75—24.—
"	78	—
Fejérmegyei, új	75	23.10—23.50
"	76	23.4—23.75
"	77	23.50—23.85
"	78	—
Pestvidéki, új	75	23.20—23.60
"	76	23.45—23.80
"	77	23.60—23.90
"	78	—
Bánsági, új	75	23.35—23.70
"	76	23.55—23.90
"	77	—
"	78	—
Bácskai, új	75	23.35—23.70
"	76	23.55—23.90
"	77	23.—24.05
"	78	—
Rozs	I. rendű új	20.—20.20
"	középméretű új	19.75—19.95
Árpa	I. rendű	18.90—19.30
"	II.	18.50—18.80
Zab	I. rendű	19.60—20.80
"	II.	19.—9.40
Tengeri belföldi új	ó	19.40—19.10
Köles	ó	—

Kötetett:

Buza. Tiszavidéki: 500 q 81 k 24.40 K, 400 q 81.5 k 24.50 K, 100 q 80.5 k 23.80 K hibás, 1000 q 80 24.20 K.
 Fejérmegyei: 200 q 79.5 k 24.10 K.
 Pestvidéki: 200 q 81 k 24.40 K, 200 q 81 k 24.20 K, 200 q 78.5 k 23.70 K, 100 q 79 k 23.70 korona.
 Bácskai: 1500 q 79 k 23.85 K.
 Beeskerei: 5000 q 79.5 k 23.74 K.
 Kalocsai: 740 q 79.3 k 23.50 K, 770 q 78.8 k 23.10 K üszkös.
 Dunai: 200 q 79 k 22.— K üszkös, 3800 q 78.8 k 23.50 K.
 Dunaföldvári: 1500 q 79 k 23.30 K.
 Szerémségi: 1944 q 78.3 k 22.90 K.
 Rozs 100 q 19.80 K kpl. p., 100 q 19.60 K kpl. p.
 Zab: 100 q 19.10 K kpl., 100 q 18.40 K dohos, 100 q 19.70 K kpl., 100 q 19.80 K kpl., 100 q 19.10 K kpl., 100 q 19.45 K kpl., 100 q 19.50 K kpl., 100 q 19.30 K kpl.
 Az árak 100 kilogrammonként koronáértékben értendők.

A határidőpiacra köttetett:

Déloltt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint) 1911-re:

Buza 1912 áprilisra	11.78—77—80—74—76
Májusi buza	11.65—62—63
Rozs áprilisra	1.36—37—32
Zab áprilisra	9.70—72—70
Tengeri 1912 májusra	8.60—61—55—56

1 óra 30 perczkor zárulnak:

Buza áprilisra	11.76—77
Buza májusra	11.63—64
Áprilisi rozs	10.3—33
Zab áprilisra	9.70—71
Tengeri 1912 májusra	8.56—57

Budapesti gabonaforgalom.

1911. december 18-tól 1911. december 19-ig.

Érkezett Elszállított métermázsa

Buza	21552	—
Rozs	4136	3540
Árpa	2117	280
Zab	6958	2024
Tengeri	507	308
Liszt	816	19169
Korpa	—	2162

Értéktőzsde.

A helyzet ma sem változott, a tőzsde forgalma teljesen pangott. A vezető piacra kötés alig volt, végül a bécsi arbitrázs vásárlása nyomán az árnívó kissé javult. A helyi piacra is megcsappant a kínálat, a közúti és a magyar bankrészvény kissé drágábban volt keresett. A készáru-piacra ma sem volt üzlet. A zárathoz barátságos volt. A déli tőzsde iránya kissé javult, mert a kínálat hirtelen megcsappant. A nemzetközi piac értékei kissé javultak és tartottan zárultak. A helyi piacra a közúti részvény 4—5 koronával emelkedett. A készáru-piacra tartott áron folyt a vásár. A járadékpiac üzletelen. A valuta és ércváltó változatlan. A zárathoz tartott volt.

Az előtőzsdén köttetett: Osztrák hitelrészvény 647.75—648.25, Magyar hitelrészvény 848.75—849, Leszámitoló-bankrészvény 493.25, Közúti vasutérészvény 816.50—818, Városi vasutérészvény 422—422.50, Magyar-bankrészvény 701.75—702, 4 százalékos koronajáradék 90.32.50, Általános közzétételrészvény 858—859.50, Naszici tannirészvény 715, Hazai sorsjegy 125.75—126. A déli tőzsdén köttetett: Osztrák hitelrészvény 647.50—648.25, Magyar hitelrészvény 849—850, Osztrák-magyar államvasút 725.50—726, Rimamurányi részvény 675.50—676, Közúti vasutérészvény 816.50—820.75, Városi vasutérészvény 422.50—423, Magyar bankrészvény 701.75—702.50.

Az utőtőzsde forgalma teljesen üzletelen volt. Köttetett: Magyar hitelrészvény 849.50, Közúti 819.50.

Bécsi gabonatőzsde.

Bécs, december 20. (Saját tudósítónktól.) Minden kezdeményezés híjján a piac üzletelen volt, a konzum nem vásárolt, az irányzat nyugodt maradt és az árak változatlanok.

Jegyzetelt buza: Tiszavidéki 12.40—12.80, banáti és bácskai 12.25—12.55, mosoni és győri 11.90—12.23, felsőmagyarországi és déliavasuti 11.90—12.25, marchfeldi 11.60—11.85.

Rozs: Felsőmagyarországi 10.60—10.80, csepehi 10.56—10.70, pestmegyei 10.60—10.95, déliavasuti 10.50—10.65, különféle magyarországi 10.45—10.65, marchfeldi 10.55—10.80.

Árpa: Morvaországi 10.75—10.05, marchfeldi 10.25—10.60, bécsvidéki 10.25—10.80, déliavasuti 9.50—10.25, felsőmagyarországi 10.25—10.50, maláta 9.70—10.50, takarmány 9.20—9.50.

Magyar tengeri 10.05—10.30, új 9.30—9.55. Cinquantin 10.10—10.40, új 9.50—9.80.

Magyar zab: válogatott 10.45—10.80, elsőrendű 10.35—10.60 közepes 10.10—10.40.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, december 20. Az előtőzsde tartottan nyílt meg s az egyes értékekben lényegesebb változás nem volt tapasztalható. Később az irányzat kissé emelkedő tendenciát követett. A déli tőzsde nyugodt lefolyású volt s végül is az árfolyamok csekély hullámlás után változatlan árfolyammal záródtak.

10 óra 45 perczkor: Osztrák hitel 648, Magyar hitel 849, Unionbank 625, Anglobank 326.80, Magyar leszámitoló 576.50, Osztrák-magyar államvasút 726.25, Járadéksorsjegy 108, Osztrák korona 91.20, Magyar arany 110.65, Magyar korona 90.30, 20 frankos 19.14, Márka 117.86, Alpési 860.50, Rimamurányi 675.50.

1 óra 30 perczkor: Osztrák hitel 647.25, Magyar hitel 848, Osztrák-magyar államvasút 755.50, Osztrák korona 91.10, Magyar arany 110.65, Magyar korona 90.30, Márka 117.86, Alpési 859.75, Prágai vasúti 2694.

Bécs, december 20. (Magyar értékek zárata), 4 száza léko arany-járadék 110.75 Tiszai és szegedi kölesön sorsjegy 295.—, Magyar hitelbank részvény 848.—, Magyar leszámitoló és váltó részvény 576.—, Rimamurányi 675.90, Magyar cukoripar 31.30 Adria hajózási részvénytársaság —.—, Magyar koronajáradék 90.15, 4 százalékos magyar földteherm. kötvény —.—, Nagy. nyeresem.-köles. sorsjegy 423.—, Kassa-Oderbergi Vasutérzv. —.—, Magyar jelzálogbank —.—, Magy. kereskedelmi bank 4300.

Bécs, december 20. (Osztrák értékek zárata), 4.2 százalékos papír-járadék 91.05, 4 százalékos osztrák arany járadék 114.85, 1860-as sorsjegy —.—, Osztrák hitel sorsjegy —.—, Angol osztrák bankrészvény 326.—, Bécsi Bankverein 542.—, Osztrák-magyar bank 1980.—, Déli vasút 107.—, Dunagőzhajózási r.-t. 1.30.—, Dohány részv. 316.50, Cs. k. arany (vert) 11.37, Német banky. 117.92 Osztr. Lloyd 555.50 4.2 szaz. ezüst jár. 91.05 94. 5 Osztr. koronajáradék 91.95, 1864-es sorsj. 611.50 Osztrák hitelintézeti részvény 847.—, Union-Band 624.50 Osztrák Ländlerbank 549.—, Osztrák magyar államvasú 724.63, Elbenvölgyi vasút —.—, Alpési részvény 859.25 20 frankos 19.14, Londoni váltóár 241.05, Lipótkohó 616.—, Török sorsjegy 239.50.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, december 20. (Értéktőzsde.) Kapcsolatban az ultimóellátással, a mai tőzsde is tulnyomó részt csöndes lefolyású volt, de az árfolyamok nagyjában és egészében meglehetősen jól tartották magukat, mert a bel- és külföldről szóló újabb kedvező iparjelentések, mint a német acélmű-szövetség jelentése és a német vasutak terhorforgalmának növekedése a piacnak alkalmas támasztékot nyújtottak. Ennek hatása alatt a további folyamatban a különben kedvtelen irányzat ellenére bányaeértékek különösen Phönix, gelsenkircheni és bochumiai iránt mégis némi gereslet volt. Kereslet tárgyai voltak Hanza-részvények, melyek iránt az érdeklődés tartotta magát. Kanada-részvények a magasabb newyorki jegyzések dacára ma is el voltak hanyargolva. A záróforgalomban majdnem teljes üzleti csend uralkodott. A készáru-piac ipari értékei nyugodtak, de tartottak voltak. Napi pénz 4%, ultimópénz 7½%, magánkamatláb ½-dal magasabb (5½%).

Berlin, december 20. Zárathoz (Saját tudósítónktól) Zárathoz jegyzetelték: 4.2 százalékos papírjáradék —.—, 4 százalékos osztrák aranyjáradék —.—, osztrák hitelrészvény 18.70 Déli vasút 216.70 orosz bankjegy —.—, 4 százalékos új orosz kölesön 206.—, Discontó Commandit 186.20, Dinamittruzst 194.20, Harpeni 91.—, Unifikált török járadék —.—, 4.2 százalékos ezüst jár 92.60 4 százalékos magyar aranyjáradék 92.80, Magyar koronajáradék 150.10, Osztrák-magyar államvasút —.—, Bécsi váltóár 84.70, Olasz járadék —.—, Alt. villamosági Edison 294.20, Gelsenkirchoni 200.—, Laurakohó 173.10.

Frankfurt, december 20. Zárathoz 4.2% papírjáradék —.—, 4 szaz.-os osztr. ar.-jár. 97.50, Magy. ar.-jár. 92.40 Osztr. hitelint. részv. 203.— Osztrák-magyar államvasút 155.37 Északnyugati vasút —.—, Bustieh

radi vasut —. Londoni váltóár 204,15. Bécsi Bank...

Hamburg, december 20. (Zárlat). 4,2 százalékos ezüst...

Páris, december 20. (Zárlat). 3 százalékos francia járadék...

Üzleti tudósítások.

Budapesti szeszjegyzés.

Table with columns: Milyen időre?, Nyere, Finomított. Rows: Azonnali szállításra, Irányzat: Igen szilárd, Bécsi nyersszeszjegyzés, Prágai, Lembergi.

Buzakorpa.

Table with columns: Finom korpa azonnali szállításra, Durva korpa azonnali szállításra. Rows: 1911. decz-re, 1911. decz-re.

Zsiradékok.

Table with columns: Dísz zsírsír budapesti, vidéki, Szalonna. Rows: Városi 4 drbos, 3.

Vad, és vadhus.

December 20. Vad és vadhus. Szarvas, egészben (1 kilogramm) 0,90—1,00 korona.

Köbányai sertéspiac.

December 20. Magyar elsőrendű Fiala nehéz (párónként 320 kilogramm felüli súlyban) 144 fillér.

Sertéskonzumvásári jelentés.

(A székesszéki állatvásár és közbizottság igazgatóságától.) December 20. Előző napi eladatlan maradvány 65 drb sertés, 233 drb süldő, 5 drb malacz.

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintése: Hazánkban az idő borús, ködös jellegű megváltozott, lecsapódás alig fordult elő.

Table with columns: Állomás, Légnyomás, A hőmérséklet Celsius szerinti, Szélirány és erő, Felhőzet, Csapadék mm., Hőmérséklet max., min. Rows: A. Sclatna, Ungvár, Kismén, Losonc, Ógyalla, Budapest, Herény, Keszthely, Pécs, Zagybáb, Fiume, Szeged, Temesvár, Nagyvárad, Kolozsvár, Nagyszombat, Szatmár, Eger, Arvaváralja, Selmeczbánya, Komárom, Magyar-Óvár, Sopron, Eszék, Cirkvenca, Debrecen, Keszkenet, Orosháza, Arad, Zombolya, Versecz, Orsova.

Felcélós szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadó-tulajdonos:

A Magyar Újságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

Main financial table: Budapesti értéktőzsde. Columns: Mai záró ár-folyam (Pénz, Ár), Oszt. az utolsó üz. évrő, Részvények száma, Biztosítási részvények, Mai záró ár-folyam (Pénz, Ár). Rows: Államadósság, Bankok, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Gözmalomok, Iparvállalatok, Szorjegyek.

SZÍNHÁZAK.

Csütörtök, 1911. december 14-én.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Teli rege.

Színháték 5 felvonásban. Írta: Shakespeare. Ford. Szász K.

Személyek:

Leontae	Beregi
Hermione	K. Hegyesi M.
Perdita	Váradi A.
Polixenas	Bakó
Florizel	Garamszegh
Canillo	Pethes
Antigenes	Mihályi
Clemenes	Hervath L.
Idó	Gyenes
Faulina	S. Fái Sz.
Antolius	Rózsashegyi
Oreg juhász	Gál
Ifjú juhász	Mészáros

Kezdeté 1/8 órákor.

VIGSZÍNHÁZ.

Ólútán mérsékelt helyretek.

Jancsi király.

Kezdeté 3 órákor.

Este rendez helyretekkel.

Nincs tovább.

Színháték 3 felvonásban. Írta: Földes Imre.

Személyek:

Dr. Meretey ügyvéd	Fenyvesi
Alice	Fenyvesi
Alice apja	Szerény
Dr. Cserny Gábor	Hogedus
Berger	Tanay
Szücs Döme	Vendrey
Szekély	Tapolczay
Dr. Fingert tanár	Tánczy
Kövecz	Ferenzy
Babók mérnök	H. Ditrói
Naschitz	Sarkadi
Cécsey báró	Stolla
Schwarz	Körmeendy
Jatekfelügyelő	Balassa

Kezdeté 1/8 órákor.

Gárdos Városligeti Színház

Az erdőszleány.

Operette 3 felvonásban. Szövegét írta: Buchländer Bernát. Zenéjét szerzerzte: Jarno György.

Kezdeté 1/8 órákor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

Megváltás.

Felolvassa: Hock János.

Kezdeté 1/8 órákor.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Bajazzók.

Dráma 2 felv. Szövegét és zenéjét írta: Leoncavallo R. Ford. Radó Antal.

Személyek:

Nedda	Amirus E.
Tonio	Vörady
Canio	Lunardi
Beppe	Kertész
Silvio, pór	Takáts
1-ső pór	Kárpát
2-ik pór	Juhász

Utána:

A csodaváza.

Táncjáték két felvonásban. (4 képből). Szövegét és koreográfiáját írta és betanította: Guerra Miklós. Zenéjét szerzerzte: Hübös Ivan.

Kezdeté 1/8 órákor.

ROYAL-ORFEUM.

VII. Erzsébet-körút 31. Telefon 110-22.

Ma csütörtökön, december 21-én

két előadás

d. n. 3/4 órákor mérsékelt helyretek nagy családi előadás; az eredeti amerikai Tingli-Tangli Company és az összes decemberi világitrakterek fellépte. Este 8 órákor a decemberi ünnepi műsor.

Az eredeti amerikai Tingli-Tangli előadja Bert Bernard világhírű new-yorki társulata. Közönlvára még néhány napra prolongálva, Budapest kedvencel: **Cooke and 2 Rotherts** új amerikai táncosokkal. **Jeannette Denarber**, a legkitűnőbb pár szexotrique; — **A lites fia**, Operett 1 felvonásban, írta: Alexander Engel, fordította: Farkas Imre, zenéjét szerzerzte: Otto Weber. A játékbarlang, a párisi Grand Guignol híres műsordarabja, írta: Pierre Wolf; **Brothers Elgona**, tréfás jelenet a gyermekjátékos-téren. — **The 4 Faldrens**, lámpázók; **K. Solti Hermin** új Szilma; **Gábor Kuplék**; **Brothers Carr**, eredet táncosok; **Virágli Jenő**, mint tréfa önkéntes; és még 12 elsőrangú attrakciók. A télkerben **Royal-Cabaret** Belépődíj 1 óráig 1 korona, 1 óra után nincs belépődíj. **Kukó Vince** és zenekara. Bal-mabillie. Keringő verseny. Táncos hajnalig. A legvilágosabb budapesti hely.

Vasárnap, december 24-én délután 3/4 órákor mérsékelt helyretek nagy családi előadás az amerikai Tingli-Tangli Co. és az összes új attrakciók fellépte.

Fővárosi Orfeum

VI. Nagymező-utca 17. sz. Weidmann igazgató.

Ma és minden este

CLEO DE MERODE

a világhírű táncosnő.

SERENE NORD

a fürdőző Vénusz

és az impozáns decemberi műscr.

Az előadás kezdete 8 órákor.

Jegyelvétel: 10-1 és 3-4 óráig a nappali pénztárnál. A legközelebbi délutáni előadás **penteken doo. 8-án lesz.** A télkerben reggel 5 óráig **Vörös Elek** cigányzenekara hangversenyez. Telefon 93-36

12 darab gyönyörűen csillogó karácsonyfadísz

30 fillér.

24 darab csillagszóró osodagyertya 30 fillér, 12 darab gyönyörű csillag, vegyítve 20 fillér, 12 darab repülőgép, leghajó, holabja, hóemberke, vegyes hangszerek, trombita, harang, csengő vagy különféle gyümölcsök és állatok vegyítve 30, 70 fillér, 1 és 2 korona, 100 darab gyöngy, színes 30, 70 fillér, 1 és 2 korona, 12 darab gyertyatartó rúgóval 20 fillér, 20 darab karácsonyfa-gyertya, színes 20 fillér. **Angyalok és lepkek** repülő szárnyakkal, darabja 16, 30 és 50 fillér. **Karácsonyfa-harangozó**, 12 darab gyönyörű angyalkákkal, nikkelből, darabja 1 korona. **Boa-azul** két méter hosszú, gyöjnyörű színes gyöngyökkel, darabja 20, 30 és 50 fillér.

Dukesz Miksa

karácsonyfadísz nagybanl raktára

Budapest, Ó-utca 8. (az udvarban)

Kiváltunk ZÁLOGBAN

levő arany- és ezüstékszereket, sorsjegyeket a azokra magasabb kölcsönt nyújtunk.

MANNHEIM SIMON ÉS FIA

Budapest, IV., Párisi-u. 5.

..... (Főpostával szemben) .....

AZ ÉN UJSÁGOM

előfizetési ára: Negyedévre 2.50, félévre 5.—, egész évre 10.— kor. Singer és Wolfner, Andrassy-ut 10. szám.

Karácsonyi és újévi ajándékok

Magyar gyártmányú dívalos és művészi **Levélpapiros** minden hivitelben. **Rigler József Éde** papírneműgyár részvtárs. Budapest VI. Rózsa-utca 55. V. Erzsébet-tér 19. IV. Egyetem-tér 5-6.

RIMASZOMBATI KONZERVGYÁR

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

RIMASZOMBAT

A külföldi és ausztriai nagy verseny daczára, gyárunk a hazai konzervgyárak között ma már első helyet vívott ki magának, gyártmányaink nemcsak a belföldön, de egész Közép-Európában elterjedtek és kedvelté lettek. Gyárunk gőz- és villamos erőre, fagyasztó- és hűtő-berendezéssel felszerelve áll s nemcsak a konzerveket magát, de az ahhoz szükséges fa-, papir- és bádogdobozokaké is saját műhelyében készíti, tehát már ezáltal is versenyképes.

Alant soroljuk fel gyártmányaink közül a legkedveltebbeket úgy egyenként, mint 5 kilogrammos postaküldeményekként összeállítva, tisztelettel kérjük, hogy szükséglet beállta esetén, különösen a közelgő karácsonyi ünnepek alkalmával, minket nagybecsű megbízásával megtisztelni és gyárunkat ismerősei körében is ajánlani, kegyes legyen.

Teljes 5 kgr. postaküldeményeket utánvéttel bérmentve szállítunk, a meg nem felelő árútkészésselg kicseréljük

Kiváló tisztelettel

Rimaszombati Konzervgyár Részvénytársaság.

Cukrozott gyümölcs 1/8, 1/4, 1/2 kgrmos színes papírdobozokban vagy 1, 2, 3, 4 kgr. nagyságu faládikákban, vegyesen csomagolva, elsőrendű minőségben kgr. á kor. 4.—

Gömöri töltött szilva

(elsőrendű esemegekülönlegesség) magja helyett szilvával, dióval, mogyoróval töltve, vegyesen csomagolva kgr. á kor. 4.80

Cukrozott narancshéj (vastag, husos áru) kgr. á kor. 2.50

Birsalma-sajt sárga vagy piros 1/8, 1/4, 1/2 vagy 1 kg. téglalakban kgr. á kor. 2.80

Vegyes befőtt 1 kilogramm nagyságu önozott bádogdobozban darab á kor. 2.—

Szilva befőtt 1 kilogramm nagyságu önozott bádogdobozban darab á kor. 1.20

Gyümölcszék besűritve, tiszta cukorral befőzve; Kajszinbarack, málna, szamóca, meggy, ribiszke, őszibarack 1 kg. üvegben kor. 2.80 fél kg. 1.60

Som, ringló, csipkebogyó-iz, mint fent 1 kg. 2.40 fél kg. 1.30

Hiribi uri gomba, sós vízben konzerválva, mint a teljesen friss erdei, a szárított gombánál sokkal zamatosabb (gyárunk különlegessége) 1 literes dobozban kor. 1.40, fél literes dobozban kor. —.80

Rizike gomba sós vízben vagy ecetben konzerválva 1 liter doboz kor. 1.80, fél liter doboz —.90

Szárított uri gomba fehér 1 kg. kor. 20.—

Öszeállított 5 kgr. postaküldemények bérmentes szállítással:

1 kanna (tisztasúly négy és fél kg.) finom hegyi málnaszörp kor. 10.—

1 bádog veder (tisztasúly négy és fél kg.) vörösfonyasűrű cukorban kor. 12.80

1 zománc veder (tisztasúly 4 és 1/4 kg.) barack-málna-szamóca-meggy, ribiszke vagy őszibarack-ia erősen besűritve kor. 14.—

1 zománc veder (4 és 1/4 kg.) csipke-bogyóiz vad-fűshoz kor. 10.—

1 zománc veder (4 és 1/4 kg.) szilva vagy vegyes gyümölcsiz kor. 6.—

1 kg. láda cukrozott gyümölcs, 1 kg. töltött szilva, 1 kg. narancshéj és 1 kg. birsalmasajt összesen kor. 15.—

4 darab 1 literes doboz vagy 7 darab fél literes doboz urigomba vagy rizikegomba összesen kor. 8.—

1 üveg gesztenye befőtt, 1 üveg ananász befőtt, 1 üveg szamóca, 1 üveg málna, 1 üveg meggy, 1 üveg kínóis, 1 üveg vörösfonyasűrű, összesen 7 darab 1/4 literes üveg befőtt, ládikában szállítva kor. 12.—

16 doboz huskonzerv, vegyesen összesen kor. 17.50

40 doboz huspáin (libamáj, nyelv, sonka, agyi, fogoly stb.) kor. 23.—

1 kanna szavatolt tiszta akácvirág méz (láda súly 4 és fél kg.) kor. 10.—

STEINHARDT MULATO

Rákóczi-ut 63. sz. Telefon 54-23.

Kezdeté pont 1/8 órákor! 11 órákor!

A GORDIUSI CSOMÓ

9 órákor! 9 órákor!

PAPA ÉS TÁRSAI.

Behozatok írták: Glinger és Taussig. Ford. és átá. STEINHARDT

10 órákor! 10 órákor!

STEINHARDT új kuplékkal.

Vasár- és ünnepnapokon délután mérsékelt helyretek előadás. Kezdeté fél 4 órákor. — Ejszántán a remek télkerben **Sarkózi Pista** zenekara, cabaret és tánc. Belépődíj nélkül. — Jegyek: d. e. 10-12 és d. u. 3-6-ig a mulatóban és egész nap a Hirsch-féle nagy tözsedében és a Hungária fürdő pénztáránál kaphatók

ROYAL-ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRUT 31 110-22 : TELEFON : 110-22

Ma, csütörtökön, december 21-én délután 3/4 órákor mérsékelt helyretek nagy családi előadás.

A LIFTES FIU

új operett. Az eredeti amerikai TINGLI-TANGLI COMPANY és az összes attrakciók fellépte.

Jegyek elővétel díj nélkül már egész héten válthatók a Royal-Orfeum pénztáránál.

Uj Styria kötőgépek

részletfizetésre **Fogl József Lajos** Budapest, VIII., József-körút 42. Arjoszák ingyen és bérmentve.

A tekercs kookaszáma: 3676-2
 Készítette: Tjel
 Előhívás ideje: VIII. 23

Osztórtók, december 21.

EGYETÉRTÉS

19

SZINNHÁZAK.

Csütörtök, 1911. december 14-én.

NÉPOPERA

Mignon.
 Vig-opera 3 felvonásban, 4 képben. Goethe részvénye után írta; Michel Carré és Jules Hartier; Zenejét szerz.: Ambroise Thomas

Személyek:
 Mignon Bazildés M
 Philine Sebők I.
 Meister Vilmos Pogány
 Lo-hario Németh
 Lantos Hajagos
 Jarno Fehér
 Frigyes Marosffy
 A sugó Pécskay
 Antonio Szalay
 Pinczeleány G. Fenyvessy
 Lakáj Bodor

Kezdeté 1/8 órákor.

KIRALY SZINHAZ.

Leányvásár.
 Operetta 3 felvonásban. Írták: Martos Ferenc és Brády Miksa. Zenejét szerzette: Jacobi Victor.

Személyek:
 Harrison Boros
 Harrisonné Erdői B.
 Lucy, leánya Petráss S.
 Rottenberg gróf Latabár
 Fritz, fia Rátka
 Mielés Tom Király
 Koresmáros Kovács
 Hajónkapitány Krasznai
 Beszl. szobalány Fedák S.
 Sam. pinczér Csizsár

Kezdeté 1/8 órákor.

APOLLO-PROJEKTÓGRAF
 Városi színház-utca 1-3.
 Telefon 22-39.

Babautündér (me. e.). A kis rakocszámlások (humoroszka).
 A szegény anya (drama). Légvárak (humoroszka). A földelől állatkert (eredeti helyszíni felvételek). A ravasz papucshős. (komédia). A cowboy menyasszonya (színmű).

Legközelebbi műsorváltozás vasárnap f. hó 24-én.

Az első előadás hétköznapokon d. u. 7 órákor, vasár- és ünnepnapokon 4 órákor kezdődik. Minden kedden és pénteken délután fél négy órákor nagy gyermekelőadás. Gai. Mozes meséi.

MAGYAR SZINHAZ.

Az apja fia.
 Családi komédia 3 felvonásban írta: Dr. Hevesi Sándor.

Személyek:
 Jarda Gábor Balla
 Jarda Kálmán Sebastyán
 Sári R. Gomba zögi
 Harmathy Giza T. Halmy M.
 Gábor Ternei
 Dénes Feri Papp
 Müller Ernő Csizsár
 Arkossy Fülöp Z. Molnár
 Helén Báthory G.
 Weiss Manó Huszár
 Lóri T. Forrai R.
 Taszili. Rozsa Albert Fáyves A.
 Pinczér Peitő

Kezdeté 1/8 órákor.

Leghasznosabb karácsonyi ajándékok.
 Modern amerikai irodai-, uriszobas-könyvtárbereendezéseket részletfizetésre is szállítunk.

GLOGOVSKI és TARSA cs. és kir. udv. száll. 12120
 Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 12. sz.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve

FOLIES CAPRICE

Téli helyisége: Révay-utca 18. szám.
 Igazgató: Keleti Henrik. Főrendező: Rott Sándor.
 Telefon: 14-22. Előadás kezdete 1/9 órákor.

Ma: A regulátor.
 Bohózat 1 felv. Írta: Faun. Rendező: Rott Sándor.
 Továbbá:

USARDA MILLI és Alte Sünden.
 Bohózat 1 felvonásban. Írta: Hirschfeld Lajos.

Jegyek elővételben kaphatók: Folies Caprice Révay-utca 18. d. e. 9-1-ig és d. u. 3-6-ig. Hirsch nagyterem Andrássy-ut 18. és Soronyi nagyteremben Rákóczi-ut 1. 12 óra után az 1-55 emeleti „Casino de Parisban” teljesen új műsor a világ legelső tánc-attrakciójának feltevével.

ROYAL-ORFEUM
 ERZSÉBET-KÖRUT 31
 110-22 : TELEFON : 110-22

Va csütörtök, dec. 21-én két előadás. Délután 3/4 órákor mérsékelt helyára nagy családi előadás:

A LIFTES FIU, új operett.
 az eredeti amerikai TINGLI-TANGLI COMPANY és az összes attrakciók fellépte

Este 8 órákor a decemberi ünnepi műsor.

A ferenczvárosi angyal.
 Heitai Jenő és Molnár Ferencz operettje. Zenejét szerzette: szirmai Albert.

Az eredeti amerikai Tingli-Tangli előadja Bert Bernard világira newyorki társulata. Még csak néhány napig: COOKE and 2 ROBERTS új amerikai táncokkal. Janette Denarber a legkitűnőbb parisi excentrique. A Liftes fiu, operett 1 felvonásban, írta: Alexander Engel; fordította Farkas Imre, zenejét szerz.: Otto Weber. A játékbártaug. A parisi Grand Guignol híres darabja, írta: Pierre Wolf. Brothers Elgona: Tréfas jelenet a gyermek-játéktéren. The 4 Paldres táncpárok. Brothe. s Carr kreol iker-táncospár. K. Solti Hermin új Szil-mai-Gábor krepkék. Virágh Jenő, mint trón önkéntes és még 12 elsőrangú attrakció. Royalcabaret, belépődíj 1 óráig 1 korona, 1 óra után nincs belépődíj. Kuko Vincze és zenekara hajnalig muzsikál. Bal Mabille. Keringő-verseny.

Minden csütörtök, ünnep- és vasárnap délután 3/4 órákor mérsékelt helyára nagy családi előadás: A liftes fiu, operett. Az eredeti amerikai Tingli-Tangli és az összes attrakciók.

CSUPA UJDONSÁGOT,
 eredeti ötletet, érdekes figurákat, káprázatos fénypompát, bájos nippeket tartalmaz az idei **KARÁCSONYI LÁDA,** melynek mesés olcsó ára 5 korona, **PLÖKL ÉS HAAS** sportházának karácsonyi idényosztályában, **ANDRÁSSY-UT 13. SZÁM,** hol a láda tartalma ki van rakva. Karácsonyi - árjegyzék ingyen. -

LEGOLCSÓBB készpénzárak!

ZONGORÁK
 pianinók, használtak is, legelőnyösebben vásárolhatók

FARKASHÁZI és BIRÓ
 zongoratermeiben
 Budapest, V., Váci-körút 12
 Hangolás, javítás, becszerelés, bérlet. Kényelmes részletfizetés.

Telefon 185-48

Közvetlen keleti behozatal.

Valódi **Perzsa és Smyrna** szőnyegek

nagy választékban kaphatók, budapesti lakóknak árfel-emelés nélkül részletfizetésre is.

SZŐNYEG-UDVAR BUDAPEST, KIRÁLY-U. 32. (az udvarban.)

Városmajor szanatórium és vizgyógyintézet

Budapest, Városmajor-utca 74. szám.
 Telefon 88-89.

A Kis Svábhegy lankás hegyoldalán, óségi áruvas park közepén, remek kilátással a budai hegyekre. Összesen le-vegő. Budapest legcsendesebb területe. Hármincz, ké-nyelemmel berendezett szoba, Rózs és társaság-helyiségek, előkelő és meleg családi ot-thon. Nagy vizgyógyintézet. A vizgyógykezelés összes eljárásal. Szénásvány, só-s, mór, fenyő, villamos és fényár-dók. A szanatóriumban rendel-tek: emésztőszervek betegségei, anyagcsere bántalmak, cukorbetegség, máj, epekö-bajok, veszeajok, neurasthé-nia, hágyarócsorvadás ellen, csaványit- és húzálókarak esetére. — Igazgató-őorvos: csernyaszévi dr. Kozma Béla. — Felvétel a szanatóriumban, egész nap.

Roulette játék.

Monte - Carlóban ismert szerencse-játék, nálunk igen kedvelt, mulattató társasjáték, korlátlan számú játékosok részére, fenyvezett fából, fa-koronggal, fémbeosztással, golyóval és szabályokkal

12	14	16	20	22	24	átm.
3.60	5.20	6.—	8.—	11.50	korona	

Roulettterv külön zöld viaszos vászomból, festett szá-mokkal, nagyság szerint 44x37 % . . . . kor. 2.50
 50x40 " . . . . " 3.30
 65x45 " . . . . " 5.30

KERTÉSZ TÓDOR
 Budapest, IV., ker., Kristóf-tér.

Weinberger és Fodor
 az összes sportcikkék áruháza.

Téli sportcikkékben, sportöltözékekben
 speciálisták

IV., Haris-bazár 4.
 Telefon: 113-59. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

PALACE ÉTTEREM = KÁVÉHAZ
 GAFE RESTAURANT, Rákóczi-ut 43.

Esténként Palace soupe
 tolnai Korodi Gyula személynként
 muzsikál. 3 korona.

ZONGORÁK
 pianinók elsőrendűek, újak!

Angol mechanikával koroszt
 :: hurok, hária-pedálal ::

360-1400 frt-ig,

Állásítottak 180-150-200-250-300 forintig dus választékban vásárolhatók, cserehatók, bérletetők. Kodvazó fizetési feltételek. Mindenféle javításokat, hosszú zongorák rövidíté-sét, hangolását vlogérből is olvállalja jótállással

Kernács Károly
 Szerecsen-utca 33. sz. (Operánál).

Surányi szalonczukorka
 és karácsonyfa-diszcukorka

1 kg. 4 K., 2 kg. 7 K., 4 kg. 12 K.,
 utánvétel mellett bérmentve.

Finom friss teasütemény is kapható.

Surányi czukorkagyár
 Nagy-Surány Nyitra megye.

SZÉN, KOKSZ nagyban és kicsinyben

SALAMON JAKAB és Társaság Budapest,
 V. Erzsébet-tér 5. szám.

TELEFONSZÁMOK: 12-90, 72-97, 73-99, 74-98

TELEFONSZÁMOK: 12-90, 72-97, 73-99, 74-98

Bodnár Antal
szücsmester
BUDAPEST,
V., Nádor-utca 17.

Ajánlja saját műhelyében készült szücs- és szőrmeáruit. Megrendelések és átalkítások a legszofisztáltabb árért a legújabb divat szerint eszközöltetnek. Téli ruhák molykár elleni megóvásra elfogadtatnak.

PÉNZKÖLCSÖN

sorsjegyekre, értékpapírokra és vidéki tak. pénzt. részv.

Erzsébet sorsjegyre 10.- K	Olasz v. t. sorsjegyre 50 K
József sorsjegyre 13.- K	Oszták v. t. 55 -
Bazilika 28.- K	Hazai 100 -
Magyar v. t. 35.- K	Könyv. jelzalog 145 -

A kölcsön apró részletekben törlesztendő. — Ha sorsjegyet bárhol zálogban vannak, úgy a letétjegy beküldése ellenében a kölcsönt a fenti összegre fölemeljük. — Részletfizetésre vállalkozunk, de még ki nem fizetett sorsjegyeket kiváltunk és rájuk főtí kölcsönt adjuk. — A sorsjegyszámokat a zálogjegyre rávezetjük. — Olcsó kamat és azonnali elintézés.
BEIFELD BANKHÁZ Budapest, Károly-körút 1. Alapított 1874.

HERCZEG FERENCZ

Meséskönyve.

Herczeg Ferenc csodálatos művészi érzékkel találta el azt a hangot, amelyen a mai korgyermekéhez a mesében szólni kell. Az ő gyermekmeséiben, úgy érezzük, a mai kor magyar Andersenje és Grimmje közeledik a gyermeki lélekhez. Herczeg Ferenc meséi éppen ezért többek is mint egyszerű gyermekmesék: olyan olvasmányok, amelyeket a gyermek mellett a felnőtt is éppen úgy tud élvezni, legfeljebb csak mindegyikük más és más szépségeket talál bennün. De egyben mindenkire ugyanazt a hatást gyakorolja: gyönyörködteti és egyben megnemesíti a lelket. A könyvhöz Mühlbeck Károly készített egész sereg illusztrációt. Ára díszkötésben 8 kor.

Herczeg Ferenc legújabb könyvei:

Nappáros. Elbeszélések	4.- kor.
Diszkötésben	6.-
Szelek szárnyán	3.50
Diszkötésben	5.50
Szerelmeseik	4.-
Két regény	6.-
Királyné futárja. Regény	3.50
Diszkötésben	6.-
A fehér páva. Regény	3.50
Diszkötésben	5.50

Perzsa-szőnyegek

nagy választékban, minden elfogadható árban eladhatók

BARTÁNYI ZSIGMOND
IV., Koronaherczeg-utca 6., I. em.

Feltűnő olcsó karácsonyi occasiót tart dec. 31-ig

TAKÁCS Porcellán-ház

Budapest, VIII., Baross-tér 4. sz.

Üveg, porcellán, lámpa, vasedény, konyhaberendezés, egész kelengyék, nászajándékok, teljes vendéglő- és kávéházi berendezések, valamint a legjobb alapca-árak. Sandrik és berndorfi gyártmányu fa alumínium-főzőedény. 10 évi jótállással. Állandóan 50 vaggon választék. — Szolid és olcsó árak. Ingyen láda és csomagolás.

- Díszes függőlámpák . . . 3-25 frtig.
- 6 személyes fehér porcellán-készlet (selejt) 32 drból csak 3 frt 25 kr.
- 6 személyes kávé- vagy tea-készlet, modern, aranyozva és festve 2 frt 10 kr.
- 6 személyes étkező-készlet aranyozva és festve . . . . . 6 frt 25 kr.
- 6 személyes étkező-készlet, roccoco, csodaszép . . . . . 8 frt 25 kr.
- 12 személyes ebédlő-készlet, legfinomabb mészeli porcellán 18-100 frtig.
- 12 személyes étkező-készlet, roccoco, csodaszép, modern, aranyozva és festve, 42 tányér, mindenkéül 2 tál 20 forint.
- 6 személyes üvegtészlet, metszve és gravírozva csak . . . . . 6 forint.
- 6 személyes fehér ebédlőkészlet, selejt porcellán, 32 drb csak . . . . . 3 frt 50 kr.

Alumínium világítórú excelsior védjegyű legjobb gyártmányú főzőedény csak egyedül nálam kapható a legolcsóbb árban teljes konyhafelszerelés állvány nélkül 19 fr, állvánnyal 24 fr, mely áll a következő 25 darabból:

- 5 fazék 1/2, 1, 1 1/2, 2 1/2, 3 1/2 liter
- 5 lábas 1/2, 1, 1 1/2, 2, 2 1/2 liter
- 1 fedő
- 1 sütőtepsi 30 cm.
- 1 tojásfőző 16 cm.
- 1 omelettefőző 20 cm.
- 1 tejforraló 1 1/2 cm.
- 1 tűkörtojásfőző 4 szemmél
- 1 paszirozó-szita 14 cm.
- 1 moritó 8 cm.
- 1 habzókanál 8 cm.
- 1 citromprés
- 1 teaszűrő
- 25 darab.

Darabonként igen kedvező ár! Fedők nagyság szerint.

Fazék	1/2	1	1 1/2	2 1/2	3 1/2
	—48	—90	1.10	1.50	1.90
Lábas	1/2	1	1 1/2	2 1/2	3 1/2
	—40	—70	1.—	1.30	2.30 frt.

Nem tetszés esetén a pénzt szívesen visszaadjuk.

Tokaji bortermelők Társ. R.-T. Tokaj.

Einök: Herczeg Windischgraetz Lajos.

Minden asztal vagy háztartás hiányos Magyarország kincse, a felséges tokaji bor nélküli

Legbecsesebb és legalkalmasabb karácsonyi és újévi ajándék.

Társaságunk által forgalomba hozott borok kiválóság és eredetiségben feidlmulhatatlanok.

5 klgmos bérmentes postakosár
2 palack 0.5 literes 1904. évi zamatos szamorodni és 2 " 0.5 " 1906. " két puttonos asszu és 1 " 0.5 " 1904. " három puttonos asszu együttesen korona 17.20.

3 palack 0.7 literes 1901. évi szagos kiváló szamorodni korona 7.40

Központi iroda: Budapest, V., Teréz-körút 25. sz.

Finom uri fehérműek legmodernebb kivitelben

SÓS BERNÁT

uridivat czégnél
VI., Budapest, Andrassy-ut 50. sz.

Magyar királyi államvasutak. ad 326578-911. sz. FIVa.

Hirdetmény.

Közhirre tesszük, hogy rendkívüli forgalmi viszonyok miatt a vasúti üzletszabályzat 75. szakasz (3.) 5. és a vasúti árufuvarozásra vonatkozó nemzetközi egyezmény 14. szikkéhez tartozó végrehajtási határozmány 6. szakasza (3.) 2. pontjában foglalt jog alapján, kereskedelemügyi m. kir. miniszter urnak folyó évi december hónap 14-én 89472-III. sz. a. kelt engedélyével

a) azokra a kőszénzállományokra, melyek Prerara-Süssenbrunn-Bruck-Királyhidán át vonalainkra belépnek,

b) azokra a kocsiakománnyu teherárúkra — élő állatok, friss hus, friss gyümölcs, friss fozelék és tojas kivételével — melyek Budapest-Józsefváros állomásra kiszolgáltatásra érkeznek, folyó évi december hó 17-től kezdve visszavonásig a már érvényben levő díjszabásszerű fuvarozási és állandó jölegű póthatáridőkön kívül — úgy a magyar, osztrák és bosznia-hercegovinai, mint a nemzetközi forgalomban — 3 (három) napi póthatáridőt állapítottunk meg.

Budapest, 1911. évi december 16-én.

Heti műsor:

December hó	Nemzeti Színház	Magy. Kir. Operaház	Várszínház	Népepera	Vigaszínház	Magyar Színház	Király Színház	Fővárosi Városi Színház	Uránia	Hang versenyek
22 Péntek	Téli rego	Carmen	—	A kornevillei harangok	Sumurun	A kis kávéház	Leányvásár	Párisi élet	Megváltás	Carre ó Royal (M)
23 Szombat	Pál-akel női rias	Fidelio	—	A kornevillei harangok	János király Papa	A kis kávéház	Leányvásár	Párisi élet	—	—
24 Vasárnap	Délután: Este:	—	—	Mignon	Sumurun	A kis lord	Leányvásár	Párisi élet	—	—
25 Hétfő	Délután: Este:	Lucas Matyi Téli rego	—	A kornevillei harangok Quo Vadis?	Az ördög Nincs tovább	Sárga lilom A kis kávéház	János vitéz Leányvásár	Lengyel menyecske Párisi élet	—	—
26 Kedd	Délután: Este:	A dolova nábob Leánya A szerelom gyermeke	—	A kornevillei harangok Mignon	Talun Papa	Sárga lilom Az apja fia	A kis gróf Leányvásár	Belyár kendője Párisi élet	—	—

A tekercs kookaszáma: 3670-2
 Készítette: THE
 Előhívás ideje: VIII. 23

Évi 6 huzás: 1.000.000, 500.000, 300.000, 100.000, 75.000 korona főnyereményekkel és számos nagy mellényereménnyel.

Legkisebb nyeremény 140 K készpénz és 1 nyereményjegy, mely utóbbit Készek vagyunk dbként 50 K áron megvenni.

A Magyar Jelzálog-Hitelbanki Konverzionális Sorsjegyeknek

folyó (december) hó 27-én

1.000.000 korona főnyereménnyel

megtartandó huzása alkalmából eladjuk e sorsjegyeket:

I. Készpénzfizetés ellen a napi árfolyamon, vagyis jelenleg darabonként 175.— koronás áron.

a) A sorsjegyeket utánvétel vagy a napiár előzetes beküldése ellen portómentesen küldjük.
 b) Darabonként 20.— korona előleg beküldése ellen a sorsjegyeket számszámú kiadása mellett és azonnali nyereményjegyösszállással a vevő részére őrizzük vissza és jelenleg 175.— koronát kiterő napi árból hátralékos 155.— koronát a vevő terhére írjuk, mely hátralékból 15.— korona 1912 február hó 5-ig küldendő be, míg a fennmaradó 140.— korona, — feltéve, hogy váratlan áresés nem áll be — tetszés szerinti részletekben törleszthető. A megterhelendő hátralék utáni kamatok, melyeket 1912. december hó 31-ig kedvezményképp 5/100-ban állapítunk meg, negyedévenként utólag fizetendők.

II. Részletiv alakjában a vevő választása szerint, darabonként 6 vagy 7 koronás részletekre.

A megrendelőjegy és az első részlet beküldése ellen küldjük az 1883. évi XXXI. t.-c. értelmében kiállított, a sorsjegyek számait és sorozatait feltüntető részletivet, melynek alapján a részletiv vevője már részt vesz a huzásokon és az összes részletek lefizetése után a sorsjegy tényleges tulajdonába jut.

Igérvények,

melyek a folyó hó 27-én megtartandó huzáson 200.— korona n. é. A és B betűs sorsjeggyel játszanak, darabonként 15.— korona áron kaphatók.

Szíveskedjék az alanti megrendelő-jegyeket felhasználni és kívánságra készsággel szolgálnunk előzetes felvilágosításokkal.

„HERMES” Magyar Általános Váltóüzlet Részvénytársaság, Budapest, IV., Koronaherceg-utca 5.

Fiókpénztárak: V., Nádor-utca 25. (Tőzsdepalota). — VII., Baross-tér 16.

A kiadásunkban megjelenő „Hermes” sorsolási ellenőrlőfizetési ára évi 2 K. Mindennemű sorsjegyet kisorsolásból eredő árvesztesség ellen biztosítunk Takarékbetéteket a legelőnyösebb feltételek mellett kamatoztatunk. Pénztárfülkék bérbeadása magánfeleknek (Safe deposit).

<p>Megrendelőjegy készpénzfizetésre.</p> <p>»Hermes« Magyar Általános Váltóüzlet Részvénytársaságnak, BUDAPESTEN.</p> <p>Ezennel felkérem Önöket, hogy hirdeteményük alapján</p> <p>..... darab magyar jelzáloghitelbanki konverzionális sorsjegyet portómentesen címemre elküldeni sziveskedjenek.</p> <p>Az ellenérték fejében 175.— korona, vagyis ..... koronát postautalvánnyal küldök (sziveskedjenek a küldeménynek utánvenni).</p> <p>Kelt ..... 19.....</p> <p>Olvasható aláírás: .....</p> <p>Pontos cím: .....</p>	<p>Megrendelőjegy 20.— kor. előleg beküldése esetén.</p> <p>»Hermes« Magyar Általános Váltóüzlet Részvénytársaságnak, BUDAPESTEN.</p> <p>Ezennel megrendelek Önöknél hirdeteményük alapján ..... darab magyar jelzáloghitelbanki konverzionális sorsjegyet darabonként 175.— koronás áron és kérem, hogy a sorsjegyre ..... részemre őrizzék be, és nekem a számszámú részletek beküldését sziveskedjenek.</p> <p>Előleg fejében küldök darabonként 20 koronát, vagyis ..... koronát postautalvánnyal, és kérem, hogy engem a hátralékos összeggel megterhelni és nekem a szükséges nyomtatványokat aláírás végett beküldeni sziveskedjenek.</p> <p>Kelt ..... 19.....</p> <p>Olvasható aláírás: .....</p> <p>Pontos cím: .....</p>	<p>Megrendelőjegy részletiv.</p> <p>»Hermes« Magyar Általános Váltóüzlet Részvénytársaságnak, BUDAPESTEN.</p> <p>Ezennel megrendelek Önöknél hirdeteményük alapján egy az 1883. évi XXXI. t.-c. értelmében kiállított részletivet ..... darab magyar jelzáloghitelbanki konverzionális sorsjegyről havi ..... koronás részletfizetésre és felkérem Önöket, hogy a megrendelőjegy beérkezése idejében jegyzett napi árból mérten a havi részletek számát megállapítani sziveskedjenek. Az első részlet fejében ..... koronát küldök Önöknek postautalvánnyal és az Önök által megállapítandó havi részleteket pontosan fogom beküldeni.</p> <p>Tudomásul veszem, hogy az eredeti sorsjegyek átvétele alkalmával a törvényes bélyegilletékek és felmerült portóköltségek általam megtérítendők.</p> <p>Kelt ..... 19.....</p> <p>Olvasható aláírás: .....</p> <p>Pontos cím: .....</p>	<p>Megrendelőjegy ígérvényre.</p> <p>»Hermes« Magyar Általános Váltóüzlet Részvénytársaságnak, BUDAPESTEN.</p> <p>Ezennel megrendelek Önöknél hirdeteményük alapján ..... darab ígérvényt, a magyar jelzáloghitelbanki konverzionális sorsjegyeknek 1911. dec. 27-én megtartandó huzására és a drb-kinti 15.— koronás ár fejében ..... koronát postautalvánnyal címükre elküldtem.</p> <p>Kelt ..... 19.....</p> <p>Olvasható aláírás: .....</p> <p>Pontos cím: .....</p>
--	--	---	--

Órákat és ékszereket

karácsonyi és újévi ajándéku legolcsóbban szállít

LÓW SÁNDOR
 ékszerész és órász

Ó csász. és kir. Fensége József főh. kam. szállítója
 Budapest, VIII., József-körút 81/N. sz.
 Árjegyzék ingyen. Telef. 62-68.

Karácsonyi ajándéku alkalmas új ifjusági könyvek!

SEBŐK ZSIGMOND:

Csutora Jancsi kalandozásai a levegőben

Sok tarka-barka történettel, mulatságos képekkel.

Ára díszes kötésben 5 korona.

BENEDEK ELEK:

Nagyapó mesél Évikének

Versek, mesék, történetek 6—12 éves gyermekeknek.

Ára díszes kötésben 5 korona.

Kaphatók:

LAMPEL R. könyvkereskedése
 (Wodianer F. és Fiai) R.-T.-nál,
 Budapest, VI. ker., Andrassy-út 21. szám
 és minden könyvkereskedésben.

Karácsonyra
 Elegáns

levélpapírok
 Célszerű és érdekes

műipari ujdonságok
 állandó kiállításra

Kanitz C. és Fiai
 Budapest, V., Dorottya-utca 12.

Takarékos, tiszta, kényelmes fűtés érhető el az

EFCO

porosz köszentéglával!!

Próbadarabok ingyen Irodánkban
 Pesten : . . . . . 100 drb 4.10 kor.
 Budán : . . . . . 100 drb 4.20 kor.
 100 darabonként házhoz szállítja!

PONGRÁCZ ÉS PONGRÁCZ

Budapest, VII., Erzsébet-körút 50.
 Telefon: 177-41 és 153-03.

ÁGYTOLLAK, „MARABU”-hoz

VII., Károly-körút 7. Ágytoll-gőztisztítás.
 (Telefon 71-25.)

A háztól való el- és visszaszállítás még sznap díjtalanul eszközöltetik.

Ki használt AUTOMOBILT

venni akar, mielőtt más autót venne, saját érdekében ajánljuk megtekintésre nagy raktárunkat, hol állandóan 25—30 kintő jó, územképes állapotban levő auto van kiállítva.

Rendkívül olcsó árak. Kedvező fizetési feltételek.

Ki automobilját eladni akarja

havi 20 K elhelyezési díjért átvesszük bizonyítványban eladásra, kiállítási helyiségünkben kizárólagosan eladásra szánt autók vannak. Gyors lebonyolítás. Eisűrendű referenciák.

Róka és Társa
 VI., Andrassy-út 55.
 Telefonszám 132-89. Telefonszám 132-89.

Egy szerencsés véletlen

millió vagyonhoz juttathatja, ha alant olvasható feltételek mellett sorsjegyeket vásárol nálunk. Oly módozatot ajánlunk Önnek, ahol havi részletek fizetése által tőkét gyűjt; értékben emelkedő, bármikor eladható értékpapírokat szerez meg és ezen sorsjegyek megvásárlásával évente számos huzásban nagy nyereményekre játszik. A nyereményszabályok értelmében minden sorsjegynök legalább egyszer ki kell huzatnia. Ha vásárol nálunk

A Magyar Jelzáloghitelbank
nyereménykötvénynek
évente 3 huzása van:
ápr. 25., aug. 25., decz. 27.
Játszik még 48 évig a kö-
vetkező 20378 nyereményre:

Korona.	
5nyer. á 1000000=	5000000
4 " 500000=	2000000
7 " 400000=	2800000
4 " 300000=	1200000
7 " 250000=	1750000
14 " 200000=	2800000
29 " 150000=	4350000
57 " 100000=	5700000
4 " 50000=	200000
7 " 40000=	280000
4 " 30000=	120000
7 " 25000=	175000
14 " 20000=	280000
29 " 15000=	435000
65 " 10000=	650000
135 " 5000=	675000
218 " 2500=	545000
40 " 2000=	80000
570 " 1000=	570000
862 " 500=	431000
18296 " 200=	3659200

300000 s 50000 koronát
nyerők nálunk részlete
eladott sorsjegyekkel!

48 havi 4 korona 90 fill. részletfizetésre

2 darab Erzsébet királyné szanatórium sorsjegyet
1 " Magyar Jelzáloghitelbank nyereménykötvényt.

36 millió korona

nyereményre játszik még 240 huzáson.
Mind a három sorsjegyet összesen 48 hónapig havonként 4 K 90 fillért kell fizetni és ha postaltalványon az első 4 K 90 filleres részletet megküldi, azonnal megkapja a sorsjegyek számaival ellátott részletveket. Így már az első részlet megfizetésével a sorsjegyekre eső minden nyere-
mény Önt illeti. Pénzét nem veszítheti el, mert
1. 48 hónap alatt a sorsjegyekre eső nyeremények az Ön tulajdonát képezik,
2. 48 hónap elteltével 3 sorsjegyet kap, melyet a napi árfolyamon készpénzért eladhat,
3. ha a sorsjegyeket megtartja 48, illetve 58 évig számtalan huzásban nagy nyereményekre játszik és ezen idő alatt minden sorsjegy kihuzatik. Huzás után sorsolási jegyzéket küldünk.

Főnyeremény 1 millió korona.
Huzás: december hó 27-én.
Központi Váltóüzlet Részv.-társ.
Budapest, V., Szabadság-tér 3.

Az Erzsébet kir. szanatórium
sorsjegyeknek évente 3 hu-
zása van:

márczius 1. július 1.
november 1.

Játszik még 58 évig. A követ-
kező 2400 nyereményre:

Korona.	
3 nyer. á 40000=	120000
10 " 30000=	300000
3 " 25000=	75000
13 " 20000=	260000
57 " 15000=	855000
32 " 10000=	320000
2 " 3000=	6000
116 " 2000=	232000
120 " 1000=	120000
236 " 500=	118000
590 " 100=	59000
1198 " 50=	59900

Minden sorsjegy nyer

A Magyar Jelzáloghitelbank nyere-
ménykötvények legkisebb nyere-
ménye 140 K. Ezen legkisebb nyere-
ményenél kisorsolt sorsjegyek helyébe nyereményjegy jár, mely nyereményjegy tovább ját-
szik az össze huzásokon és egy sorsjegyre több nyeremény is eshet. Egy ilyen nyereményjegy mai készpénz ára kb. 40 K. tehát a sorsjegy tulajdonosa a legked-
vezőbb esetben is 140 K. tör-
lesztési összeget és 40 K. értékű nyereményjegyért, vagyis ösz-
szesen 180 K-át kap.

A világhírű „THE ROYAL“

Gramofonokat minden roccogás
vagy utózáj nélkül
mesés tisztán hang-
gal, szigorúan az
eredeti, nagyban
gyári árakon és
minden árföl-
emelés nélkül
havi 6-10 kor.
részletfizetésre
szállítjuk a vi-
dékre is. Pícoló-
Gramofonok 20 kor.-tól feljebb.

Láng Jakab és Fia

grammofon-nagykereskedők,
Budapest, József-körút 41.
Főköztelek VIII., Baross-tér 4.
Buda, II., Margit-körút 6. sz.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

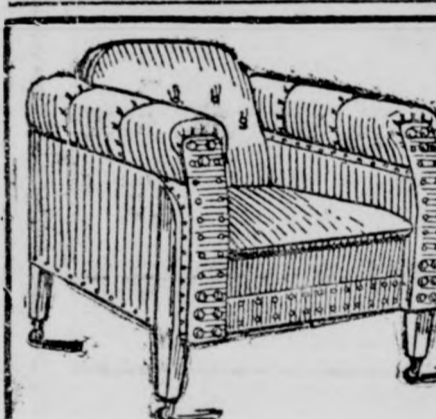
Szingazdag természeti leírások!

Makay Béla
**Hegyen-
Völgyön**

Természeti és vadászképek

Szerző ezen újabb könyve mel-
tán sorakozik az előbbihez. Inlet,
költői lendület van minden le-
írásában, rajongó szeretet a
szabadság: a természet iránt.

Ára 6 korona.
Kapható:
LAMPÉL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál
Budapest, Andrássy-út 21 és
minden könyvkereskedésben.

Bőrbutoripar!
Kendi Antal,
Bpest, IV., Semmelweis-u. 7.

Bőrbutorszaküzlet, mely minőség, for-
mal kivitel és árak tekintetében küllö-
nös előnyt nyújt. Angol bőrbutorok,
ebédő székek, foteuilok, férisszobák
és irodahelyiségek butorzása!
Bőrbutor bevásárlása bizalmi dolog!

MAGY LAZLO
A GYERMEK
ÉRDEKLŐDÉSÉNEK
LÉLEKTANA.
Ára 3 korona.
Kapható LAMPÉL R.
könyvkereskedése (Wodia-
ner F. és Fiai) r.-t.-nál,
Budapest, VI., Andrássy-
út 21. sz. és minden könyv-
kereskedésben.

Gummi-óvszerek
legfinomabb francia
gyártmány 12 db.-ként
1.80, 2.40, 4.- és 5.- korona.
NEVERRIP eredeti gyártm., 12 db 6.- K
STERYL legfinomabb Paara
gummi-hólyag
6 darab 3.50 korona,
12 darab 6.50 korona.
minden eddigi gyártmányt felülmul, kizárólag cégemnél kapható.
CAPOTTES rövid, eredeti amerikai, 12 darab
3.- koronától 5.- koronáig.
HALHÓLYAG valódi francia „Duchamps“ gyártm.
12 darab 4, 5, 6, 8 és 10 korona.
Mintagyűjtemény 12 db legfinomabb 4 korona.
IRRIGÁTOR románczozott vagy üvegben teljesen
felszerelve, 2.50, 3, 5, 6, 8 koronáig.
Suspensor (heretartó) drbja - .50, 1.-, 1.20, 1.50, 3.- K-ig.
Has- és Sérvkötők a Gummiharisnyák
legnagyobb választékban, merték után is kiszíttetnek.
„GLORIA-ÖV“ (havibaj ellen) 6 darab betéttel
darabja 5 koronától 6.50 kor.-ig.
Neumayer Lipót
kőszet, gummiárak és betétpótlási cikkek raktára
V., Budapest, Váci-körút 2. szám.
LINOLEUM üzleteim:
VI. Váci-körút I. (ANKERKÖZ), - VII. Rákóczi-ut 8. szám.
Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

DARANYI
LEGÚJABB
MODELLŰ
Számoló
ÉS LATHATÓ IRÁSU
összeadógépei
nem szorulnak reklámra.
Díjmentes
bemutatás
az ország
bármely
helyén.
Telefon 139-54.
DARANYI MIKSA
Első Magyar Számoló- és Összeadógép
Kereskedelmi Vállalat, a Szállítmányozási
és Iparbank részvénytársaság árusztálya
Budapest, VI., Váci-körút 37.

ARANYOSSI ANDRÁS
Alapítotott 1896 vadkereskedő Alapítotott 1896
Fő-üzlet: IV. ker., Vámház-körút 2. sz.
Telefon 85-94.
Fiók-üzlet: Közp. Vásárcsarnok 56-57-58.
Telefon 170-23.
Mindennemű vad- és vadszárnyas,
nemkülönbön vágott baromfi kapható

Titkos
betegségek,
hugycsőfolyás, hugycsőszüküle-
tek, altesti sebek, bujakór (syph-
ilis), ideg- és bőrbetegségek, elgyengült
férflerő (impotencia) bármily női neml ba-
jak, fehérfelyás stb. alapos, gyors és gyökeres ki-
gyógyítására ajánljuk bevált gyógymódjánál fogva
Dr. GARAI
hírnemes szakorvosi rendelő-intézetét
BUDAPEST, Andrássy-ut 28. t. em.
Rendelés hétköznap: 10-4 óráig és
este 7-8-ig. Feltűnés nélkül
eredményes gyógyítás
levélileg is. Kívánatra
gyógyszerekről gondoskod-
va lesz. - Levelekre
azonnal válaszol.

HAZASULANDÓK FIGYELMÉBE!
JEGYGYÜRÜK.
**NÁSZAJÁNDÉK-
TÁRGYAK**
A
LEOELÖNYÖSEBBEN
POLGÁR KÁLMÁN
ÉKSZERES-ÉS MŰVEK
üzletében szerezhettek meg.
BUDAPEST, Erzsébet körút 29.
VIDÉKI MEGBENDEZŐKRE KÜLÖNÖS DONDOT FORDITOK
ÁRJEJYZÉK 2000 RÁVZZAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE

A tekercs kockaszáma: 3670-2
 Készítette: T. J.
 Előhívás ideje: VIII. 23

GUMMI-HALHÓLYAG ÓVSZER		Valódi angol és francia különlegességek.	tucatonként 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14 K. 3 tucatonál 20% engedmény.
NAKIRA	törv. védett, valódi indiai paragummi férfikülönlegesség tucata 12.- korona. 3 tucatonál 20% engedmény.	UTERUS-SPRAI	feltétlen megbízható női fecskendő különlegesség 14 kor.
IRRIGATOR 3 K és feljebb.	Képes árjegyzéket rendkívül érdekes tartalommal kbl. 1000 ábrával ingyen bérmentve és diszkrétan küldünk.	PESSAR-OCL.	orvosilag rendelve 3, 5, 6, 8, 11 kor. darabja. — 3 darabnál 20% engedmény.
VII., RÁKÓCZI-UT 32. A Rókussal szemben.	MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR		VII., RÁKÓCZI-UT 32. A Rókussal szemben.
Pontos címre és a vörös keresztre ügyeljünk.			

ÉKSZER, EZÜST, ÓRA

Eredeti szabott gyári árak   gyári áron beszerezhető, készpénz és angol-rendszerű részletfizetésre is.   Eredeti szabott gyári árak

SÁRGA JÁNOS

csász. és kir. udvari szállító, ékszerész és műtövisnél

BUDAPEST   *   **KOLOZSVÁR**
 IV. ker., Kigyó-tér 5. szám.   Mátyás Király-tér 13. szám.

Szabad megtekintés vételkényszer nélkül.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. * Vidékre készséggel küldök választékot.

Legalkalmasabb karácsonyi ajándék!

Legjobb divatu amerikai estély czipőink.
 Legizélesebb kivitelű és elsőrendű minőségű

férfi-, női és gyermekczipőink

Igen tartós sport- és vadász-czipőink.
 Kérjük kirakatainkat megtekinteni!

AMERICAN SHOE COMPANY LTD.

Budapest V., Dorottya-utca 6., VII., Erzsébet-körút 42.

Kérje képes árjegyzékünket.

Kérje képes árjegyzékünket.

